B - 183/2006

Marcel Loubens
Barlangkutató Egyesület

Évkönyv
2004.

http://www.mlbe.hu/

Szerkesztette: Kovács Attila

Írták: Barati Judit, File Ferenc, Forrai Mária, dr. Gyurkó Péter, Gyúró Lehel, Kiss János, Kovács Attila, Kovács Zsolt, Lénárt Emese, dr. Lénárt László, Majoros Zsuzsanna, dr. Riskó Ágnes, Sűrű Péter, Várszegi Sándor

A fényképeket készítették: Botos Zsolt, Gyúró Lehel, Dobovicki István, Kovács Attila, Ónodi László, dr. Riskó Ágnes, Pásztori Zsolt Márton, Vadász István

Illusztrációk: Nagy Zsófia, Oláh Sándor

Kapják: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium - Természetvédelmi Hivatal - Barlangtani és Földtani Osztály
Szerkesztő

Miskolc - 2005-2006.

http://www.mlbe.hu/
mlbe@mlbe.hu/

Az évkönyvben szereplő adatok, ábrák, képek és térképek
kifejezett hozzájárulásunk nélkül máshol nem használhatók fel!

1. Összefoglalás - beszámoló 2004-ről I
KUTATOTT BARLANGJAINKRÓL - RÖVIDEN 1
BALEKINA-BARLANG 1
BÍBOR-BARLANG 1
BRONZIKA-BARLANG 1
CUBÁKOS-BARLANG 1
FELSŐ-FORRÁSI-HASADÉKBARLANG 1
IKERTEBRI-VÍZNYELŐBARLANG 2
JÁSPIS-BARLANG 2
LÉTRÁSI-VIZES-BARLANG 2
LILLA-BARLANG 2
PICOLUCA 2
SPEIZI-BARLANG 2
SZEPESI-LÁNER-BARLANGRENDSZER 2
TUSKÓS-BARLANG 3
KUTATÁSOK, FELTÁRÁSOK, MEGBÍZÁSOS MUNKÁK, DOKUMENTÁCIÓ - IDŐRENDBEN 3
CSOPORTÉLET 6
2. Kutatási terv I
1. LÉTRÁSI-VIZES-BARLANG 16
2. SZEPESI-LÁNER-BARLANGRENDSZER 19
3. SPEIZI-BARLANG 21
4. TUSKÓS-BARLANG 22
5. CUBÁKOS-BARLANG 23
6. IKERTEBRI -BARLANG 23
7. BALEKINA-BARLANG 24
8. JÁSPIS-BARLANG 25
9. LILLA-BARLANG 25
3. Kutatások, feltárások, dokumentáció I
3.1. A Lilla-barlangi 10. sz. cseppkőminta csiszolt metszetének vizuális vizsgálata és ennek eredménye I
3.2. Jelentősebb kutatási eredményeink a Kis-fennsíkon, a Lusta- és a Hollósi-völgyben I
3.3. Barlangi szifontavak vízszint-változásainak vizsgálata I
3.4. A Bükk-hegység ÉK-i részén lévő források természetvédelmi célú felmérése I
3.5. Nyári denevérszámlálások néhány bükki barlangban I
3.6. A Bükk barlangjainak térinformatikai rendszere I
4. Csoportélet I
4.1. Háztakarítás Létráson I
4.2. Természetismereti gyermektábor I
4.3. Barlangi és felszíni túrák I
4.3.1. Szlovák-karszt I
4.3.2. Izland I
4.3.3. Lamprechtsofen I
4.3.4. Radnai-havasok I
4.3.5. Szelek-barlangja I
4.4. SpeoArta kiállítás I
5. Mellékletek I
Ajánlás Várszegi Sándor MKBT tiszteleti taggá választásához 60
Búcsúbeszéd dr. Nébli Vendel temetésén 62
Létrás-tető 64
Pocsolyavadász 66

1. Összefoglalás - beszámoló 2004-ről

(Kovács Attila)

2004-ben az egyesület teljes jogú tagjainak száma 78 volt, ezen felül 5 ifjúsági, 9 pártoló és 7 tiszteletbeli tagot is nyilvántartottunk. A tagjelöltekkel és szimpatizánsokkal együtt 113 fő barlangi leszállásait dokumentáltuk. A nyilvántartás alapján ebben az évben 61 tagunk járt barlangban, összesen 753 leszállás alkalmával, amelyeknek összideje 3256 óra volt. A felkeresett barlangok száma (a külföldieket is beleértve) 117 volt. A pontozásos aktivitási mutató alapján az első három legaktívabb tagunk: Sűrű Péter (671), Kiss László (350), valamint holtversenyben dr. Riskó Ágnes és Nagy Zsolt (346-346 ponttal). A jelöltek és szimpatizánsok rangsorának első három helyezettje: Pásztori Zsolt Márton (506), Barati Judit (163) és Tóth Zoltán (141). Ezek a statisztikai adatok 315 leadott kutatási jelentés alapján készültek.

KUTATOTT BARLANGJAINKRÓL - RÖVIDEN

BALEKINA-BARLANG

(Kutatásvezetők: Vadász István, Botos Zsolt)

A május 22-i mentőgyakorlat előkészítésén (és a mentőgyakorlaton) túl csak egy bejáró és egy különösebb eredményt nem hozó (2. sz. szifont) bontó túra volt a barlangban.

BÍBOR-BARLANG

(Kutatásvezetők: Majoros Zsuzsanna, Galán Mihály)

A barlang kutatásában az év esemény nélkül telt el.

BRONZIKA-BARLANG

(Kutatásvezetők: Kovács Attila, Kiss János)

A bejárati részben maradt törmelék eltávolításán kívül más esemény nem történt a barlang kutatásában.

CUBÁKOS-BARLANG

(Kutatásvezetők: Vadász István, Juhász Béla)

A bejárat kitisztításán és járhatóvá tételén kívül felújítottuk a bejárati ácsolatot is. Ezt követően nyílt mód néhány bejáró túrára, majd ősszel az állapotfelvételre.

FELSŐ-FORRÁSI-HASADÉKBARLANG

(Kutatásvezetők: Kovács Attila, Kiss János)

A feltárt 20 méteres barlangjárat végpontján, a felszín felől becsatlakozó kürtő és annak törmeléke, valamint a közeli további karsztobjektumok egyaránt lehetnek a Bronzikával összeköttetést adó járat részei, illetve a további feltárást megakadályozó tényezők.

IKERTEBRI-VÍZNYELŐBARLANG

(Kutatásvezetők: Bátori Károly, Kovács Zsolt)

bontás-ácsolás 2004-09-04
betonozás 2004-09-11

JÁSPIS-BARLANG

(Kutatásvezetők: Kovács Attila, László Róbert)

Egy januári fotózási (és állapot ellenőrzési) célú túrán felül az év folyamán más esemény nem történt a barlangban.

LÉTRÁSI-VIZES-BARLANG

(Kutatásvezetők: Kovács Zsolt, Botos Zsolt)

Térképezés: poligon felvétel, mérés, rajzolás.
A Huzatos-lyuk bontása a Búvár-szifon megkerülése érdekében.
Kísérlet a Fő-ág évtizedek óta eltömődött szifonjainak átbontására.
Folyamatos vízszintregisztrálás megkezdése a Tónál.
A téli denevérpopuláció vizsgálatának folyatása mellett műszeres mérési kísérlet a nyári állományon.
Nyílt nap, Tájsebészet kampány, gyerektábor túrák.

LILLA-BARLANG

(Kutatásvezetők: Majoros Zsuzsanna, Kovács Attila)

Júliusban átadtuk a barlang elkészített előzetes térképét és poligon adatsorát, a cseppkőkorvizsgálat pedig érdekes összefüggést feltételez globális földi katasztrófák és a barlangban található cseppkőtörmelék között.

PICOLUCA

(Kutatásvezetők: Kovács Attila, Suga Norbert)

A barlang kutatásában az év esemény nélkül telt el.

SPEIZI-BARLANG

(Kutatásvezetők: Bátori Károly, Vadász István)

A barlang kutatásában az év esemény nélkül telt el. Csak néhány bejáró túrára került sor.

SZEPESI-LÁNER-BARLANGRENDSZER

(Kutatásvezetők: Kovács Zsolt, Vadász István)

A barlangban befejeztük a térképezés terepi munkáit. A Nyugati-ági (Láner-barlangi) IV. szifon bontásos továbbkutatására nem került sor. A téli denevérpopuláció vizsgálatok egyik helyszíne a Fofó-ág.

TUSKÓS-BARLANG

(Kutatásvezetők: Bátori Károly, File Ferenc)

A mélyponti bontást a munkahelyet elárasztó víz meghiúsította. Mire ismét bontani lehetett volna, ismét elárasztotta a víz. A szintje változó, 20 cm és 1 m közötti, sok döglött bogárral és békával.

KUTATÁSOK, FELTÁRÁSOK, MEGBÍZÁSOS MUNKÁK, DOKUMENTÁCIÓ - IDŐRENDBEN

Január elején többek javaslatára Kovács Zsolt és Sűrű Péter a száraz időjárást kihasználva egy Búvár-ág túrát szervezett. Jó lett volna megpróbálni az átkopogást, egy átkiabálást a Felső-tavi-ág felé. Ha sikerült volna bejutni, kb. 12 órás túrára lehetett volna számítani. Sajnos január 5-én a szifonon való átjutást meghiúsította egy újév előtti aprócska eső, éppen annyi vizet juttatva oda, amennyi elég volt a lezáráshoz. De ha már lent voltak, megkerestek pár pontot az 1978-as Szenthe-térképen. Az egyik, általa "erős huzat, szűk hasadékkal" felirattal jelölt üreg (amit mi mostanában Huzatos-lyukként emlegetünk) valóban huzatos, kb. 0,5 m/s sebességgel jön ki a huzat, a benn levő párát másodpercek alatt kifújva. Sűrű Péter megpróbált bemászni, nem túl nagy sikerrel. Ezek után kb. egy órányi kalapálás és vésés által némileg kitágított lyukon keresztül, ha nem is könnyen, de becsusszant. A járat megy tovább, ellenben depózni a szűkületen kívülre kellene (odabent nincs hely), és jelenleg ő az egyetlen ember, aki oda befért, Gyúró Lehel már a járat legelején beszorult. A járat tágul, érdemes lenne továbbvinni, mert a Búvár-ág egyik kürtőjének irányába halad le! Ehhez kellene 1-2 ember, egy kőzetfúró, és pár Hilti-patron (hogy a vödör kiférjen a lyukon ... az emberek meg be ...).

További fejleményként április 17-én Sűrű Péter és Gyúró Lehel a Huzatos-lyukban az üreg méretéhez képest jelentős (pár méteres) előrejutást ért el, illetve november 19-én Hegedűs Norbert és Sűrű Péter kimászta a Huzatos-lyuk feletti kürtőt.

Február második felében a Vizes térképezéséhez kapcsolódóan több feltáró túra indult az évtizedek óta hordalékkal visszatöltődött fő-ági szifonokhoz. Bár két oldalról "támadtuk" a szifonsort (fentről Ferenczy Gergely, lentről a Vadász István vezette kis csapat), csak kb. 10 méterre sikerült egymást megközelíteni. Az újrafeltárt szakaszon a felmérési poligonpontokat azonban később sikerült befúrni.

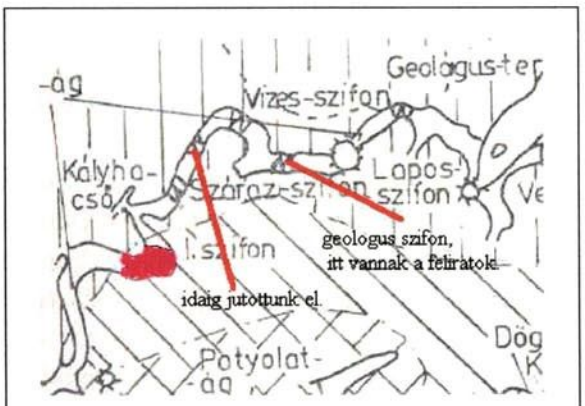

Létrási-Vizes-barlang - részlet

Március 11-én kilenc barlang (Létrási-Vizes, Szepesi-Láner, Speizi, Tuskós, Ikertebri, Cubákos, Balekina, Jáspis, Lilla) kutatására vonatkozó kérelmet nyújtottunk be a BNP-hez, a 2003. december 31-én lejárt engedélyeink megújításaként. A kutatási terveket tartalmazó kérelmeket az évkönyvben közöljük. Az engedélyeket júniusban kaptuk kézhez.

Forrai Mária először áprilisban ismertette velünk riportpályázatos terveit. A pályázat kiírója a Média az Emberekért Alapítvány, a cél a kezdő rádiós riporterek bemutatkozása volt. A tervezett riportja a barlangi mentőket kívánta bemutatni, ezért a Balekina-barlangban tartott mentőgyakorlat napján készült el május 22-én. Hideg, ködös, sáros, esős idő volt. A riport készítése alatt Tomesz László kutyája (mivel a gazdája a barlangban volt) folyamatosan ugatott. Ezért vagy Botos Zsolt terepjárójába zárkózva készültek az interjúk, vagy Bátori Károly össze-vissza rohangálva, ugrálva játszott a kutyával, mert az addig csendben maradt.

Marcsinak tetszett a saját riportja, lelkesen mesélt a jól sikerült kérdésekről/válaszokról. Gyúró Lehel segítségével elvégezték az anyag készre vágását is, sőt az első beszélgetés alatti hangos kutyaugatást is sikerült elfogadható szintűre csökkenteni. Később azonban mégsem adta be a pályázatra. Ennek oka elsősorban a kiíróval kapcsolatos kétségek, bizonytalanságok voltak. (Tény, hogy e sorok írásakor, 2005 augusztusában az információs helyként megadott www.hobbyradio.net Internet-cím már nem létezett.) (Sajnos ez ideig - 2006. június - sem az elkészült hanganyag, sem a riport szöveges változata nincs az egyesület birtokában, így ebben az évkönyvben bemutatni sem tudjuk. - A szerk. megj.)

Május 13-án az év elején beadott (megújított) kutatási engedélyeken felül további kérelmet adtunk be a Szepesi- és a Létrási-Vizes-barlangban végzendő folyamatos vízszintmérésre, műszertelepítésre. Az ehhez szükséges műszert Bogsán Ákos felajánlására a Dataqua Kft-től kaptuk térítésmentesen. A mérések lebonyolítója, felelőse Sűrű Péter lett, a hivatalos kutatásvezetők az illető barlang kutatásvezetői (Botos Zsolt, Kovács Zsolt, Vadász István).

Sűrű Péter és Hegedűs Norbert június 9-én telepítettek le vízszintregisztráló műszert a Szepesi-barlang keleti-ági tavába.

A mérésekhez kapcsolódva dr. Lénárt László a "Hidrogeológiai megfigyelőhelyek a Bükk területén" című külső, megbízásos munkában a Miskolci Egyetemen készült térképét, és az adatcsere lehetőségét ajánlotta fel.

Fentiekkel egyidőben a Lilla-barlangra, Majoros Zsuzsanna tervezett (cseppkőkor-)vizsgálataival összhangban, a korábban beadotthoz képest módosított kutatási engedély kérelmet nyújtottunk be.

Barati Judit és Krajnyák Erika a denevérpopulációs vizsgálataik adatait szak- illetve diplomadolgozatban fogják feldolgozni.

Az idén Krajnyák Erika végzett az egri Eszterházy Károly Főiskolán biológia-magyar szakon, ezért először az ő szakdolgozata készült el kétéves adatokból, amelynek címe "Létrástető és környéke barlangjainak denevérpopulációja". A jelenlegi adatokat dr. Lénárt Lászlótól kapott 20 évvel ezelőtti populációszám és barlanghőmérsékleti adatokkal hasonlította össze a dolgozatban. A dolgozat egy változatát az országos TDK pályázatra is benyújtotta.

Barati Judit a diplomamunkáját "A Létrási-Vizes-barlang telelő denevérkolóniájának változásai 1985-től napjainkig" címmel írja majd. Az előzetes adatok alapján összeállított anyagával a TDK házi fordulóján májusban második helyezést ért el Debrecenben, ezért indult az országos konferencián is. Ezen díjat nem nyert, a statisztikai feldolgozást hiányolták a bírálók, azonban egyikük szerint a tagozat legjobb dolgozata volt. Ősszel a témavezetője az anyagból készített 15 perces előadással benevezte a novemberi ökológus konferenciára, illetve a TDK-anyagot beadta a Cholnoky pályázatra is. Sajnos - mivel ekkor még nem volt hivatalosan is tagja sem az MKBT-nek,

sem az MLBE-nek - az anyagot a bíráló bizottság kizárta a pályázatból. Az őszi szakmai napokon azonban az előadás - általános tetszést aratva - elhangzott.

A téli vizsgálatok eredményeit a teljes sorozat zárásakor (2005-ben) ismertetjük, egy nyári denevérszámlálásról azonban jelen évkönyvben is közlünk egy rövid beszámolót.

2003 nyarán értesültünk róla, hogy Miskolc-Tapolcán, a Barlangfürdőben felszakadt az egyik kürtő a felszínre. A kürtő a közel É-D-i irányú (Melegvizes-ág elnevezésű) tároló, és a közel K-Ny-i irányú (Hidegvizes-ág elnevezésű, az egykori "gondnok-pince") tároló találkozásánál nyúlt valaha a magasba. A tömedékeléshez az engedélyt a MIVÍZ Rt. (Miskolci Vízművek) megkapta, azonban a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 1386/2003. sz. határozata alapján a munkákat csak egy barlangi kutatásvezető felügyelete mellett végezhette el. E célból kutatásvezetőt kerestek, és Kovács Attilát találták meg, aki a megbízást el is vállalta. A tömedékelési terv szerint az egri Habbeton Kft. a saját technológiája szerint habbetonnal töltötte volna fel az üreget. 2004 nyaráig csend volt az ügyben (bár már korábban, 2002 októberében a debreceni Gulyás Gábor barlangkutató megbízásból felmérte a kürtőt). 2004 májusában a Habbeton Kft. hivatalosan is megkapta a munkát, ezért június-július folyamán elkészült az üreg "kitakarítása", a tartó betonszerkezet vasanyagának beépítése és a kb. 140 köbméter, a normál betontól nyolcszor könnyebb, gyakorlatilag kézzel morzsolható állagú habbetonnal való feltöltése. A felszakadt üregben a más barlangrészekbe való átjutásnak, az esetleges ismeretlen járatok feltárásának (sajnos) nem volt meg a lehetősége. A "laza" anyag ellenére az elkészült tömedékelés véglegesnek tekinthető.

Július 15. A KvVM BTO átvételi elismervénye alapján ezen a napon Kovács Zsolt átadta a megbízásos munkában készített Lilla és Szepesi-Láner térképeket és poligon adatsort.

Augusztus 28-i dátummal kutatási szerződést kötöttünk a BNPI-vel 28 nem kataszterezett barlang természeti állapotfelvételi törzslapjának, egyúttal a bejáratok fényképének és a barlangok térképének elkészítésére. A témafelelős Sűrű Péter lett.

Októberben Mogyorósi Judit révén, aki szakdolgozatát a Róka-kút vizének vizsgálatából írta, információt kaptunk egy vízvizsgálatról. E szerint a Róka-kút vizéből nem sikerült fertőzést okozó baktériumot kitenyészteni.

Október 16-17-én Baradla-Béke fotós túrát tartottunk. Botos Zsolt és Gyúró Lehel képeit utána az Interneten láthattuk. (MLBE Fotóalbum <htpp://www.sodexho-pass.hu/fotoalbum/>) A következő fotós túra december 27-28-án a kisebb létszám miatt kevésbé jól sikerült. (Az elkészült képekből - ígéretünkhöz híven - az ANP is kapott.)

Novemberben kaptuk kézhez a Csirke-barlangra a kutatási engedély kérelmünk elutasítását. A kutatásvezetést Botos Zsolt vállalta, azonban feltáró kutatásra csak kutatásvezetői igazolvánnyal rendelkező személy kaphat engedélyt. Ezen kívül hiányzott a kérelemből a részletes kutatási terv, a jelenlegi állapot leírása, az eddig végzett munka és a kutatási cél. Ezeknek a 13/1998-as rendelet szerint a kérelemben kötelezően szerepelni kell.

A november 12-14-én Székesfehérváron megrendezett szakmai napon (Barlangkutatók Szakmai Találkozója) két előadással szerepeltünk:

Barati Judit: A Létrás-Vizes-barlang telelő denevérkolóniájának változásai 1985-től napjainkig.

dr. Lénárt László: A Gömör-Tornai-karszt és a Bükk környezetében levő fedett termálkarszt barlangtani jelentősége.

Megbízásos munkaként novembertől ismét részt vettünk a Miskolc vízellátásával kapcsolatban levő barlangok, víznyelők szennyezettségi állapotfelmérésében, takarításában. (Juhász Béla, Kiss László, Lénárt Emese, Molnár Anikó, Nagy Zsolt, Sűrű Péter)

Decemberben elkészültek az évek óta elmaradt évkönyvek (a 2000., 2001., 2002. és 2003. évekről). Január első napjaiban postázta (a szerkesztéssel és kivitelezéssel az utóbbi időben egyedül foglalkozó) Kovács Attila az MKBT, a BTO és a BNPI felé. Közben egy-egy olvasópéldány is kiadásra került. Ezek azóta is a tagságnál köröznek. Egyesületi tőpéldányra már nem futotta, de mindegyik évkönyv teljesen elektronikusan készült, bármikor reprodukálható.

Az év folyamán a Kiss János - Várszegi Sándor kutatópáros a felső-forrási Húsvét és az Angyalvár, a Hollós-völgyi és a lusta-völgyi Egyenes-barlangban végzett próbabontást vagy feltáró kutatást. Ezekről a "Kutatási jelentések" részben lehet részletesebben olvasni.

Az Ausztráliában élő Szabó László (alias Colos, ma G. Les Seymour) "Új Karsztológia - Karszthidrológiai és barlangtani tanulmányok a Bükk-hegységi karszton" címmel jelentetett meg egy Internetes oldalt, ahol a karsztfejlődés, a karszt hidrodinamikája, a hidraulika és a karsztvízgazdálkodás modern alapjainak tárgyalása mellett az 1966-os Karszt Ankét anyagát is újra feldolgozta, a mai ismereteknek megfelelően. (http://new-karstology.planetresources.net/)

December 28-án értesítést kaptunk - mint az ügyben érdekelt, kutatási engedélyes csoport -, hogy a BNPI hasznosítási engedélyt kapott a Lilla-barlangra. Az engedély szerint legfeljebb évi 50 túra vezethető, naponta nem több mint 40 ember számára. Egy túra létszáma nem haladhatja meg a 12 főt, 5 túrázónként pedig 1 túravezetőnek kell lennie. Később tudtuk meg, hogy az engedély több másik, évekkel ezelőtt beadott kérelemre egyedüli válaszként érkezett meg. Nem tudjuk, hogy a jövőbeni vezetett túrák és a kutatási tevékenységünk hogyan fognak egymáshoz viszonyulni, mennyiben érinti majd egyik a másikat.

CSOPORTÉLET

Év eleje: Baczur Jánostól (a BNP idegenforgalmi felelősétől) kapott információk alapján úgy tűnt a létrási ház non-profit szálláshelyként való nyilvántartásba vételét a 2003. október végi (173/2003.) rendelet alapján a BNP helyett mégis nekünk kell megtennünk. Ehhez azonban legalább egy gondnoki vagy kezelői szerződést kellett volna kötnünk a BNP-vel, amire végül nem került sor. Mindkét részről készült egy szerződéstervezet, azonban nem követte megállapodás. A végleges szerződésszöveg sem készült el. Úgy tűnt a BNP-nek nem volt fontos a nyilvántartásba vétel, pedig a rendelet szerint február 28-ig ennek meg kellett volna történnie. Az ügy 2004-ben nem zárult le ...

Január 10-11., Szlovákia. Böszörményi Péter, Horváth Eszter, Kiss László (szervező), Lénárt Emese, Nagy Zsolt, Suga Norbert és Sűrű Péter a Szlovák Turistaparadicsomban túrázott a Sucha Bela, Klastorisko, Prielom Hornádu útvonalon, kevés hó és sok jég mellett. A szállást Kiss Zsuzsa "szerezte" Káposztafalván (Hrabusicén), Antonnál.

Január 19-én Riskó Ágnes kezdeményezésére és hathatós közbenjárására a Duna-Dráva Nemzeti Park munkatársának Havasi Ildikónak a túravezetésével a Beremendi-kristálybarlangot sikerült meglátogatnunk. Résztvevők: Riskó Ágnes, Kovács Attila, Ónodi László, Pásztori Zsolt, Vadász István. Fotós és videós túrára készültünk, azonban a barlang bejáratánál derült ki, hogy az engedélyünk csak fotózásra szól, mert a kérelemben nem szerepelt a filmezés szó. Egyébként azt is megkaptuk volna, de külön kellett volna kérni, mert a jogszabály szerint más kategória. Ezért a videokamerákat kint hagytuk, és a filmezésre szánt energiánkat is a fotózásra fordítottuk. Az eredmény: közel 400 digitális/filmes fotó. A barlang egyébként fantasztikus, szerencsések voltunk, hogy láthattuk. A barlangban gyakorlatilag nincsenek túrák, a beépített klímamérő műszerek adatainak kiolvasása is a bejárat-közeli elektronikus egységből történik.

Ducsai Gergely, utolsó polgári szolgálatosunk, 2004. február 2-án a szolgálatának teljesítését befejezte. Röviddel később, márciusban, egy Kis Krisztián nevű fiatalember polgári szolgálatra jelentkezett három hónapra. A vezetőség rövid megbeszélés után úgy döntött, hogy nem alkalmazunk többé polgári szolgálatost.

Februárban egy régi tagunk, Szekrényi Jenő jelezte, hogy szívesen belépne ismét - pártoló tagként - az egyesületbe. Ezért vetődött fel az ötlet, hogy a közgyűlési meghívókat a jövőben a pártoló tagoknak, és az elektronikus címmel rendelkező régi tagjainknak is küldjük el.

Február 13-18. Kalandos (kerékelhagyásos) utazás után ismét jókat túráztunk az ausztriai Laprechsthofen-barlangban és környékén a Myotis-szal közösen. Az útról élménybeszámolót közlünk.

A február 20-i közgyűlésen új tagokat vettünk fel: ifjúsági tagként Nagy Zsoltot és Kurucz Lászlót, teljes jogú tagként Lénárt Ibolyát, Horváth Ibolyát, Básti Edinát, Német Mihályt, Német Ágnest, Lénárt Emesét, Szolodun Gyulát, Csorba Jánost, Molnár Anikót, Mogyorósi Józsefet és dr. Mogyorósi Anikót. Szabó Tamás kérte pártolóból teljes jogúvá minősítését.

Vezetőségválasztás is volt. Az új stáb: Böszörményi Péter elnök, Botos Zsolt és Kovács Attila alelnökök (bár utóbbi tiltakozott a kettős alelnökség ellen, alapszabállyal ellentétesnek tartva azt, de a közgyűlés megszavazta), Lénárt Emese és Kiss László titkárok, Oláh Sándor gazdasági vezető, Kovács Zsolt, Kovácsné Révész Rita, Juhász Béla, Vadász István és Suga Norbert vezetőségi tagok, illetve legaktívabb ifjúsági tagként Nagy Zsolt is.

Tagdíj emelés kapcsán a három javaslatból (évi 2400, 4000 vagy 5000 Ft) az 5000 Ft-os díjat szavazta meg a tagság.

A közgyűlésen hangzott el az is, hogy a 2003-ban felújított egyesületi számítógépet Kiss László használja ezentúl.

Február 27-én, a közgyűlésen frissen megválasztott új vezetőség első megbeszélésén több fontos kérdés is felmerült. Egyike a hónapok (évek?) óta fel-felbukkanó probléma: az egyesület

önálló, másoktól független klubhelyiségének hiánya. Ez most Ónodi László javaslata alapján a Pannon Gabonánál megoldódni látszott, ahol a barlangi mentőkkel közösen (MLBE, BMÉE és BÉMA) béreltünk volna helyiséget. A tagság és a vezetőség körében már hosszú ideje felmerült az igény, egy önálló, mindenkitől független klubhelyiség iránt, ahol a gyűléseket és egyéb egyesületi összejöveteleket rendezhetnénk, valamint az egyesületi könyvtárat és dokumentumtárat is tarthatnánk, mindenki által hozzáférhető formában. Az egyesületek kikötése volt a klubhelyiség kizárólagos használata a fenti három szervezet által, vagyis mások az általunk bérelt helyiséget nem használhatják, oda nem léphetnek be. A megnézett helyiséget szükséges lesz festeni, kisebb munkálatokat végezni rajta. A ráfordított költségeket a bérleti díjba beszámítják. Az egyesület klubhelyiségre szánható maximális költsége 15.000 Ft/hó. File Ferenc ezen felül vállalta, hogy a városi önkormányzatnál érdeklődik további lehetséges klubhelyiségek iránt. Végül a tervezett helyiség bérletére nem került sor, egyelőre maradtunk az ingyenes Tudomány és Technika Házában.

A vezetőségi ülésen szóba került további témák voltak: az egyesület stratégiája első verziójának kialakítása és elfogadása; a feladatok és felelősségi körök meg- és kiosztása; a sürgős napi teendők - a vezetőség tagjainak szerepe; az SZJA 1%-kal kapcsolatos teendők; a házzal kapcsolatos feladatok (bérleti szerződés, felújítás, házirend, karbantartás, stb.); 2004-es program és munkaterv első változatának megbeszélése.

Márciusra Oláh Sándor Mamet-túrát tervezett, azonban végül nem lett megszervezve a túra. Hasonlóan sikertelenül végződött Juhász Béla és Sűrű Péter Vecsem-bükki szervezése is.

A közgyűlésen elfeledkeztünk Pásztori Zsolt beadott belépési nyilatkozatáról, és nem szavaztattuk meg a felvételét. Erre olyan történt, mint eddig soha: úgy fizetett tagdíjat, hogy (még) nem tag. Az összeg - támogatásként - március 9-én érkezett meg a bankszámlánkra.

Április elején a már bevált menetrend szerint nyílt napot tartottunk: 8-án bemutatkozás és vetítés, 10-én barlangtúra. Ekkor, az Oláh Sándor vezette öt és fél órás Vizes-túrán kilenc tagunk (Oláh Sándor, Németh Ágnes, Németh Mihály, Básti Edina, Nagy Zsolt, Kiss László, Molnár Anikó, Geller Tibor, Sűrű Péter) és nyolc vendég (Bodrogi Tamás, Tóth Sándor, Lipták Miklós, Szutor András, Kurek Kitti, Tokaji Rózsa, Mezőfi Attila, Juhász István) járta be a szokásos I. - Tó - IV. barlangi útvonalat.

Április 16-18-án MKBT szervezésű régészeti túrán vettünk részt néhányan. (Riskó Ágnes, Kovács Attila). Regős József szakvezetésével jelentős mennyiségű barlangot (esetleg csak a bejáratát vagy a környezetét) tekintettünk meg, miközben sokszor színes, élményszerű beszámolót hallhattunk az illető hely régészeti vonatkozásairól. A felkeresett helyek és barlangok sorrendben: Istállóskői-bg., László bányamester-barlangja, Rövid-lápa, Kopasz-rét, Petényi-bg., Peskő-katlani-bg., Pocsolyavadász, Peskői-átjáró, Mozsár-lik, Szeleta-bg., Büdös-pest, Kecske-lyuk, Felső-forrási-sziklaüreg, Felső-forrási-bg., Bronzika-bg., Kiskőlyuk, Hillebrand Jenő-bg., Kőlyuk, Pongor-lyuk, Kövesváradi-üregek, Balla-bg., Balla-völgyi-sziklaüreg, Füzérkői-átjáró, Suba-lyuk. A szállás Csurgón volt. Kellemetlen közjátékként a Szeleta-barlangi gyalogtúra alatt a lillafüredi Szikla mellett hagyott autók közül kettőt feltörtek.

Április 24-én az MKBT Várszegi Sándort tiszteletbeli taggá választotta. (Börcsök Péter főtitkár felkérésére az ajánlást Kovács Attila írta.)

Április 24-26-án Kosztolányi Kata szervezésében a Szelek-barlangjában és a Misid völgyében túráztunk. Ez az út sem múlhatott el műszaki hiba nélkül (elveszett egy hűtőventillátor), emiatt Galán Mihálynak és Forrai Máriának Debrecenben befejeződött az út. Akik kijutottak: Lénárt Emese, Horváth Ibolya, Juhász Béla, Sűrű Péter, Nagy Zsolt, Ónodi László, Vadász István, Migály Anikó, Kosztolányi Kata.

Április végén File Ferenc bemutatta a "Bükki barlangkataszterező atlasz" című térképét. Láthattuk kinyomtatva atlasz formában és megkaphattuk kép-file-okban, sokszorosított formában CD-n. Az atlasz a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Alkalmazott Térinformatika Szakán végzett tanulmányainak "melléktermékе", a tervezett diplomadolgozatának témája. A teljes dolgozatot az évkönyvben nem, azonban bevezető fejezetét és egy jellegzetes képi mellékletét bemutatjuk.

Az év során többször is gondunk volt a barlangkulcsokkal. Először áprilisban a BEAC túráján tört bele a kulcs a lakatba, de szerencsére a lakat kívül volt a felszínen (nem bent a bezárt ajtóban), ezért ki lehetett venni a tört csonkot.

December 11-én azonban úgy tört bele, hogy fel volt helyezve, és a nyelve bezárva. Ennek oka a nyíregyházi vendégtúrázók szakszerűtlen kezelése volt. (Úgy hallottuk, azt gondolták, a kulcs ráfordítása fogja bezárni az ajtót, ezért a reteszek helyretolása helyett a kulcsot erőltették.)

Előző héten a Bronzika ajtaját nem tudtuk kinyitni. A kulcs bele sem akart menni a lakatba, nem fordult el, és ki is nagyon nehezen jött. (Azóta a rozsdás csepegő víztől teljesen működésképtelenné vált a lakat, a kulcs bele is tört.)

Május elején nagy létszámmal indult az "egyesületi" vízitúra a Bodrog árterére. Ezen Böszörményi Péter még részt vett, az év további részében azonban már nem nagyon jelentkezett, a kapcsolatot is igen nehezen lehetett fölvenni vele. Sokat dolgozott, gyakorlatilag elérhetetlen volt, pedig hivatalos ügyekben pedig (mint az egyesület elnökére) időnként szükség lett volna rá. (Távolléte és a rendezetlen könyvelés, gazdasági beszámolók hiánya miatt két pályázatról is lecsúsztunk.) Júniusban hallottuk, hogy kórházba került szívproblémák miatt. Ennek oka is a túlterheltség volt. Az egyesület bankszámláját is ő kezelte (még az előző évi gazdasági vezetői megbízatása kapcsán), ehhez sem tudtunk hozzáférni, és az egyéb gazdasági ügyek Oláh Sándornak való átadására sem sikerült alkalmat találni egész évben. A problémák okai az anyagi helyzetével voltak összefüggésben - de ezek csak a következő évben derültek ki.

Május 14-16. között Kiss László, Lénárt Emese, Molnár Anikó, Nemes Krisztián és Sűrű Péter egy hosszabb gyalogtúrát tettek a Szlovák-karszton. Az élménybeszámolójukat az évkönyvben közöljük.

Gyúró Lehel a május 21-23-i hétvégén részt vett Temesváron a SpeoArta fotókiállításon. Sajnos(?) a román barlangászok által produkált fotók kategóriákkal verték azokat, amiket kiállított (saját beszámolója szerint). Mindezzel együtt azonban jó volt a hétvége, "került" pár új ismeretség is, amikből talán majd össze lehet hozni egy-egy ottani túrát is.

Május 28-31. között, kicsit komplikált szervezésben (Oláh Sándor, Pásztori Zsolt, majd végül Kosztolányi Kata megnyugtatóan sikeres közreműködésével) egy kisebb társaság az Osoiu-barlangot, a Szelek-barlangját és a Révi-barlangot járta be. Résztvevők: Básti Edina, Németh Ágnes, Németh Mihály, Pásztori Zsolt, Oláh Sándor.

Május 29-31-én a székelyudvarhelyi kötéltechnikai (mentő)bemutató kapcsán töltöttünk pár napot Gardán (Gîrda) a bukaresti Caving Club "Sfinx" barlangászházában. A háromszintes, szivacs nélküli priccsek nem voltak túl kényelmesek, és a gardai rendőrök sem nevezhetők vendégszeretőnek, de a Száraz-őr-völgy néhány barlangja (elsősorban a Zgurestyi) miatt megérte a kényelmetlenség. Egy kis autós kaland itt is akadt: Galán Mihály régi Ladájának egyik fékmunkahengere ment tönkre. Füstölgő kerékkel álltunk pár órát az út szélén, majd a helyiek hathatós segítsége után poroszkáltunk vissza a szállásunkra. Az erdélyi túrán részt vettek: Ónodi László, Vadász István, Kosztolányi Katalin, Migály Anikó, Juhász Béla, Deák Zsolt (Szaddam), Galán Mihály, Kovács Attila, Geller Tibor, Hegedűs Norbert, Bátori Károly, Riskó Ágnes (plusz a bukaresti Sfinx csoport néhány tagja).

A 2004. évi Night Fever éjszakai futóversenyt a bükkszentkereszti Gabona Hotelben rendezte meg a Borsodi Sörgyár, június 5-ről 6-ra virradó éjjel. Részvételünk a szokásos volt. Jellemző adatok: 30 ember, 15 tálca sör, 100 eFt.

Június 11-én Bíró Tibor (Miskolci Fotóklub Egyesület), és Botos Zsolt "Mesél a Bükk" című fotókiállításának megnyitója volt a miskolci Ifjúsági és Szabadidő Ház Fotógalériáján.

A létrási ház takarítási és felújítási munkálatait június 12-13-án végeztük (Nagy Zsolt, Nemes Krisztián, Sűrű Péter, Horváth Eszter, Kosztolányi Katalin, Forrai Mária, Lénárt Emese, dr. Mogyorósi Anikó, File Ferenc, Csomós János, Kiss László, Pásztori Zsolt, Galán Mihály). Az esőcsatornák kitisztítására már tavasszal sor került: március 14-én, Kovács Mátyás és Román Péter közreműködésével.

Az idei Barlangnap a Pál-völgyi-barlang előtti kőfejtőben került megrendezésre június 26-27-én. Túrák indultak a Pál-völgyi-, a Mátyás-hegyi-, a Ferenc-hegyi- és a Szemlő-hegyi-barlangba, valamint a Solymári-Ördöglyukba. Bár sem a kupaversenyen, sem az előadók között nem szerepeltünk, részt vettünk a rendezvényeken és a túrákon: Básti Edina, Botos Zsolt, Horváth Ibolya, Kosztolányi Katalin, Lénárt Emese, Migály Anikó, Molnár Anikó, Németh Ágnes, Németh Mihály, Oláh Sándor, Pásztori Zsolt, Riskó Ágnes, Vadász István, Timkó Attila. A Barlangnapot megelőző héten (június 21-24-én), azzal szorosan összekapcsolva hévizes barlangokkal kapcsolatos nemzetközi konferenciát rendezett az MKBT. Ezen dr. Lénárt László vett részt, előadóként.

Július 3-án ismét barlangos esküvőre volt hivatalos az egyesület tagsága. Dr. Mogyorósi Anikó és File Ferenc ezen a napon kötöttek házasságot a Petőfi utcai házasságkötő teremben, majd a vasgyári református templomban.

Július 5-18. között 11. alkalommal rendeztük meg F. Nagy Zsuzsanna szervezésében és vezetésével a két egyhetes gyerektábort. Erre a "Zöld Forrás 2003" pályázaton ismét sikerült

120 eFt támogatást szereznünk. A táborban közel 50 gyerek élvezte a táborozás örömeit. Barlangos túrák: Kecskelyuk, 8 fő; Létrási-Vizes: két mini túra (kb. 15 fő), két I.-IV.-es (kb. 20 fő), két I.-Tó-IV.-es (kb. 20 fő). A szemetet szelektíven gyűjtöttük, a papírt elégettük. Nagyobb szállítójármű hiányában a vegyes hulladékot (14 nap, 25 fő, taposás, tömörítés = két zsák) beraktuk az egyesületi gyűjtőbe. Részletes beszámolót közlünk az évkönyvben.

Június végén Hegedűs Norbert és Nagy Zsolt az 1982-es évkönyvünk leírása alapján a tapolcai régi kőbányát és a bánya barlangjait kereste fel. A Kis-fal 22-es és 24-es barlangjában, majd a Nagy-fal 2-es és Hárombejáratú-barlangjában jártak. A Fecske-lyuk bejáratát nyitva, feltörve találták.

Július 14-én mozgássérült gyerekeket vittünk barlangtúrára az István-barlangba, majd a Hámori-tavon csónakázás következett. A résztvevők Burdiga Zsolt, Hernádi Béla, dr. Komlóssy Attila, Mogyorósi József és Szabó tamás voltak. Hasonló túra volt augusztus 4-én is a cseppkőbarlangban. Ilyen alkalmakkor a Pethő Intézet szokta megkeresni a barlangimentő alapítványt (dr. Komlóssy Attilát), hogy segítsük a kirándulásukat. A feladatunk a lépcsőjárásra képtelen gyerekek mozgatása a cseppkőbarlangban, és idegenforgalmi célú túravezetés és tájékoztatás a gyerekek és kísérőik számára.

Július végén Gyúró Lehel, Nemes Krisztián és Sűrű Péter a Radnai-havasokban túrázott. Az utat Gyúró Lehel szervezte.

Az egyesület a nyári kutatótábort július 31. és augusztus 8. között tartotta. A tervezett program a Vizes térképezése és a Balekina és a Tuskós bontása volt. Végül a Balekinában mindössze egy balul sikerült bontó-parti volt (a szerszámok is a barlangban maradtak), a Tuskósra pedig nem került sor. Sikerült viszont felújítani a Cubákos ácsolatát (Gyurkó Péter vezetésével). A Maxi Kupán újabb rekord-döntéssel a Juhász Béla, Sűrű Péter páros lett az első, a Láner Kupát pedig Lénárt Emesének szavaztuk meg a tábortűznél. Kiss János és Várszegi Sándor a tábor munkájához csatlakozva, de távoli helyszínen, a lusta-völgyi Egyenes-barlangban dolgozott.

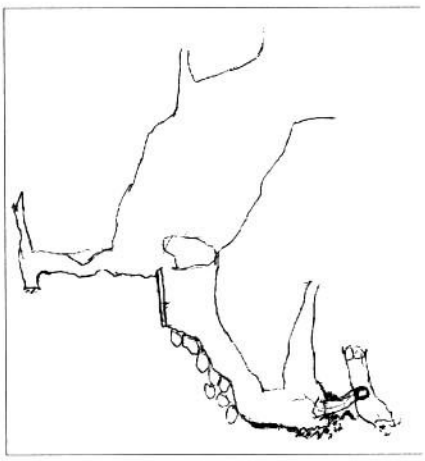

Tuskós-barlang
(új feltárás - vázlat)

Az augusztus a túrázások hónapja lett. Vadász István és Kosztolányi Katalin a Myotis csoport (augusztus 14-31.) túrájához csatlakozva a Krím-félszigeten, a Karabi-platón, Migály Anikó Montenegróban járt. Dr. Riskó Ágnes expedíciós orvosként Albániában, a Myotis expedícióján vett részt. (Erről később remek diavetítéses előadást tartott Hevesi Attila.) Pásztori Zsolt ferrátázott, Riskó Ágnes további útjain pedig Erdélyben iszapvulkánokat látott, járt a Dolomitokban, és Izlandon.

2003. augusztus 18-án kérelemmel fordultunk Miskolc polgármesteréhez (Káli Sándorhoz), hogy a mecénás alapjából támogassa az 50 éves jubileumi évkönyvünk kiadását. Válasz csak 2004. február 4-én érkezett a jó hírrel, hogy kapunk támogatást, illetve a rossz hírrel, hogy a kért

250 eFt helyett csak ötvenezret. (2005. januárjában azonban már tudtuk, hogy a könyv kinyomtatásához a vártnál jóval több pénz kell majd, és ez az összeg is nagyon jól fog jönni a szükséges pénz előteremtéséhez. (A Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Ellenőrzési Főosztályának azonban elfelejtettünk beszámolót küldeni az eredetileg kért 2004. dec. 31-ig. Talán elegendő lesz a könyv megjelenése után is.)

A tavaly szeptemberi elmaradt túra után februárban jelentkezett ismét a Jaga Trojan vezette tátrai lengyel csoport, hogy május 22-28. között jönnének Létrásra, bükki és aggteleki barlangokba. Végül ez a túra is elmaradt, nem jelentkeztek, nem jöttek, nem is indokolták. Pedig vártuk őket, készültünk a túrákra, engedélyeket is kértünk. Augusztusban, a nyári táboron derült ki (azért akkor, mert a levelek fordításával és megválaszolásával foglalkozó Burdiga Ottó számítógépe időközben tönkrement, benne a félig lefordított levél, ami el is veszett), hogy a zakopánei barlangászok azért nem jöttek másodszor sem, mert a vezetőjük, a túra szervezője, Jagusia súlyos balesetet szenvedett.

Így nem mentünk el a Béke-barlangi túrára sem, különösen, hogy az engedély is későn érkezett meg. Vadász István a lengyelek miatt kivett szabadságát egy általunk mostanában ritkán járt helyszín, a Szinva-forrás fölötti oldal barlangjainak felkeresésével töltötte.

Tapír (Tapasztó György) június 26-án kötött házasságot Farkas Krisztinával, Százhalombattán. F. Nagy Zsuzsanna szervezésében Létrás-tetőn augusztus 28-án "pótesküvőt" tartottunk számukra. Erre az eseményre rengetegen eljöttek (családostul) a '80-as évek második felének barlangos korosztályából. A pótesküvőt a jókorára megnőtt ház körüli fenyőfákra kötött kötelekben ülve, 4 m magasan celebrálta Ferenczy Balázs. Természetesen az ifjú pár is a "levegőben függve" vett részt a szertartáson. A köteleket, csigákat és egyéb kötéltechnikai eszközöket a mentőegyesület (BMÉE) biztosította. A nászajándék-csomagot is F. Nagy Zsuzsanna állította össze és adta át az egyesület nevében - már a földön. A pótesküvőről számos fotó és videofelvétel készült, ezekből néhány képet bemutatunk.

Augusztusban kaptuk az APEH értesítését, hogy a személyi jövedelemadók adózók által civil szervezeteknek rendelhető egy százalékából 252.184 Ft gyűlt össze az egyesület részére ebben az évben. (Január 13-án olvastam valahol: az SZJA 1%-okból országosan befolyt kb. 6MFt-ra kb. 21.000 civil szervezet tart igényt. Ebből egyre átlag 285eFt jut. Így mi a tavaly kapott 254eFt-unkkal, de az idei 252eFt-tal is, az átlaghoz tartozunk. - A szerk. megj.)

Augusztus 28. és szeptember 2. között túrázott Forgács Richárd, Geller Tibor, Hegedűs Norbert és Nagy Zsolt a Wildspitzén (3772 m). Az első napot bemelegítésképpen a Similaun (3606 m) megmászásával töltötték, a Wildspitzére két nap alatt jutottak fel. Az utolsó napon ferrátáztak a Dolomitokban (Monte Paterno), esőben, ködben. Az útról videofilm felvétel készült. Ennek készrevágását, hangosítását itthon Suga Norbert végezte el.

Szeptember 3-án Kovács Mátyás és Nemes Krisztián szállítottak fel két fordulóval a Joó Tamás által felajánlott használt tetőcserépből Létrásra (Felső-Majláthról). Más jelentkező nem volt a munkára, hétfőn pedig már el is vitte a maradékot valaki más.

Szeptember 15-től csütörtök 5 óra helyett a Technika Háza beosztásához igazodva szerdánként 6 órakor tartjuk a heti csoportgyűléseket.

Szeptember második felében Lengyelországban túráztunk. Barati Judit és Gyúró Lehel felszínen, Geller Tibor és Hegedűs Norbert barlangban (Zimna és Wielka Sniezna). A szállás Kiryben (Zakopáne mellett) volt. Az utat Gyúró Lehel, a barlangtúrákat Wojtek Gozdz szervezte. Hasonló túrán december végén is részt vettünk.

Szeptember 25-én a XI. Lakatos Kupán a Gubacs csapata mögött második helyezést ért el a Geller Tibor, Juhász Béla, Sűrű Péter összetételű csapatunk. Botos Zsolt által készített fotójuk, a kupáról szóló hírt illusztrálva, a Mount Everest Magazinban is megjelent.

Október 1-3. között részt vettünk az MTVSz 15. ünnepi közgyűlésén, Bugacon (Lénárt Emese, Kiss László, Kovács Attila). A közgyűlés a Csemete Egyesület bugaci oktatóközpontjában volt, az utazási, szállás és étkezési költségeket az MTVSz állta. A közgyűlés gyakorlatilag az MTVSz alapító tagjainak és jelentősebb vezetőinek visszaemlékezéseiből állt. Abban az időben az MLBE nem volt még tagja az MTVSz-nek, de így is érdekes előadásokat hallhattunk. A szombat délelőtt programja pedig a környék, közte a bugaci ősborókás megtekintése volt, ami a homokbuckákkal, a jelentősnek számító 10 m-es szintkülönbségekkel (kilátótoronnyal!), néhány ősi tölgyfával és más, a helyre jellemző növénnyel és állatvilággal, kifejezetten érdekes volt. (A hely háborítatlanságához nagyban hozzájárult az egykori szovjet gyakorlóterep miatti elzártság, és a fel nem robbant lövedékektől való félelem. Ezek miatt ma sem érdemes vezető nélkül, az engedélyezett útvonalakon kívül közlekedni a területen - azon kívül, hogy tilos is.)

Október 11-én jelentkezett Gazdagné Láng Krisztina, hogy a Tájsebészet kampány versenyének megosztott III. helyezettjeként "felvenné" a nyereményét, a Vizes-túrát, általános iskolás osztályával. Oláh Sándor és Németh Ágnes vitte el őket október 17-én. Hatan voltak.

A hatvani Bajza József Gimnázium novemberre tervezett barlangtúrázással összekötött barlangi bontó tanfolyamát sokáig szervezte Kovács Attila és Várszegi Sándor, de végül az utolsó napokban lemondták a gyerekek. Talán majd máskor ...

Már több versét is olvashattuk Gyurkó Péternek. Többnyire egy-egy barlangász, ismerős, barát elvesztése kapcsán, mementóként, emlékezésül. (Egy barát emlékére - In memoriam Maxi, 1998; In memoriam Sebi, 2001; Éjféli tábortűz - Kis Attila alias Lajhár emlékére, 2002;) Mostanában egyre több írása születik. Vers is, próza is. Ezek közül mutatunk be itt egy újabb verset (a mellékletben pedig egy prózát):

A Szepesi-barlang

Százharminc méter görbe lyuk le a föld alá.
Öt-tíz, húsz méteres lépcsők a mészkőbe vágva
A Húszas-aknán, a Harang-kürtőn s Rom-termen át.
Az Óriás-lépcsők alatt már ott van a szintes ág.

A patakos ág mintegy ezer méter szűk kanyon.
A Homok-szifontól a Tóig a Keleti- és a Nyugati-ág.
Nagy Baldachin, Tábor-terem, Három aranyásó-terem,
Cseppkő csodák, tavak, sziklafalak és sok mésztufagát.

Az elmúlt negyven év alatt sok-sok nehéz túra.
Három, majd öt napos tábor ott lenn, alant.
Víz és pára, átható nyirkosság és majdnem hideg.
Nem volt könnyű, de örök élmény maradt.

Legyen e kis szabálytalan emlék a "Három aranyásó",
Kik először jártak lenn egy szabálytalan nyári éjszakán.
És a névtelen sokaké, kik olykor tíz körmükkel ástak
Létrási Vizest, Szepesit, Cubákost, vagy más barlangcsodát.

2004. november

A novemberi tervezett kezdés helyett először decemberre csúszott a túravezetői tanfolyam kezdési időpontja, végül a következő évre. A barlangimentő alapítvány (BÉMA) 500eFt-os támogatása is csak 2005 elején érkezett meg, és az egész tanfolyam is - a szervezők időhiánya miatt - a következő évre tolódott.

December 3-án a Nemzeti Sportszövetség és a Sportpalánta Központ sportokat bemutató napján Kiss László és Nagy Zsolt állította ki néhány felszerelésünket és évkönyvünket, és válaszolt az inkább a városokban is űzhető sportok után érdeklődő látogatóknak. A bemutató nap és a kiállítás a Herman Ottó Gimnázium tornatermében volt megrendezve.)

December 13-án néhányan (Kovács Attila, dr. Lénárt László, dr. Riskó Ágnes, Timkó Attila, ...) részt vettünk Herman Ottó (a magyarországi ősemberkutatás kezdeményezője) halálának 90. évfordulójára rendezett emlékülésen, Lillafüreden.

2004-ben civil szervezetek a "Matáv Hozzáad" programjának keretében ingyenes ADSL Internet elérésre pályázhattak. A lehetőséggel Kovács Attila élt, kapcsolati vonalként a lillafüredi (az egyesületi székhely "hivatalos") telefonszámát megadva. December 15-én értesítettek bennünket, hogy a beérkezett kb. 500 pályázatból a 300 elfogadott egyike vagyunk. Később kiderült, műszakilag (az ellenkező híresztelések ellenére) Lillafüreden mégsincs lehetőség a telepítésre. Vadász István vezetőségi tag december 10-én költözött az addig gyors kábeles elérést biztosító bérházi lakásából családi házba, ezért megpróbáltuk az ottani telefonvonalára áthelyeztetni, hogy a megnyert elérés ne "vesszen el". Ebből azonban további problémák származtak ... lényeg, hogy az elvileg 2005. januártól használható ADSL kapcsolat csak hónapokkal később, hosszas utánajárást követően jött létre.

A létrási pajta tetőterében levő "raktár" feltört ajtaját lezártuk, a kulcsokat eltettük, erről értesítettük a tulajdonost is.

Az Interneten láttuk, hogy a Troglonauta és az Anubisz csoport nem nyílt napokat szokott szervezni, hanem nyílt túraként meghirdetik az egyébként is megtartott szervezett (tervezett) túráikat. Mi is átvehetnénk ezt a gyakorlatot. Kevesebb szervezéssel járna. Persze ehhez a saját éves programunkat tervszerűen előre össze kellene állítani ...

Az MLBE tagjainak és tagjelöltjeinek barlangi aktivitása 2004-ben

Tagi viszony:	
örökös tiszt.beli elnök	ötbe
teljes jogú	tj
ifjúsági	ifj
pártoló	p
tiszteletbeli	tb
jelölt	j

Összes leszállás:	753
Összes óra:	3256
Összes pontszám:	7216
Barlangban járt:	61
MLBE összlétszám:	113
Bejáró leszállás:	376
	50%
Bejáró óra:	1660
	51%

Ssz.	Név	Tag	Alkalom	Óra	Pont	Bejáró alk.	Bej. óra
1	Albert László	p	-	-	-	-	-
2	Apró Zoltán	p	-	-	-	-	-
3	Azari Szabolcs	tj	-	-	-	-	-
4	Bagi Tímea	tj	-	-	-	-	-
5	Balla Béla	tj	-	-	-	-	-
6	Balogh Anikó	tj	-	-	-	-	-
7	Balogh Tamás	tb	-	-	-	-	-
8	Básti Edina	tj	9	56	95	9	56
9	Bátori Károly	tj	6	32	111	2	8
10	Bihari Zsuzsa	tj	-	-	-	-	-
11	Bóta Nándor	tj	-	-	-	-	-
12	Botos Zsolt	tj	4	23	75	-	-
13	Böszörményi Péter	tj	1	6	6	1	6
14	Burdiga Ottó	p	-	-	-	-	-
15	Burdiga Zsolt	tj	7	29	84	4	15
16	Csomós János	tj	15	114	202	8	82
17	Csorba János	tj	-	-	-	-	-
18	Dajka Zoltán	tj	-	-	-	-	-
19	Debreczeni Gábor	tj	-	-	-	-	-
20	Ducsai Gergely	tj	-	-	-	-	-
21	F. Nagy Zsuzsanna	tj	-	-	-	-	-
22	Ferenczy Gergely	tj	3	9	26	2	4
23	File Ferenc	tj	10	29	62	7	18
24	File Gergely	tj	-	-	-	-	-
25	Fogarasi Marina	tj	-	-	-	-	-
26	Forrai Mária	tj	4	20	34	1	7
27	Furdi Péter	tj	-	-	-	-	-
28	Galán Mihály	tj	9	34	71	7	26
29	Gedeon Boglárka	tj	2	13	26	1	9
30	Gedeon Péter	ifj	-	-	-	-	-
31	Geller Tibor	tj	11	56	126	5	22
32	Gergely Péter	tj	-	-	-	-	-
33	Guzi István	tj	3	15	32	3	15
34	Gyurkó Péter dr.	tj	3	8	21	-	-
35	Gyúró Lehel	tj	16	50	103	4	21
36	Hegedűs Norbert	tj	23	93	270	10	30
37	Hock Gábor	tj	-	-	-	-	-
38	Horn István	tj	1	5	18	-	-

Az MLBE tagjainak és tagjelöltjeinek barlangi aktivitása 2004-ben

39	Horváth Ibolya	tj	4	17	24	4	17
40	Horváth Zsuzsa	tj	-	-	-	-	-
41	Juhász Béla	tj	28	125	305	19	76
42	Kertész Gábor	tj	-	-	-	-	-
43	Kiss Gábor	ifj?	-	-	-	-	-
44	Kiss János	tj	15	78	180	3	5
45	Kiss László	tj	36	135	350	9	38
46	Komlóssy Attila dr.	tj	-	-	-	-	-
47	Kosztolányi Katalin	tj	15	96	257	8	47
48	Kovács Attila	tj	26	63	174	20	27
49	Kovács Gergely	tj	-	-	-	-	-
50	Kovács Mátyás	tj	-	-	-	-	-
51	Kovács Zsolt	tj	6	37	86	-	-
52	Kovácsné Révész Rita	tj	-	-	-	-	-
53	Kozma György	p	-	-	-	-	-
54	Krajnyák Erika	tj	19	50	126	4	18
55	Kuchta Gyula	tb	-	-	-	-	-
56	Kurucz László	ifj	1	6	6	1	6
57	Láner Olivér	ötbe †	-	-	-	-	-
58	László Róbert	tj	-	-	-	-	-
59	Lénárt Emese	tj	32	167	302	11	90
60	Lénárt Ibolya	tj	-	-	-	-	-
61	Lénárt László dr.	tj	-	-	-	-	-
62	Lénárt Lászlóné	p	-	-	-	-	-
63	Lipták Roland	tj	1	4	4	1	4
64	Majoros Zsuzsanna	tj	-	-	-	-	-
65	Migály Anikó	tj	15	64	149	9	39
66	Mogyorósi Anikó dr.	tj	11	29	46	9	23
67	Mogyorósi József	tj	6	26	51	-	-
68	Molnár Anikó	tj	24	91	223	14	50
69	Nagy Zsolt	ifj	37	146	346	18	69
70	Nemes Krisztián	p	1	6	12	-	-
71	Németh Ágnes	tj	7	39	54	7	39
72	Németh Mihály	tj	6	36	50	6	36
73	Oláh Sándor	tj	13	75	144	12	70
74	Ónodi László	tj	12	56	127	7	32
75	Ozsvári Fruzsina	tj	-	-	-	-	-
76	Örkényi Levente	tj	-	-	-	-	-
77	Papp Gergely	tj	5	17	29	1	4
78	Prieszol Eszter	tj	-	-	-	-	-
79	Riskó Ágnes dr.	tj	52	138	346	23	57
80	Román Péter	tj	-	-	-	-	-
81	Scheffer János	tj	-	-	-	-	-
82	Seymour, G. Les (Szabó Lász	tb	-	-	-	-	-
83	Sipos Máté	ifj?	-	-	-	-	-
84	Suga Norbert	tj	1	6	8	1	6
85	Sűrű Péter	tj	66	283	671	29	101
86	Szabó Tamás	p	3	21	60	1	6
87	Szeremley Szabolcs	tb	-	-	-	-	-
88	Szolodun Gyula	tj	10	42	78	7	28
89	Szőnyi András	tj	-	-	-	-	-

90	Tapasztó György dr.	tb	-	-	-	-	-
91	Tari Edit	tj	4	19	30	4	19
92	Timkó Attila	tj	16	25	68	10	8
93	Turai Imre	p	-	-	-	-	-
94	Vadász István	tj	35	144	310	15	62
95	Várszegi Sándor	tb	10	65	129	-	-
96	Veit István	tb	-	-	-	-	-
97	Veres Imre	tj	-	-	-	-	-
98	Vincze Ferencné	p	-	-	-	-	-
99	Vincze Klára	tj	-	-	-	-	-
100	Virág Ágnes	p	-	-	-	-	-
101	Barati Judit		28	67	163	5	21
102	Galán Edit		2	8	8	2	8
103	Galán Emese		3	14	14	3	14
104	Molnár Balázs	j	1	7	13	1	7
105	Montvai Zsolt		1	4	7	1	4
106	Oláh Tamás		11	42	92	3	18
107	Pásztori Zsolt (Márton)	j	37	236	506	32	195
108	Reke Kata		1	9	11	1	6
109	Szabó Károly		4	27	53	-	-
110	Szalai Béla		1	4	4	1	4
111	Tóth Zoltán		13	101	141	8	81
112	Losonci Gábor		5	30	80	1	3
113	Molnár Petra		2	9	17	1	3

Barlangok, amelyekben az MLBE tagjai és vendégei 2004-ben előfordultak

Ssz.	A barlang neve	Alkalom	Óra	Létszám
1	Anonymus (Alb)	1	1	2
2	Aranybánya (Telkibánya)	1	1	2
3	Balekina	3	18	12
4	Balla	1	1	4
5	Bányász	4	22	14
6	Béke	4	17	27
7	Beremendi-kristálybg.	1	3	6
8	Bíbor	1	8	2
9	Bíró Lajos-bg. (Rom)	1	1	8
10	Bolhási	1	6	5
11	Borókás I.	1	1	2
12	Borókás II.	1	5	16
13	Bronzika	2	8	5
14	Büdöspest	1	1	4
15	Casteret (Ukr)	1	3	5
16	Cerknica I. (Slo)	1	1	4
17	Cerknica II. (Slo)	1	1	9
18	Cubákos	6	13	31
19	Czárán-bg. (Rom)	1	8	4
20	Czarna (Len)	1	21	7
21	Csodabogyós	2	5	37
22	Csókás-réti-vnybg.	1	2	2
23	Duboki-do (Mon)	1	7	3
24	Egyenes-bg. (Lusta-vgy.)	4	22	8
25	Farcu (Rom)	1	6	5
26	Fecske-lyuk	1	2	3
27	Fekete	3	18	14
28	Felsőforrási	1	1	4
29	Felső-forrási "Angyal-vár"	2	13	4
30	Felső-forrási Húsvét-bg.	1	6	2
31	Fenyvesréti	2	11	12
32	Ferenc-hegyi	2	10	6
33	Gábor (Rom)	1	1	6
34	Galambos (Mon)	1	3	4
35	GN-töbör	1	1	3
36	Grotta Gigante (Ita)	1	2	9
37	Hillebrand Jenő	1	2	4
38	Hollós-völgyi	3	24	7
39	Ikertebri	3	14	9
40	Istállóskői	1	1	3
41	István-lápai	4	47	28
42	Jama pod Predjamskim Gradom (Slo)	1	2	9
43	János-kapu (Rom)	2	3	6
44	Jáspis	1	11	5
45	Jaworzinske (Len)	1	2	7
46	Julcsa	1	1	6

117 barlangban
312 alkalommal
1391 fő
1336 órát töltött.

Barlangok, amelyekben az MLBE tagjai és vendégei 2004-ben előfordultak

47	Kalapács-kői	1	2	2			
48	Kecske-lyuk	9	8	27			
49	Király (Rom)	1	8	3			
50	Király Lajos	1	5	2			
51	Kis-mogyorós	2	5	5			
52	Kossuth	1	3	3			
53	Kőlyuk	1	1	4			
54	Kőlyuk-galyai	1	2	3			
55	Lamprechtshöhle (Aus)	8	60	54			
56	Láner	22	66	81			
57	László bányamester bg.ja	1	1	6			
58	Lilla	3	12	13			
59	Lóczy	1	1	4			
60	Lublinit (Rom)	1	3	6			
61	Magura (Rom)	1	4	3			
62	Magyar-bg. (Rom)	1	1	3			
63	Mátyás-hegyi	1	5	5			
64	Medvetükrös Pocsolyavadász	2	2	8			
65	Mexikó-völgyi	1	4	4			
66	Meziadi (Rom)	1	19	3			
67	Monastyr' Chokrak (Ukr)	1	4	6			
68	Nahimovszkaja (Ukr)	1	11	3			
69	November 7. zs.	1	1	7			
70	Ódor-vári-hasadékbg.	1	4	4			
71	Orbán Balázs (Rom)	1	3	6			
72	Osoiu (Rom)	1	8	6			
73	Őz-zs.	1	3	7			
74	Pál-Mátyás	1	2	1			
75	Pál-völgyi	5	32	37			
76	Peskő-katlani	1	1	5			
77	Petényi	1	1	3			
78	Pihenő	1	5	3			
79	Postojnai (Slo)	1	2	9			
80	Rákóczi	1	2	4			
81	Részeg kígyó	1	8	2			

"Kutatási- és túrajelentés" 2004.
Kivonat a kitöltött "Jelentés ..." rovatú lapokról

Dátum	Barlang	Kutatásvezető	Jelentés a kutatásról ...
01.02	Angyal-vár	Kiss János	A mai napon a Felső-forrási 3. sz. kőfülkétől 135°-ra, 45 méterre, 393 tszfm-ban levő fellevegőzéses rókavár bontásához kezdtünk hozzá, a déli részénél. Egy métert bontottunk lefelé, amikor láthatóvá vált, hogy észak felé két méterre könnyebb bontás árán juthatunk be a barlangba. Pár vödörnyi törmelék kibontása és egy nagy kő kiemelése után 12.45-kor megnyílt a barlang 2,5 m hosszan, és kb. 1,5 m mélységig. Kitöltése falevél, humusz és kőtörmelék, iránya nyugati. Ezután a bejárat és a barlang tágításához kezdtünk, a kikerült törmelékkel a déli bontásunkat visszatöltöttük.
01.02	Szepesi	Oláh Sándor	A 20-as akna létrája középen lötyög, kijött az egyik nitt kissé. Nem veszélyes, de nem ártana rendbe tenni.
01.03	Angyal-vár	Kiss János	Tovább folytattuk a barlang bontását, amelynek során rozsdás konzervdobozok, nylon zacskók és egy "farkascsapda" is előkerült a kitöltésből. Munkánk végére a barlang hossza elérte a négy métert, és három méteres mélységet, iránya nyugati. A járatszelvény szélessége a két métert, a magassága akár a három métert is meghaladhatja kitöltés nélkül. A végponton a kitöltés felett a tíz centiméteres légrésen még két méterig előre lehet látni. Jó huzat érezhető.
01.10	Keske-lyuk	Barati Judit	Denevért nem találtunk. Az első mérőhely üvege befagyott.
01.10	Sz. István	Barati Judit	A túra során összesen talált denevérek: 6 kispatkós, 74 nagypatkós.
01.10	Vizes	Galán Mihály	40 vödör iszap kitermelése.
01.11	Bronzika	Kiss János	Attila a második agyagos szűkület után visszafordult. Norbi a bejáratig kikísérte (9.40). A Grand-kanyonban hat kispatkósorrú denevért láttunk. Norbi a Grand-kanyonban a kettéágazó kürtőt kimászta. A jobb oldali kürtő vége a bal oldaliba csatlakozik, amelynek vége lyukakban végződik. Ezután a Nagy-kürtővel párhuzamos kürtőt mászta ki öt méter magasságig, vége szintén lyukakban végződik, majd a Nagy-kürtő kimászása következett. Az aláhajlásnál egy fúrt nitt segítségével sikerült Norbinak még hat mátert fölfelé másznia, amíg a kürtő keskeny hasadékban nem végződik. Végezetül a Grand-kanyon kisheliktites kürtőjébe mászott fel Norbi műnyúlban. Ez a kürtő egy méter után leszűkül. Ezzel minden továbbjutással kecsegtető helyszínt megismertünk, bejártunk. Továbbjutás csak a szifonok bontásával lehetséges! A tömblakatot beolajoztam.
01.17	Szepesi	Kiss László	A túra a Vizes-kulcs hiánya miatt ment a Szepesibe.

01.17	Láner	Hegedűs Norbert	A Spirál alsó szakaszán az ácsolat összeszakadt, továbbjutás lehetséges. Fofó-szifon előtti lemászás feletti kürtőbe bemásztam. Kb. 12 m. Omladékos leszűkülés. Egy nyom már van, előttem, korábbi mászásból. Az omladékon át lehet jutni. Későbbiekben visszatérünk.
01.24	Vizes	Krajnyák Erika	A túra útvonala IV. - Micimackó - IV., mert az I. bejáratot nem tudtuk kinyitni, és a hőmérőnk a Micimackóból kifelé a tokban eltört. Ezen a szakaszon talált denevérek: 13 kispatkós, 3 nagypatkós, 17 közönséges. A Hágcsós-terem felé vezető szakaszt és a Lánert a jövő héten tudjuk pótolni. (Barati Judit)
01.24	Lilla	Kovács Zsolt	Befejeztük a termet. Emesével próbálkoztunk a végpont rajzolásával.
01.24	Jáspis	Kovács Attila	Fotózni indultunk. Mindenkinek sikerült is, csak nekem nem, mert Ági és Levi kicsit, Szilárd és Pözsó pedig nagyon hátra maradtak. Ezért nem volt már idő kifelé az Ében-aknára. Vártam őket összeszerelt géppel, felállított állvánnyal, aztán összepakoltam és elindultunk kifelé. Így is sokat késtünk. A barlangba nehezen jutottam be ("kigombolt" overállal), és még nehezebben ki (harmadik "nekifutásra", alkalmanként egy-egy ruhadarabtól megszabadulva). Rengeteg (több száz) denevért találtunk bent. Többnyire kispatkóst.
01.31	Vizes	File Ferenc	A túra sikerrel járt. (A cél az I. bejárat ajtaján a jég felolvasztása és az ajtó kinyitása. - a szerk.)
01.31	Vizes	Krajnyák Erika	I. bejárat - Maxi-szűkület: az előző héten kimaradt rész felmérése. A talált denevérek: 48 közönséges, 4 hegyesorrú, 1 Brandt, 49 kispatkós, 5 nagypatkós, egy döglött. (Barati Judit)
01.31	Fenyvesréti	Bátori Károly	+ 2 méter járható. "Nagykalapács" :-) Az Ikertebribe indultunk, de beomlott a bejárat. Még 2 méter kell a tágulatig.
02.01	Láner	Krajnyák Erika	A barlangban talált denevérek: 23 kispatkós, 38 közönséges, 7 nagypatkós, 1 hegyesorrú, 1 pisze és egy röpködő. (Barati Judit)
02.07	Fenyvesréti	Ónodi László	HILTI-vel bővítettük a bejáratot. Próbáltuk a szűkületet is folytatni, de túl repedezett a kőzet, és elszelelt a gáz. A legutóbbi bontás köveit kitermeltük a kis teremig.
02.07	Kecske-lyuk	Gyúró Lehel	A barlangban denevért nem találtunk. A szemét nem változott. (Barati Judit)
02.07	Szt. István	Gyúró Lehel	A barlangban 98 nagypatkós, 3 kispatkós és egy röpülő denevért találtunk. (Barati Judit)

02.15	Vizes	Vadász István	A Geológus-teremből, mivel szifon ki volt mosva, némi bontás után elindultunk a Hágcsós-terem felé. Három szifont bontottunk át, kb. 30-35 métert haladtunk. Az utolsó szifonnál a falon a következő nevek voltak: Favári, Deres, Márton.
02.21	Vizes	Gyúró Lehel	5 m előrehaladás a Huzatos-lyukban (Tavi-felső-ág). A járat továbbra is szűk, a bejárat tágítása után is csak Szifon fért be. A járat folytatódik. További jó szopások várhatóak. (1 db pajszer beleesett a Tóba, 1 db kalapácsfej kettészakadt a megfeszített munkától :)
02.21	Vizes	Szolodun Gyula	A vendégeknek tetszett a túra. Rendkívüli esemény nem történt.
02.21	Vizes	Ónodi László	A múlt heti bontást folytattuk. Kibontottuk és tágítottuk a következő szifont. Kb. 5 métert haladtunk, az utat szintén egy eltömődött szifon zárja el. Hallottuk Ferenczy Gergő bontását, beszéltünk is vele, ő a túloldalról, a Hágcsós-teremből próbálkozott. Folyt. köv.! (Vadász István?)
02.21	Vizes	Krajnyák Erika	A barlangban az alábbi denevéreket találtuk: 65 kispatkós, 7 nagypatkós, 56 közönséges, 13 hegyesorrú, 2 Brandt. Kihoztunk egy bag-re való üvegtörmeléket, drótot, rongydarabokat. (Barati Judit)
02.21	Láner	Krajnyák Erika	A barlangban talált denevérek: 19 kispatkós, 32 közönséges, 9 hegyesorrú, 1 Brandt. (Barati Judit)
02.21	Vizes	File Ferenc	A mérés elmaradt a túl nagy létszám miatt.
02.22	Vizes	Kiss László	Csavart nem találtunk, valaki levitte a térképező bag-et. Fúrtunk 39 fix pontot és felvettünk két vesztettet. A pontok mind jelölve, legközelebb bemérjük őket.
03.06	Szt. István	Gyúró Lehel	A denevérek a Kutya-lyukból a csepegő víz hatására átvonultak a Meseország feletti sziklákra. A barlangban összesen: 10 kispatkós, 116 nagypatkós denevért találtunk. (Barati Judit)
03.06	Kecske-lyuk	Gyúró Lehel	A barlangban, a bejárati csarnokban és a kezdeti járatszakaszon, több helyen tűzgyújtás nyomait találtuk. Ágakat, papírokat, műanyagot égettek, többek között az egyik mérőüvegemet is. Két kispatkós denevért találtunk. (Barati Judit)
03.06	Vizes	Vadász István	Terv: a Geológus-terem alatti kuszoda mérése, bontása. Befejezve: poligon felmérése a Geológus-szifonig.
03.13	Czárán	Csáki Károly	Gyönyörű volt a tetarátás rész, most egy kicsit több volt benne a víz. A denevérek csoportokban lógtak, de már kezdtek mozgolódni, ébredezni (tőlünk függetlenül!). A guanóban most is sok földigiliszta volt. A barlangi medvecsontokat mintha megdézsmálta volna valaki. (Riskó Ágnes)

03.13	Vizes	Krajnyák Erika	A barlangban összesen 59 kispatkós, 15 nagypatkós, 77 közönséges, 6 hegyesorrú, 1 Brandt, 1 bajuszos, 6 röpülő és 3 olyan denevért találtunk, amelynek még utána kell néznünk. (Barati Judit)
03.13	Láner	Barati Judit	A barlangban összesen 1 röpülő, 18 kispatkós, 6 nagypatkós, 40 közönséges, 9 hegyesorrú, 1 Brandt, 1 szürke hosszúfülű és 1 döglött közönséges denevért találtunk.
03.14	?	Polter Zoltán	A bánya több helyen beomlott, de az omlás tetején még át lehet kúszni. Sajnos a barlang elején sok a falfirka, és elkezdték kirabolni. Gyönyörű barlang: hófehér cseppkövek és borsókövek, szikrázó falak, nagy kristályok. Szépségében a Beremendi-kristály-barlanghoz mérhető. Denevért nem láttunk. Pár héttel utánunk Bölényék már nem tudtak bejutni, beomlott egészen. (Riskó Ágnes)
03.15	Magyar-bg.	Riskó Ágnes	Az idegenforgalom számára is megnyitották, de mivel hétfő volt, szerencsére nem volt ottani túravezető. Érdekes kiállítás van a bejárati szádában az itt talált leletekből.
03.20	Tuskós	Vadász István	A bontás helyszínén állt a víz.
03.20	Őz-zs.	Mimlits Gábor	A barlangot Migály Anikó szerelte ki. A Szabó József alapfokú tanfolyam keretében mentünk a Vas Imréékkel.
03.20	Széki-zs.	Mimlits Gábor	Én szereltem ki. (Migály Anikó)
03.26	Ferenchegyi	Gáti Mária	Szárazabb, porosabb, mint a bükki barlangjaink. Cseppkő kevés van, helyette sok a szép borsóköves rész. Kevés barit kristályt is láttam. Asztmás gyerekeket hoznak ide minden hétvégén. (Riskó Ágnes)
03.27	Vizes	Galán Mihály	Túléltük. (?)
03.28	Szepesi	Ónodi László	Migály Anikó ment csak el a szifonig, mert ő volt ehhez elég bátor. Szerencsére Láce meg elég erős volt ahhoz, hogy kihúzza (nem a szifonból).
04.11	Vass Imre	Pogrisky György	A nagy esőzések után jelentős vizet találtunk a barlangban. Még Pogi (aggteleki túravezető) sem emlékezett ilyen magas vízállásra. A turistaszakaszon a hátsó részen combközépig ért a víz. (Riskó Ágnes)
04.11	Bányász	Ádám Tamás	A barlang bejárati zónájában érdekes klimatológiai és humanoid felfedezést tettünk, miszerint egy dihidrogén-oxid alapanyagú élőlény virággal a kezében és a fején a kijövő ember látószögében az első sziklán várakozott április 10-én, míg kötél áldozatául nem esett. (?)
04.11	Bolhási	Huber Kilián	Az ajtó nehezen nyílt ki, de könnyen bezáródik. A járat talppontján az alulról felfelé progradáló erózióval szinkron akkumuláció reliktumai ... elzárják a továbbjutás lehetőségét. Magyarul: eldugult a járat!

04.18	Vizes	Gyúró Lehel	Levertük a réteglapot, majdnem beszorultam a leszakadó kb. 200 kilós kavics alá. Tágítottuk a járatot, megy az egész tovább, jó tágas, atom jó place. Visszaúton Samu elhalálozott, de jó társaságban nyugszik egy fasza pajszer mellett. Valaki dobjon be egy fúrót a tóba, hogy a teljes kasszafúró készlet benne legyen.
04.29	Csókás-réti-vnybg.	Kiss János	A végponti bontási helyről két vedret a felszínre hoztunk.
04.29	Kalapács-kői	Kiss János	A barlangból egy nagy stangát a felszínre hoztunk.
05.01	Aranybánya (Telkibánya)		Mesterséges bányatáró, kis természetes szakasszal. Egy helyen vékony aranyszínű érccsíkot láttunk a kőzetben. (Riskó Ágnes)
05.02	Bronzika	Kiss János	A vasajtó előtt három, utána két foltos szalamandrát gyűjtöttem össze, felszínre hoztam őket. A Keleti-szifon kelet felé tartó járatát feltérképeztük.
05.08	Balekina	Vadász István	A máj. 22-i mentőgyak. előkészítése.
05.08	Pihenő	Lengyel János	Az elkorhadt régi létrát kihoztuk, a régi korlátot lebontottuk, helyette újat készítettünk. (Riskó Ágnes)
05.15	Peskő-katlani	Lukács László	Janóék nagyon jó vödörhúzó "gépet" szerkesztettek. Természetesen fotón megörökítettük. (Riskó Ágnes)
05.15	Megvetükrös Pocsolya-vadász	Lengyel János	Találtunk csontokat, és mindent lefotóztunk, a "Laca fasza" nevű cseppkőképződményt is beleértve. (Riskó Ágnes)
05.15	Julcsa	Lukács László	Fotózás, lehetséges bontási pontok keresése. (Riskó Ágnes)
05.29	Zgurestyi		Először rossz kulcsot hoztak fel a barlanghoz. Aztán nem sikerült beülőt keríteni Viczkinek, így a lezárás utáni szakaszba mi nem jutottunk be. (Riskó Ágnes)
05.30	Magura	Csáki Károly	Sajnos sok helyen rabolják a cseppköveket. Az összeeszkábált falétrájukat kihoztuk és szétszedtük, hátha nem lesz kedvük újat csinálni, és cseppkövet tördelni. (Riskó Ágnes)
05.30	Sárkány	Riskó Ágnes	A barlang végén erős huzatot éreztünk. Megfelelő szerszámok híján bontani nem tudtunk.
06.19	Sátorkő-pusztai	ifj. Barna József	Tűzoltófecskendő segítségével mossák a barlangot. A művelet sikeres, utána sokkal tisztábbak, fehérek a képződmények. (Riskó Ágnes)
06.26	Pálvölgyi		Nagykör. A Barlangnapok túrája. (Riskó Ágnes)
07.03	Vizes	Barati Judit	A Vizes I. bejárata előtt számoltuk a kirepülő denevéreket denevérszámláló segítségével.
07.03	Speizi	Oláh Sándor	A barlang végpontjánál lévő kürtőben egy-egy régi szlovák (fehér-piros) kötél már lassan cserére szorulna, annál is inkább, mert az alsó kürtő kötele (a fehér) amolyan lengyel nyúlású és igen régi lehet - mindenesetre minket még elbírt.

07.07	Csodabogyós	John Szilárd	Az létra "csak" másfél méterrel rövidebb, mint az akna. A cseppkövek gyönyörűek. Johnszi bora finom. (Riskó Ágnes)
07.09	Láner	Hegedűs Norbert	Füstös-kürtő rajzolás.
07.09	Vizes	Csomós János	IV. bejárat és Z-ág rajzolása.
07.10	GN-töbör	John Szilárd	Gyönyörűek a csontok! A lejutás "kissé" omlásveszélyes. (Riskó Ágnes)
07.10	Vizes	Barati Judit	A Vizes IV. bejárata előtt számoltuk a kirepülő denevéreket denevérszámláló segítségével. A műszer a szúnyogokat is megszámolja!
07.14	Vizes	Kiss László	I. bej. - Patakos-ág - Kávézó - Tó - IV.
07.17	Lóczy		Szép, üstszerű oldásformák. (Riskó Ágnes)
07.17	Láner	Barati Judit	A Láner bejáratánál számoltuk a kirepülő denevéreket denevérszámláló segítségével. Kipróbáltuk a gép mögé helyezett lámpát és a szúnyogriasztót a hibaszám csökkentésére.
07.24	Bányász	Burdiga Zsolt	Az előre jelzett nyúl a barlang alján valójában egy őzgida volt!
07.25	Béke	Pogrisky György	Gyönyörű, mint mindig. A vízszint még mindig kicsit magasabb a szokottnál. (Riskó Ágnes)
07.25	Vizes	Nagy Zsolt	Jó volt!
07.31	Vizes	Molnár Anikó	Vértes-terem
07.31	Vizes	Vadász István	Vértes-terem
08.01	Vizes	Sűrű Péter	Patakos-ág, Tó környéke
08.01	Vizes	Kiss László	Vértes környéke, Kuszoda, Twist-terem felé
08.01	Vizes	Csomós János	Z-ág környéke, Koporsó-terem
08.01	Vizes	Vadász István	Vértes-teremtől az Y-ág bejáratáig
08.01	Galambos	Magyar Erik	Kb. 30 méter új rész. (Migály Anikó)
08.02	Vizes	Kovács Zsolt	A Micimackó-teremben rajzoltuk az alaprajzot. Nedves a barlang, erős csepegés van helyenként. Az alsó Kuszodában áll a víz. Denevért nem láttunk.
08.02	Vizes	Csomós János	Lipót-terem mérése
08.02	Vizes	File Ferenc	I. bejárattól nagylétráig alaprajz. I-től szelvény.
08.02	Cubákos	Gyurkó Péter	Ácsolat kiépítve, 30-40 vödör kitermelve.
08.02	Cubákos	Gyurkó Péter	A becsúszott törmelék, elkorhadt ácsolat kiszedése, felújítása. Kb. 15 veder törmeléket szedtünk ki. Az új ácsolat keret részét részben megcsináltuk. A munka néhány óra alatt befejezhető. További törmelék 30-40 veder.
08.02	Szamaras	Magyar Erik	Kb. 200 (300?) métert térképeztünk fel. A barlang nevét arról kapta, hogy egy mumifikálódott szamarat találtunk benne. 20 m ereszkedés, aztán nem köteles. (Migály Anikó)
08.03	Vizes	Vadász István	Koporsó-ág rajzolás
08.03	Cubákos	Szolodun Gyula	15 vödör hordalék kitermelve. A barlang járható lett.

08.03	Cubákos	Gyurkó Péter	Folytattuk az ácsolást, de néhány szög hiányában a deszkázást nem tudtuk befejezni.
08.04	Vizes	Vadász István	Visszhang-terem felé (értsd: térképezés - a szerk.). Háromszög-terem + Kereszt-ág.
08.04	Duboki-do	Egér	Nagyon jó barlang. 300 m mély. (Migály Anikó)
08.05	Vizes	Vadász István	Lipót-terem rajzolás
08.05	Vizes	Kovács Zsolt	A Tavi-felső-ágban rajzoltunk
08.05	Sziklafal-alatti	Szolodun Gyula	A beépített köteleket nem találtam meg a barlangban.
08.06	Szeleta-zs.	Bátori Károly	Kareszék reggel 10-kor kezdték, én csak délután bicajoztam át. Szűkületeket robbantottunk. Lépcsőzetes harangaknák, köztük. k.b. szűkületek. (Sűrű Péter)
08.06	Szepesi	Gyúró Lehel	A szifon teljesen fel van töltve, a víz folyik belőle a Nyugati-ágban.
08.06	Vizes	Bogsán Ákos	A Visszhang-terembe próbáltunk bejutni. Sikerült!!! Piszok jó! Még bent van a kürtőben a kötél, legközelebb viszek slószt! Csak nem ártott neki az a 15 év?!
08.06	Egyenes	Kiss János	Az Egyenes-barlang bejáratától lefelé, délnyugatra öt méter távolságra, másfél méter magas sziklafal aljában új bejárat bontását kezdtük el. A szálkő mentén másfél méter hosszan és egy méter mélységig bontottuk ki. A kibontott törmeléket a bejárattól lefelé délre deponáltuk.
08.07	Vizes	Csomós János	Patakos-ág labirjai
08.10	Anonymus (Alb)	Kószó Sándor	Katonai robbantott üregeket találtunk, és az egyik végén egy törmeléklejtőn felkapaszkodva gyönyörűszép kis barlangot találtunk. Benne különleges, éppen szétnyíló kagyló alakú képződménnyel. Még mintha egy pici "gyöngy" is lett volna benne. (Riskó Ágnes)
08.10	Spella e Linosit	Kószó Sándor	Egy helyi pásztor mutatta meg a zsombolyt. 60 méteres kötelet szereltünk be Kószával. A zsomboly alja tele volt lőszerekkel. Egy vízeséssszerű cseppkőlefolyás tetején továbbjutás ígérete. Egy oldalkürtőben sok szép cseppkövet találtunk. (Riskó Ágnes)
08.14	Ódor-vári-hasadékbg.	Mimlits Gábor	Az ág neve ezentúl: Kotus-ág. Iszonyat kotu, szűk szar. Baluéknak csináltuk a térképet, csak ők (Balu + Lajos a Hajnóczyból) nem fértek be. (Migály Anikó)
08.21	Vizes	Hegedűs Norbert	Megnéztük a Felső-taviban a mászható helyeket. Kova szerint ki kellene mászni a nagy hasadékot, és berakni egy kötelet a térképezéshez. Kiszereltük a köteleket a Micimackótól.

08.27	Soltész-akna	Kovács Attila	Szifon felmérte a barlangot, kimászta az aknát szabadon, aztán a 60 cm-es betoncsövet is, és kijelentette, hogy "Ide se jövünk többet!". Öt perc múlva azonban már mászott is vissza, mert a slósza fele lent maradt. A barlang szintes ágában jelentős vízfolyás (20-30 l/perc) tartott a terem felé, ahonnan inkább érkezni kellett volna a víznek. A Szinva előző nap duzzadt meg jelentősen, az azt megelőző két nap esőzését követően.
08.28	Kis-mogyorós	Juhász Béla	Mindenkinek ajánljuk ezt a faint kis barlangot! Mostantól minden héten ott melegítünk be. Találtunk egy öngyilkos békát. A szalamandra még csak jelölt erre a posztra. (De kifelé mászik, lehet, hogy meg tudja csinálni!!! :-)) (Molnár Anikó)
09.01	Egyenes	Kiss János	Tovább folytattuk az új bejárat bontását. A járat hossza három méter, mélysége egy méter, északi irányú.
09.09	Postojnai		Elméletileg tilos a fotózás, de ha gyors vagy, nem zaklatnak érte. Megnéztük a gőték medencéit is. (Riskó Ágnes)
09.09	Cerknica I.		Óriási vizeket nyel el, sok a hordalék és a sár benne. (Riskó Ágnes)
09.10	Tkalca jama		Sok a törmelék, nehéz néhol átjutni rajta. (Riskó Ágnes)
09.10	Cerknica II.		Nagy vizet nyel el. Döglött halakat és sok hordalékot találtunk. Tágas folyosó, ahol már nem tudtuk kikerülni sehogy a patakot, visszafordultunk. (Riskó Ágnes)
09.11	Grotta Gigante		Túl sokat beszélt az idegenvezető, ráadásul három nyelven egyszerre. (Riskó Ágnes)
09.11	Skocjani		Szerencsére a túravezető hagyta külön mászkálni kis csoportunkat, így tudtunk fotózni. (Riskó Ágnes)
09.11	Ikertebri	Bátori Kátoly	A bejárat köveinek megfogása betonnal.
09.18	Király Lajos	Sűrű Péter	Szép kis barlang, gyönyörű terem van az alján. Mindenkinek ajánlom, aki még nem volt. Megéri lemenni! (Molnár Anikó)
09.18	Vizes	Kovács Zsolt	Háromszög-termi rajzolás történt.
09.19	Kecske-lyuk	Kiss László	A barlang eleje elképesztően szemetes, a bejárat előtti állapot pedig egyenesen gusztustalan. Kihoztunk egy nagy szemeteszsáknyi szemetet bentről. Lobbizni kellene a Nemzeti Parknál, hogy vagy szemetest, vagy 24 órás őrszolgálatot létesítsenek a barlang előtt!
09.19	Vizes	Hegedűs Norbert	Tavi felső, Tó feletti kürtő mászása. Kötél bent hagyva, a kürtő folytatódik. További mászás a későbbiekben. A mögötte levő következő hasadék bezáródik. Magassága kb. 16 m.
09.20	Húsvét	Kiss János	Tovább folytattuk a barlang bontását. Jelenlegi hossza négy méter, mélysége egy méter, iránya délnyugati. A kitermelt anyagot a bejárattól északra deponáltuk.

09.23	Kecske-lyuk	Barati Judit	Pótoltuk az üvegeket, és találtunk egy kispatkóst, meg 3 röpködőt.
09.23	Sz. István	Barati Judit	Két üveget pótoltunk. Találtunk 46 nagy és 1 kispatkóst a barlangban.
09.23	Vizes	Barati Judit	A barlangban talált denevérek: 2 hegyesorrú, 11 közönséges, 3 kispatkós, 5 nagypatkós és egy, aminek utána kell néznünk.
09.28	Hollós-völgyi	Kiss János	A barlangbontása előtt egy félköbméternyi kőtömböt kellett szétvernünk, ez mintegy fél óráig tartott. Ezután a nyugati egy méter magas szálkő mentén bontottunk lefelé. A kitöltés főként darabos kőtörmelék, közötte tágas részek, üregek. Közel egy méter átmérőjű szelvénnyel haladtunk lefelé, amíg a déli oldal szálköve is elő nem bukkant. Balról keskeny résen be lehet látni az alattunk levő tágasabb járatrészbe, az oldalfalakon dús borsókőképződményeket láthatunk. Munkánk végére a barlang mélysége elérte a három métert.
10.06	Hollós-völgyi	Kiss János	Tovább folytattuk lefelé a bontást a szálkövek között. A törmeléket csigán húztuk fel a felszínre, és a völgyoldalba deponáltuk. Bejutottunk a tágasabb omladékos részbe, aminek az aljából lefelé tovább vezet a járat, mintegy két méter mélységig. A járatot kitöltő törmelék eltávolítása után a járat járhatóvá válik. Munkánk végére a barlang hossza elérte a hat métert, mélysége a négy és fél métert.
10.09	Tuskós	Kiss László	A budideszkából készült ácsolat nem volt túl briliáns ötlet, nagyon büdös van a barlangban. Az alján halomban hevernek a ganajtúró bogarak, valószínűleg a bűztől pusztulhattak el.
10.11	Hollós-völgyi	Kiss János	További bontással elértük a barlang végpontját -6,7 méteren. Innen felfelé egy járat indul mintegy öt méter hosszan a bejárat alá. A végpont közelében is dúsan borsókövesek a falak. További bontásokat lefelé az egy méter átmérőjű végponton kell folytatni, és legalább három ember szükséges a munkához. A barlang jelenlegi összhossza eléri a 15 métert.
10.17	Vártetői	Kiss László	A Húszas-aknán nem tudtunk lemenni, mert egy kivételével minden dübel használhatatlan. TK nincs a környéken. Feljebb van egy dübel, ami túl szűk volt a csavarhoz mérve. Az ajtó kétemberes, mert minimum három kéz kell a nyitásához.
10.17	Vizes	Pásztori Zsolt	I-es - Felső-tavi - IV-es. Befelé menet a Micimackó-terem után a patakmeder száraz volt. Mikor a Felső-tavi-járatból visszaértünk a Micimackó-terembe, észrevettük, hogy nagy erővel megindult a vízfolyás a mederben, az előző napok esőzésének köszönhetően.
10.30	Lublinit	Dénes István	Fantasztikus hófehér falak és igazi barlang medve koponya más csontokkal együtt. (Riskó Ágnes)
10.30	Orbán Balázs	Dénes István	Rengeteg csontot találni még mindig a felszínen. (Riskó Ágnes)

10.30	Bányász	Kiss László	Az utolsó akna alján egy őzike(?) szétbomlott. (Nagy Zsolt)
10.31	Súgólyuk	Crisam Hunor	Gyönyörű kristályos részt találtunk. Az egyik oldalágba csoportunk két tagja nem jutott be sajnos, mert nem fértek át még Barba papa módszerrel sem. Utána még megnéztük a patakos ág egy részét is. (Riskó Ágnes)
11.05	Útmenti	Kiss László	Nem tart túl jól az ácsolat, kicsit be van dűlve.
11.05	Cubákos	Kiss László	Jól tart az új ácsolat.
11.06	Mexikó-völgyi	Kiss László	Szűk.
11.19	Vizes	Hegedűs Norbert	Kimásztuk a kürtőt. 15 m. Omladékban végződik. Vettünk fel róla poligont. Lefelé bemértünk a bontásba is. Összesen 40 m poligont szedtünk össze.
11.20	Láner	Barati Judit	A barlangban 5 kispatkós, 10 nagypatkós, 11 közönséges és egy hegyesorrú denevért találtunk.
11.20	Egyenes	Kiss János	Tovább bontottunk a barlang nyugati fala mentén észak felé, mintegy négy méter hosszan. A kitöltés laza humusz.
11.20	Kecske-lyuk	Barati Judit	Mind a két mérőüvegemet elvitték. Találtunk egy kispatkóst.
11.20	Szt. István	Barati Judit	Egy üveget pótolni kellett. Találtunk 2 kispatkóst, és 90 nagypatkóst. Főleg a Kutya-lyukban voltak.
11.20	Vizes	Barati Judit	A barlangban 22 kispatkós, 7 nagypatkós, 29 közönséges, 6 hegyesorrú, 2 bajuszos, 2 Brandt, 1 szürke hosszúfülű és 1 tavi denevért találtunk.
11.26	Egyenes	Kiss János	Bontásunkkal elértük az Egyenes-barlang végpontját, így a felső és az alsó bejárat összekötődött, átjárhatóvá vált a barlang. A két bejárat között a mennyezeti félcső jól látható.
11.27	Szepesi	Burdiga Zsolt	A műszer meghibásodott elhelyezés közben, így későbbi időpontban, a műszer javítása után, újra megpróbálkozunk a kihelyezésével.

2. Kutatási terv

(Kovács Zsolt, Kovács Attila)

A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület az alábbi bükki barlangokban szeretné folytatni és kiegészíteni barlangkutató, dokumentációs, tudományos, műszaki és barlangvédelmi tevékenységét a 2004-2009 években. A felsorolt objektumokra egyesületünk korábban is kutatási engedélyekkel rendelkezett.

1. Létrási Vizes-barlang (kataszteri száma: 5372/2)
2. Szepesi-Láner-barlangrendszer (5372/3, 5372/49)
3. Speizi-barlang (5372/47)
4. Tuskós-barlang (5372/43)
5. Ikertebri -barlang (5372/46)
6. Cubákos-barlang (5372/37)
7. Balekina-barlang (5372/95)
8. Jáspis-barlang (5372/98)
9. Lilla-barlang (5363/34).

Az egyes barlangokra vonatkozó alapinformációk, a kutatási igény indoklása és a kutatási tervek a következők. (A feltüntetett kutatásvezetők a tervezett személyek, a tényleges adatok az Összefoglalás c. fejezetben találhatók.)

1. LÉTRÁSI-VIZES-BARLANG

Kutatásvezető: Kovács Zsolt (kut. vez. ig. sz.: 217/2000)
Kutatásvezető helyettes: Botos Zsolt

A barlang jellemző adatai:

Kataszteri száma: 5372/2

Kutatási engedély birtokosa 1999-2003 között: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület

Bejárat koordinátái: I. bej.: 569440, 614175, 560 (méter, sztereo, térképről leolvasva).

Bejáratok helye, jellege: Létrás-tetőn, a Miskolc-Jávorkút műút mentén; az I-II-III. bejárat a Létrási-patak mélybe fejeződésénél, sziklafal aljában található, a bejárattól néhány méterre a további járatok vasajtóval elzárva. A IV. bejárat a műúttól 10 méterre, sziklagerinc oldalában nyíló függőleges akna, vasajtóval lezárva.

Felfedezés, feltárás: 1952-ben Jakucs László tárta fel, bejárati szakasza korábban is ismert lehetett. Azóta a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület ill. jogelődei kutatták.

Hossz: kb. 2200 m felmért + 700-800 m becsült az 1960-as, 70-es évek felmérései szerint. Az MLBE 1998-tól kezdve 1300 méter hosszban a főjáratokat mérte fel.

Mélység: -56 + 3 méter becsült, magasság: 9 m – összes kiterjedés: 68 méter (MLBE 1998-2002).

Felmérés: a 60-as, 70-es, 80-as években, több fázisban, melyről részletes jegyzőkönyv nincs. Új felmérés: 1998-tól folyamatosan.

Térképek: vázlatos alaprajz M=1:500 méretarányban, részben 1:200 méretarányban. 1:100 méretarányú helyszínrajzok (1998-)

Dokumentáció: Számos, főként hidrológiai, klimatológiai, földtani jellegű publikáció, doktori disszertáció (dr. Lénárt L.), bejárási útmutató, áttekintő jellegű leírások, állapotértékelések, könyvrészletek, túraleírások, kutatási jelentések.

Befoglaló kőzet: Fehérkői Mészkő (ladini - felső-triász), Vesszősi Pala alsó, tűzköves, márgás rétegei (karni-júra?).

Fő jellegzetességek: Többszintes, elágazó, aktív víznyelő patakos barlang labirintusszerű idősebb járatszakaszokkal. Az egyes barlangszinteket termek, aknák kötik össze. A barlang mélypontján szifontó található. Helyenkénti cseppkövesedés jellemző. Földtani jelentősége, hogy feltárja a Fehérkői Mészkő és a Vesszősi Pala érintkezésének rétegeit, a Vesszősi Pala gyűrt rétegeit. Fosszilis üledékkitöltése jelentős.

A kutatás célja, ill. az elérni kívánt eredmény:

Célunk általában a barlangjáratok pontos geodéziai felmérésének folytatása, 1:200-as végleges méretarányú térképváltozatok elkészítése, a fotódokumentáció kiegészítése, morfológiai, tektonikai és üledékföldtani megfigyelések folytatása, denevérészlelés, hőmérsékletmérések, a barlang állagmegóvásának biztosítása és bontásos kutatás további lehetőségeinek tanulmányozása. A térképezés eredményét atlasz formában fogjuk összefoglalni, az egyéb vizsgálatokat évkönyvünkben ill. jelentésekben, szakcikkekben közöljük.

1. Geodéziai mérés és térképezés

A barlang újrafelmérését a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 1998-ban önálló kezdeményezésként megkezdte, s 2002-ig fél méter híján 1300 méternyi szakaszt felmérése történt meg. A mérést az elérhető legnagyobb pontosság igényével végezzük függőkompasz, fokív, mérőszalag igénybevételével. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002-ben megbízást adott az MLBE részére a barlang 1000 méteres szakaszáról részletes, 1:200 méretarányú alaprajz, oldalnézet és 25 méterenként keresztszelvények készítésére. 2003 végéig 1300 méter járat geodéziai felmérése történt meg. A felmérés jegyzőkönyvét a Környezetvédelmi Minisztérium Barlangtani Osztálya kérésére Polygon programmal készített mérési jegyzőkönyvben átadtuk. Az I. bejárat és a Kapás-ág közötti szakasz, valamint a Vértes-ág alaprajzának 1:100 méretarányú méretheles helyszíni alaprajzai elkészültek. A helyszínrajzokat számítógépbe szkennelve archiváltuk, s képernyő digitalizálással dolgozzuk fel, amely biztosítja a sokszorosítás, kiegészítés, generalizálás lehetőségeit.

A tervezett térképezési program:

2004: A BNP-megbízás alapján vállalt 1000 méter barlangjáratról oldalnézet és keresztszelvények megrajzolása, alaprajz kiegészítése a Háromszög-terem és a Tó-Micimackó-terem szakaszon.

2005: A barlang alsó szinti járatainak felmérése (Geológus-terem, Twist-terem, Kuszoda), a különböző nézetek megrajzolása, illesztése az egységes térképhez. Ma járhatatlan szakaszok illesztése a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület archívumában őrzött, 1960-as, '70-es évekbeli eredeti térképekről, méretheles, számítógépes technikával.

2004-2006: tisztázati térképváltozatok folyamatos rajzolása a barlangi helyszínvázlatok alapján.

2. Geológiai mérések, megfigyelések

A barlangjáratok pontos bemérésére alapozva célszerű a barlangban fellelhető kőzetrések, vetők orientációjának bemérése, térképi rögzítése ill. statisztikai feldolgozása. A morfológiai elemek és üledékes reliktumok rögzítésével, szelvényben való ábrázolásával mód nyílik a barlangjáratok fejlődéstörténetének rekonstruálására, amely hozzájárul a terület földtani, vízföldtani összefüggéseinek pontosításához. A megfigyeléseket, méréseket a térképezéssel egyidejűleg kívánjuk végezni, ahogyan az eddigi térképezés alkalmával rögzítettük.

3. Bontásos és feltáró kutatás

A bontási lehetőségek pontosítása szintén a térképezéshez kapcsolódik, hiszen ilyenkor a térképész az egész barlangot átvizsgálja, s konkrét mérési eredmények állnak rendelkezésre. Új járatrészek megismerésére elvi lehetőség kínálkozik az Y-ágból kiindulva, ill. a labirintusok, felsőbb járatrészek környékén.

Az elmúlt kutatási periódusban az Y-ágban történt próbálkozás a járat végpontján bontásos kutatásra, de a szűk járatszelvény és a levegőtlen környezet jelentősebb technikai háttér kiépítését igényelné (főképpen levegőbefúvás).

2004. január elején a Tó közeli Búvár-ág szifonjának szintje a száraz időjárás következtében jelentősen lecsökkent, ezért megpróbáltuk az ismételt átjutást. Sajnos a kevés víz is megakadályozta az átjutást. Mintegy öt méter továbbjutás történt viszont a szifon feletti, a Felső-tavi-ágból elérhető teremben, egy szűk hasadékból kiindulva, két belógó kőnyelv lekalapálásával. További járattágítással lehetőség nyílhat ezen a ponton a Búvár-ágba jutásra.

Technikai eszközökkel, kürtőmászásokkal kívánjuk pontosítani az ismereteket a Tavi Felső-ág alulról beláthatatlan magasba nyúló járatszakaszaiban.

4. Hagyományos és digitális rögzítésű fotó és videofilmek készítése

A barlang fotódokumentációját a nagy szelvényű terek, termek ill. a jellemző morfológiai formaelemek és egyes kőzetváltozatok tematikus fényképezésével célszerű kiegészíteni, s a felvételek készítésének helyét térképen rögzíteni. A térképezéshez kapcsolódóan eddig az I. bejárat – Agyagfej-terem szakaszán készültek hagyományosan rögzített színes fényképek és diapozitívok. Célunk a barlang jellegzetességeit bemutató nyomtatott és digitális formátumban tárolt albumok létrehozása, kiegészítése. Az elmúlt 5 év kutatási tartama alatt rendszeresen készültek fényképfelvételek a barlang különböző szakaszairól dokumentációs céllal. Az elkészült képek közül a bemutatásra alkalmasak egyesületünk és tagjaink internetes honlapjára is felkerültek. A felvételeket rendszeresen használjuk oktatási célokra és belső kiadványainkban, évkönyveinkben. Az elkövetkező időszakban a barlang képződményeinek, formakincsének álló- és mozgóképen történő rögzítését folytatni kívánjuk, mind pankromatikus mind digitális formátumú adatrögzítőn. A felvételek készítése kis létszámú csoportokban (3-4 fő) történik, a helyszín megvilágításához akkumulátorról működő, kis teljesítményű fényforrásokat használunk.

5. Denevér populáció vizsgálata ehhez kapcsolódó hőmérséklet-mérésekkel

A 2003-2006 időszakra egyesületünk külön kutatási engedély kérelmet nyújtott be denevéreket zavaró hatások vizsgálatára Barati Judit egyetemi hallgató szakdolgozatához kapcsolódóan. A denevérszámlálási és hőmérsékletmérési tevékenység jelenleg is folyik havonkénti rendszerességgel, Kovács Zsolt kutatásvezető felügyeletével, Gyúró Lehel túravezetői közreműködésével (ig. sz.: V-08/03).

6. Állapotértékelés, állagmegóvás, barlangvédelem

A barlangról rendszeresen csoportunk készítette a BNP-nek átadott állapotértékelési törzsanyagot, amelyet megbízás esetén frissíteni, kiegészíteni tervezünk. Rendszeresen végezzük a barlangba beépített műtárgyak kisebb javításait. Fenntartjuk, megóvjuk a barlang állapotát, szükség szerint eltávolítjuk a bekerült hulladékot. A barlangról csoportunk tagja, dr. Lénárt László írta meg a KTM által szerkesztett Magyarország fokozottan védett barlangjai c. könyv (Mezőgazda Kiadó, 2003) aktuális fejezetét.

2. SZEPESI-LÁNER-BARLANGRENDSZER

Kutatásvezető: Kovács Zsolt (kut. vez. ig. sz.: 217/2000)
Kutatásvezető helyettes: Vadász István (kut. vez. ig. sz.: 115)

A barlang jellemző adatai:

Kutatási engedély birtokosa 1999-2003: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület

Kataszteri száma: 5372/3, 49

Bejárat koordinátái: 569300, 615290, 548 (Szepesi-bg., sztereo, méter, térképről leolvasva)

Bejáratok helye, jellege: A Szepesi-barlang aknarendszerének lejárata vasajtóval lezárt függőleges hasadék a létrás-istvánlápai szekérút mentén. A Láner Olivér-barlang lejárata terméskő fallal biztosított ferdén lefelé tartó fosszilis víznyelőszáj, amely a létrási rét déli oldalán, a Fehérkői Mészkő és a nemkarsztos pala- ill. diabáztufa határán, töbörben nyílik.

Felfedezés, feltárás: A Szepesi-barlang feltárása 1963-ban kezdődött a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület jogelődei (Magyar Hidrológiai Társaság, Zsombolyosok) és a Bányász barlangkutató csoportok együttes munkájával, s kb. 1 km hosszban bejárhatóvá vált. A Láner Olivér-barlang az 50-es évektől 1985-ig 40 méter hosszban volt ismert, ezt követően a nyolcvanas évek végéig további 1 km-nyi járatot tárt fel a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület, majd a megismert járatok Szepesi-barlanggal való összekötése is megtörtént a Fofó-ágon keresztül.

Hossz: 2370 méter felmért (összesen kb. 2500 m)

Mélység: 158 m

Felmérés: MLBE, 1985-2003

Térképek: vázlatos alaprajzok a 60-as évekből, a Láner Olivér-barlang alaprajza és oldalnézetei, térbeli ábrázolása, keresztszelvényei, a Szepesi-barlang aknarendszerének alaprajza és oldalnézete, a Szepesi-barlang Keleti-ág alaprajza (nem publikált), a teljes Nyugati-ág oldalnézete torzított méretarányban, valamint alaprajza a Nagy-baldachinig (részben publikált),. Elkészült a teljes barlang mérethelyes helyszíni alaprajza, oldalnézete és számos keresztszelvény.

Dokumentáció: bejárási útmutató, állapotfelvételi jelentések, általános ismertetések szakcikkekben, szórványos fotódokumentáció.

Befoglaló kőzet: Fehérkői Mészkő (ladini - felső-triász)

Fő jellegzetességek: Kétszintes patakos barlang. A barlang mélypontján szifontó található. A Láner-barlang felőli oldal hálózatosan elágazó, lépcsős jellegű, felszín felé tartó kürtőkkel, helyenként cseppkövesedéssel. A Szepesi-barlangi rész időszakosan aktív patakos barlangjárat számos kürtővel, inaktív felső járatszinttel, oldalágakkal, helyenként termekkel.

Jellegzetessége a tufagátak sorozata, eróziós formái, dús cseppkőképződményei, márványos rajzolatú mészköve.

A kutatás célja, az elért és az elérni kívánt eredmény:

Célunk a barlangjáratok 1:200-as méretarányú térképváltozatainak nyomtatott formában történő elkészítése, a barlang bejárási útmutatójának frissítése, a fotódokumentáció kiegészítése, morfológiai, tektonikai és üledékföldtani megfigyelések folytatása, a barlang állagmegóvásának biztosítása és a feltáró kutatás további folytatása.

A térképezés eredményét atlasz formában készítjük el, az egyéb vizsgálatokat évkönyvünkben ill. jelentésekben, szakcikkekben közöljük. A Ny-i ág végpontján a bontásos kutatás folytatásával a barlangrendszer Fennsík felé való folytatását sikerülhet feltárni.

1. Térképezés, geodéziai mérések

A 2003. év végére fejeztük be a barlangrendszer részletes térképezését. A barlangban végigvezetett poligonmenet hossza jelenleg 2370 méter. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2000. év végén 1550 méter barlangjárat és részletes térképezésével bízta meg a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesületet. Egy korábbi KTM BTO megbízás keretében az 1990-es évek második felében a Fofó-ágról adtunk át 500 méternyi szakaszról készült térképdokumentációt. A megbízás időpontjában a Szepesi-Láner-barlangrendszer 2066 méternyi szakaszáról állt rendelkezésre a felmérési poligonhálózat az 1984 óta tartó saját mérések alapján. A poligonhálózatot 300 méternyi szakasszal egészítettük ki, amely döntően technikai eszközökkel, nehezen megvalósítható mászással elérhető kürtők térképezéséből adódott. A térképezés során alaprajz, oldalnézet és keresztszelvények felvétele történt meg, a BNP irányelvei alapján. A Láner-barlangi részen a korábbi kész térképek tartalmán javítani kellett, az azóta elvégzett kiépítések, lezárások miatt. A mintegy 30 A4-es formátumú mérethelyes helyszínrajzot számítógépbe digitalizáltuk, a tisztázati térképváltozatok készítése képernyő vektorizálásos technikával jelenleg még folyamatban van. A barlang atlaszának összeállításakor esetlegesen felmerülő pótlásokhoz, pontosításokhoz szükség lehet barlangtúra beiktatására.

2. Geológiai, morfológiai megfigyelések

A Létrási-Vizes-barlang kutatásánál leírtakhoz hasonlóan itt is a térképezéssel egyidejűleg szórványos szerkezetföldtani méréseket, a morfológia bélyegek megfigyelését, regisztrálását végeztük a térképezés folyamán, célzott fotódokumentáció készítésével kiegészítve. A szerkezeti elemek irányítottságát geológus kompasszal mértük a Fofó-ágban, a Láner-barlangi részben és a Szepesi-barlang Nyugati-ágában. A mérési adatsort szeretnénk kiegészíteni a Keleti-ágban és az Aknarendszerben mért adatokkal 2004 folyamán. Az adatfeldolgozáshoz számítógépes kiértékelő program áll rendelkezésünkre. Az adatok értelmezését évkönyvünkben tervezzük közreadni.

3. Denevér populáció vizsgálata ehhez kapcsolódó hőmérséklet-mérésekkel

A 2003-2006 időszakra egyesületünk külön kutatási engedély kérelmet nyújtott be denevéreket zavaró hatások vizsgálatára Barati Judit egyetemi hallgató szakdolgozatához kapcsolódóan. A denevérszámlálási és hőmérsékletmérési tevékenység jelenleg is folyik havonkénti rendszerességgel, Kovács Zsolt kutatásvezető felügyeletével, Gyúró Lehel túravezetői közreműködésével (ig. sz.: V-08/03).

4. Hagyományos és digitális rögzítésű fotó és videófilmek készítése

A barlang fotódokumentációját a nagy szelvényű terek, termek ill. a jellemző morfológiai formaelemek tematikus fényképezésével célszerű kiegészíteni, s a felvételek készítésének helyét célszerű a térképen rögzíteni. A térképezéshez kapcsolódóan és ezen felül is készítettünk hagyományosan rögzített színes fényképeket és diapozitívokat. Az elkészült képek közül a bemutatásra alkalmasak egyesületünk és tagjaink internetes honlapjára is felkerültek. A felvételeket rendszeresen használjuk oktatási célokra és belső kiadványainkban, évkönyveinkben. Az elkövetkező időszakban a barlang képződményeinek, formakincsének álló- és mozgóképen történő rögzítését folytatni kívánjuk, mind hagyományos mind digitális formátumú adatrögzítőn. Célunk a barlang jellegzetességeit bemutató nyomtatott és digitális formátumban tárolt albumok létrehozása, kiegészítése.

5. Feltáró kutatás, kürtőmászás

A barlangrendszer Nyugati-ágának végpontján a feltárás óta folyik bontásos kutatás. 2001-ig a IV. szifon mélypontjáig sikerült lehatolni, azóta a munka szünetel, mert a további előrejutást célzó munkát a szűk járatszelvény, az oxigénszegény levegő és az időszakosan feltörő víz akadályozza. Megfelelő körülmények biztosításával előre lehetne jutni a Speizi-Nagy-mogyorós-barlangok rendszere felé.

A Keleti-ágban a térképezések során újra felfigyeltünk a járatrész magasabb szakaszaiban található termekre, kürtőrendszerekre. Ezek felkutatása, geodéziai mérése két szakasz kivételével megtörtént. A Forrás feletti két szakasz együttes hossza jelenlegi becslésünk szerint 40 méter. Felkutatásához kötéltechnikai kiépítésre, kevés bontásra van szükség.

A barlang Fofó-ági részén a térképezés során két kürtőt találtunk, amelyek kimászása nem, vagy csak részlegesen történt meg, így a térképanyagban csak a járat egy része van jelölve. Ennek pótlására tervezzük a következő időszakban a járatrészek felderítését, amelyhez kötéltechnikai eszközök használatára lesz szükség.

6. Állapotértékelés, állagmegóvás, barlangvédelem

A barlangról csoportunk készítette a BNP-nek átadott állapotértékelési törzsanyagot. A barlangrendszerről csoportunk tagja, Kovács Zsolt írta meg a KTM által szerkesztett Magyarország fokozottan védett barlangjai c. könyv (Mezőgazda Kiadó, 2003) aktuális fejezetét. Rendszeresen végezzük a barlangba beépített műtárgyak (főként a rendszeresen feltört vasajtók) kisebb-nagyobb javításait, részben a BNP megbízásai alapján. Fenntartjuk, megóvjuk a barlang állapotát, szükség szerint eltávolítjuk a bekerült hulladékot.

3. Speizi-barlang

Kutatásvezető: Bátori Károly (kut. vez. ig. sz.: 235)
Kutatásvezető helyettes: Vadász István (kut. vez. ig. sz.: 115)

A barlang jellemző adatai:

Kataszteri száma: 5372/47

Bejárat koordinátái: 569345, 614690, 550 (sztereo, méter, térképről leolvasva).

Bejárat helye, jellege: Rakott mészkőfalazattal burkolt függőleges akna a létrási rét déli oldalában található víznyelő töbörben, a Fehérkői Mészkő és nemkarsztos kőzetek határán.

Feltárta: MEAFC Marcel Loubens Barlangkutató Szakcsoport
Hossz: 460 m
Mélység: 86 m
Felmérés: Szabó Zoltán és társai, 2001.
Dokumentáció: térkép, bejárási útmutató, általános ismertetések, szórványos fotódokumentáció.
Kutatási engedély birtokosa 1999-2003: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Befoglaló kőzet: Fehérkői Mészkő (ladini - felső-triász)
Fő jellegzetességek: a bejárati akna után egyre szintesebbé váló keskeny, eróziós patakmeder helyenként omladékos szakaszokkal, kürtőkkel. A barlang végpontján szifon található.

A kutatás célja, terve ill. az elérni kívánt eredmény:
A barlang mélypontján történő továbbjutás a víz szivattyúzásával biztosított bontással lehetséges, csekély vízhozamnál. Tartósan száraz, csapadékszegény időszakban a szükséges bontó-eszközök, szivattyúk beszerezhetősége esetén tervezzük a végponti szifon feltáró kutatását.
A kutatási eredményekről évkönyvünkben, jelentéseinkben számolunk be.

4. TUSKÓS-BARLANG

Kutatásvezető: Bátori Károly (kut. vez. ig. sz.: 235)
Kutatásvezető helyettes: File Ferenc

A barlang jellemző adatai:
Kataszteri száma: 5372/43
Bejárat helye, jellege: impozáns inaktív víznyelő barlangszáj a Miskolc-Jávorkút műút mellett Létrástetőn, a Fehérkői Mészkő és nemkarsztos törmelékes kőzetek határán. Bejárata előtt biztonsági vaskorlát van elhelyezve.
Felfedezés, feltárás: régóta ismert, nyitott barlangszáj, melyben az 50-es évek óta többször bontottak.
Hossz: kb. 50 m
Mélység: 16 m
Felmérés: MLBE, 1997.
Térkép: alaprajz, oldalnézet
Dokumentáció: általános ismertetés
Kutatási engedély birtokosa 1999-2003: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Befoglaló kőzet: Fehérkői Mészkő (ladini - felső-triász)
Fő jellegzetességek: 5 méter magas impozáns víznyelőszáj sziklakibúvásban, oldási csatornákkal, üstökkel. A mélyponton durva homokos patakhordalék.

A kutatás célja, terve ill. az elérni kívánt eredmény:
Célunk a barlang eddig ismeretlen további részeibe való bejutás bontással, illetve az újonnan megismert járat térképi rögzítése. Az esetleges továbbjutás tisztázná, hogy a járatok a Létrási-Vizes-barlang rendszerébe vezetnek, vagy egy különálló, ÉK-i irányú barlangba. A cél érdekében a barlang alján felhalmozódott kitöltés további kitermelésére van szükség. Ennek érdekében 2003-ban rendszeres bontásokat végeztünk a barlang mélypontján. A bontások során 4-5 m^3-nyi laza

patakhordalékot deponáltunk a közeli patakmeder oldalába, a barlangszájtól kb. 15 méter távolságra. Bontóeszközeink: kiskapa, csákány, kalapács, vödrök, kötelek. A bontási hely igen reményteljes. A járat 1-2 méter széles, 1-3 m magas, kitöltése patakhordalék. A laza, durva homok frakciójú üledékben a környező lepusztulási terület kavicsanyaga ismerhető fel. A bontási munkálatokat egyszerre 4-5 fő végzi, kézi erővel.

5. CUBÁKOS-BARLANG

Kutatásvezető:
Kutatásvezető helyettes:

A barlang jellemző adatai:
Kataszteri száma: 5372/37
Bejárat koordinátái: 569945, 613735, 615 m, sztereo
Bejárat helye, jellege: a Szárdóka-hegy gerincéről délre, a Létrási-lápa felé vezető völgybevágásban, a Szentistvánhegyi Metaandezit (porfirit) és a Fehérkői Mészkő határán kialakult inaktív víznyelőtöbörben faácsolattal biztosított lejárat.
Felfedezés, feltárás: 1964., 1970-es évek
Hossz: kb. 60 m
Mélység: kb. 20 m
Felmérés: 1964. (Szabó L., Mezei F.), 2000. (Veres I.)
Térképek: vázlatos alaprajz és oldalnézet (M=1:200) az 1964-es felmérés alapján
Dokumentáció: bejárási útmutató, általános ismertetések, szórványos fotódokumentáció, állapotfelvétel.
Kutatási engedély birtokosa 1999-2003: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Befoglaló kőzet: Fehérkői Mészkő (ladini - felső-triász)
Fő jellegzetességek: cseppköves terem oldási formákkal, néhány szűk oldaljárattal; a mélypont szűkület, omladékkal.

A kutatás célja, terve ill. az elérni kívánt eredmény:
Célunk a barlang járhatóságának biztosítása, a rendelkezésre álló dokumentáció kiegészítése, digitális fotó- és filmdokumentáció, esetleges újratérképezés.

6. IKERTEBRI -BARLANG

Kutatásvezető: Bátori Károly (kut. vez. ig. sz.: 235)
Kutatásvezető helyettes:

A barlang jellemző adatai:
Kataszteri száma: 5372/46
Bejárat koordinátái: 569440, 614530, 555 (sztereo, méter, térképről leolvasva).
Bejárat helye, jellege: a létrási lápa északi oldalában, töbörsorban inaktív víznyelő.
Felfedezés, feltárás: 1952-63, Marcel Loubens B. E. jogelődei.
Hossz: 82 m
Mélység: 34 m

Felmérés: 1964.
Térképek: vázlatos alaprajz, oldalnézet M=1:200.
Dokumentáció: bejárási útmutató, részletes geológiai, morfológiai ismertetések.
Kutatási engedély birtokosa 1999-2003: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Befoglaló kőzet: Fehérkői Mészkő (ladini - felső-triász)
Fő jellegzetességek: kis termek, szűk járatok, agyagos üledékkitöltés, cseppkövek.

A kutatás célja, terve ill. az elérni kívánt eredmény:

Az eredetileg 1964-ben feltárt, majd a '70-es években ismét eltömődött barlang bejáratát a Marcel Loubens B. E. tagjai az 1999-es nyári táborukon megpróbálták újranyitni. A feltárások ekkor nem vezettek eredményre, azonban 2002-ben, a BNP megbízása alapján, Bátori Károly vezetésével, az egyesület tagjai újranyitották a bejáratot. A barlang - bejárathoz közelebbi - mélypontján több alkalommal történt járattágítás a továbbjutás biztosítására. Eddig ez a tevékenység mintegy 5 méter új járatszakasz megismerését tette lehetővé. A bontásos kutatást mindkét mélyponti helyen folytatni szeretnénk.

Célszerű lenne a járatok újratérképezése, digitális fotódokumentáció készítése, valamint a bontási lehetőségek felülvizsgálata. A leírások alapján felmerül, hogy a további járatok feltárása a nem megfelelő bontási hely kiválasztása miatt hiúsult meg. Tisztázásra szorul, hogy az Ikertebri-barlang melyik nagyobb létrási barlangrendszerhez tartozik.

7. Balekina-barlang

Kutatásvezető: Vadász István (kut. vez. ig. sz.: 115)
Kutatásvezető helyettes: Botos Zsolt

A barlang jellemző adatai:

Kataszteri száma: 5372/95
Bejárat koordinátái: 570124, 614382, 540 (sztereo, méter, térképről leolvasva).
Bejárat helye, jellege: a Szárdoka-hegy déli oldalában, az Őskohóhoz levezető völgyben inaktív víznyelőtöbör hasadékában nyílik.
Felfedezés, feltárás:
Miskolci Egyetem TDK Csoportja, 1979-80: 250 méter hosszban a főjáratok,
Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület, 1990-93: 600 m-ig, oldalágakkal.
Hossz: 600 m (felmérve 512 m)
Mélység: 94 m
Felmérés: MLBE, 1992-93
Térképek: M=1:100 alaprajz, oldalnézet (digitális térkép), vázlatos 3D ábrázolás
Dokumentáció: bejárási útmutató, részletes ismertetések, fotódokumentáció, állapotfelvételek.
Kutatási engedély birtokosa (1999-2003): Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Befoglaló kőzet: Hámori Dolomit Formáció Nyavalyási Mészkő ill. Sebesvízi Konglomerátum Tagozat (anizuszi), fekete lemezes mészkő (alsó-triász?)
Fő jellegzetességek: tágas hasadékbarlang impozáns termekkel, aknákkal, oldási és korróziós formakinccsel, helyenként dús cseppkőképződményekkel. A barlang egyedi földtani feltárás, az itt feltárult kőzetrétegek felszínen nem tanulmányozhatók hasonló profilban.

A kutatás célja, terve ill. az elérni kívánt eredmény:

Célunk a barlang térképének kiegészítése két fel nem mért oldalággal, a földtani képződmények részletesebb dokumentálása fotókkal is, kőzetrés és kőzetdőlés orientáció mérések. A barlang alján a 2. szifon bontásával lehetőség van további, a Garadna-völgy felé tartó járatok feltárására, amelyhez próbabontásokat tervezünk. 2003-as nyári táborunkon két alkalommal bontottunk a barlang 2. szifonjában, egyelőre kevés előrehaladással.

8. JÁSPIS-BARLANG

Kutatásvezető: Kovács Attila (kut. vez. ig. sz.: 111)
Kutatásvezető helyettes: László Róbert

A barlang jellemző adatai:

Kataszteri száma: 5372/98?
A bejárat koordinátái: 570144, 614234, 585 (sztereo, méter, térképről leolvasva).
Bejárat helye, jellege: a Szárdóka déli oldalában, a nyavalyástetői dolomitbánya déli peremén víznyelőtöbörben függőleges, omladékos lejárat.
Felfedezés, feltárás: MLBE, 1993-94
Hossz: 700 m.
Mélység: 180 m
Felmérés: MLBE, 1994.
Térképek: vázlatos résztérképek
Dokumentáció: bejárási útmutató, általános ismertetések, részletes fotódokumentáció.
Kutatási engedély birtokosa 1999-2003: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Befoglaló kőzet: Hámori Dolomit Formáció Nyavalyási Mészkő Tagozat (anizuszi)
Fő jellegzetességek: impozáns, omladékos járatok, termek, rendkívül szép cseppkőképződményekkel.

A kutatás célja, terve ill. az elérni kívánt eredmény:

Célunk a barlang feltárásának folytatása oldalkürtők kimászásával, a (fix-pontos) felmérés folytatása, térképek készítése, a barlang morfológiai, geológiai vizsgálatainak folytatása és a fotó- és videódokumentáció kiegészítése digitális változatban is.

A barlang rendkívül szép cseppkőképződményeinek denevér ürülékkel való erős szennyeződése miatt tervezzük a feltárás előtt nyitott bejárattal sohasem rendelkezett barlangból a denevérek kizárását, majd ezt követően "denevér-tömör" lezárás tervezését és kivitelezését.

9. LILLA-BARLANG

Kutatásvezető: Kovács Zsolt (kut. vez. ig. sz.: 217/2000)
Kutatásvezető helyettes:

A barlang jellemző adatai:

Kataszteri száma: 5363/34
Bejárat koordinátái: 571665, 671665, 377 (sztereo, méter, térképről leolvasva).
Bejáratok helye, jellege: töbör oldalában vasajtóval elzárt szintes barlangfolyosó

Felfedezés, feltárás: Bányász Barlangkutató Csoport 1978-79
Hossz: 250 m
Mélység: 16 m
Felmérés: MLBE, 2000-2003
Térképek: alaprajz M=1:100 (Várszegi S. - Szeremley Sz.)
Dokumentáció: bejárási útmutató, általános ismertetések, fotódokumentáció.
Jelenlegi kutatási engedély birtokosa: Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Befoglaló kőzet: Kisfennsíki Mészkő (középső-triász)
Fő jellegzetességek: szép cseppköves barlangterem oldaljáratokkal

A kutatás célja, terve ill. az elérni kívánt eredmény:

A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület a BNP megbízása alapján végzi a barlang részletes térképezését. 2000 óta felmértük a barlangot (a felvett poligonhossz 252 méter, a legmélyebb bemért pont 16,5 méter a bejárathoz képest). A barlang döntő részéről elkészültek a méretheles alaprajzi helyszínvázlatok. A térképezés befejezéséhez további két túrára van szükség a barlangban. A barlangról szerzett általános ismeretek mellett gyarapítani szeretnénk a morfológia, földtani ismereteket, a fotódokumentációt is (digitális fotó és videó formájában is).

3. Kutatások, feltárások, dokumentáció

3.1. A Lilla-barlangi 10. sz. cseppkőminta csiszolt metszetének vizuális vizsgálata és ennek eredménye

(Majoros Zsuzsanna)

Az 50.000 évvel ezelőtti törést eljegesedés követte, azaz
globális katasztrófa okozta a Lilla-barlangi kataklizmát?

A Lilla-barlangban vett eddigi minták közül a 10. számú látszik a legérdekesebbnek. A minta a nagy terem valamikor cseppkőkéreggel beborított déli végéből származik. Az egykori cseppkőkéreg kb. 20 cm hosszú, kb. 4 x 5 cm-es, törött darabjára a - vélhetően 50.000 évvel ezelőtti - letörését követően rátelepült egy cseppkőgyertya (sztalagmit). A képződmény-kettőst ott vágtuk ketté, ahol ez a sztalagmit a legmagasabbra nőtt. (Megjegyzés: Ebből a mintából még nem készült kormeghatározás, viszont a cseppkőkéreg eltörésének időpontja a helyi körülmények alapján valószínűsíthetően azonos az óriási, - 120 cm átmérőjű - cseppkőgyertya eltörésének időpontjával, amelyet az óriás gyertya legkülső kérge képződésének (egyelőre csak egyetlen mintán) meghatározott kora alapján 50 ezer évesnek (+/- 6 %) határoztak meg).

A valamikori cseppkőkéreg és a ránőtt cseppkőgyertya (sztalagmit) anyaga legnagyobb részben hasonló jellegzetességeket mutat, már ami a rétegek színezetét, sűrűségét, felépítését illeti: világos színű, fehéres, vajszínű alapszínen halvány rózsaszínű és halvány barnás árnyalatú rétegeket tartalmaz.

Lentről felfelé haladva a vizsgálódásunkkal, azaz a képződés időrendjében haladva a múltból a jelen felé; a rétegek sorában, majd az egymásra rátelepülés környékén többféle "rendellenességet" észlelhetünk:

1. Legelőször az tűnik fel, hogy a "szokásos" fehér, fehéres, rózsás-színű, "laza" szerkezetűnek tűnő rétegek felszíne egy rétegződésbe belevágó, hullámos jellegű felülettel végződik. Ez a hullámos felület a cseppkőkéreg felületén képződött tetaráták metszete is lehetne, esetleg egy visszaoldódási felület, de leginkább egy olyan törési felületre emlékeztet, amelyet később kissé elsimítottak a visszaoldási folyamatok.

2. Erre a hullámos felületre egy világos szürkének látszó, homogénebb réteg települ. Egy ideig ez a bevonat képződik.

3. Ezt követően visszatér ismét az ezt megelőzően érvényben volt cseppkőképződés, egy vékony réteg erejéig: egy világosabb színű, halványrózsás, -barnás réteg.

4. Majd következik az a törés, amelyik kibillenti a cseppkőkérget a korábbi helyzetéből, mert az ezt

követően képződő rétegek legfelső "érintősíkja" 20-25 fokkal eltér az előzőekétől.

5. Erre a törési felületre szürke réteg települ, amely kevésbé "levegős", tömöttebbnek tűnik, és keskenyebb sávban képződött, (kis hozamú, lassú képződés?), s ez hosszú időn át így folytatódik.

6. Egy idő után pedig ismét "beköszönt" a régi, a cseppkőkéreg kezdeti képződése idején is szokásos anyagösszetétel és képződési sebesség: hasonló rétegekkel épül fel a cseppkő-gyertya, mint hajdanán a cseppkőkéreg a kezdeti szakaszban.

Hogyan értelmezhető a végigkövetett cseppkő-rétegsor képződési háttere?

A cseppkőkéreg képződésekor érvényes "eredeti" és a cseppkőgyertya-képződés végén fennálló "záró" körülmények hasonlóak lehettek. Ezt zavarta meg valamilyen esemény, illetve zavarták meg valamilyen események, főként az egymáshoz illeszkedés környékén.

Az internetes szakirodalomban a hasonló szürke rétegeket - más cseppkővizsgálatok elvégzői erős lehűléshez, eljegesedéshez kötik, s a glaciális jelzőjének tartják.

Adott volt tehát egy közönséges klímára jellemző anyagforgalom eredetileg, a cseppkőkéreg kezdeti képződésekor. Azután - talán egy kisebb törést követően - valamiért lehűlés következett be (vékony szürke réteg). Egy idő után helyreálltak az eredeti képződési viszonyok, - egy rövid időre (vékony világos réteg a két szürke között). Ekkor jött a nagy törés: a Lilla-barlang termének déli részét beborító cseppkőkéreg széttöredezett, s ekkor vette kezdetét a glaciális időszak is, tartósan, hosszú időre szólóan. Legvégül ismét helyreálltak az eredeti viszonyok, ismét a világos rétegek képződtek, a sztalagmit élete során végig.

Van-e összefüggés a törés és a glaciális beköszönte között? Lehet-e véletlen, hogy egybeesik a glaciális beköszönte a töréssel?

Mi okozhat olyan lehűlést, amely először csak kis mértékű, rövid ideig tartó, de másodszorra már jelentős, és hosszú távú?

Az eljegesedések kiváltói közül a Föld pályaelemeinek változásai fokozatosak, s bár hosszú időre szólóak lehetnek, nem járnak töréssel. A naprendszer csillagközi porfelhőbe sodródása is kiválthat eljegesedést, ám ez is fokozatos, s bár ez is lehet hosszú időre szóló, ez sem jár töréssel.

Törést okozhat pl. a Bükk-hegység fokozatos emelkedésében bekövetkező hosszabb elakadást követően egy hirtelen "megszaladás", ám ez lehűlést nemigen vált ki. Internetes szakirodalomban számos cikk foglalkozik azzal, hogy jelentős lehűlést az aszteroida becsapódások idézhetnek elő, részben a becsapódás kiváltotta vulkánkitörések hamufelhői következtében. Lehetséges-e ilyen összefüggés?

Mi történt 50.000 évvel ezelőtt a Földön? Interneten kutatva rábukkantam, hogy 50 ezer évvel ezelőtt egy meteorkráter keletkezett Arizonában, amely a sivatagi körülmények következtében még ma is jól látható. Lehetett annak az égitestnek, amely ezt a krátert ütötte akkora ereje, hogy kéregmozgásokat váltson ki? Ha retrográd irányból érkezett a Földre, és az átlagosnál nagyobb sebességgel rendelkezett, lehetett elég erős hatása, de talán nem elegendő egy glaciálisra is ...

A cseppkőbevonatok viszont két hullámban érkező hatásról szólnak: először egy gyenge, amelyik után nemsokára helyreálltak az eredeti viszonyok, s azután az erősebb, amit már a glaciális követ. A legfrissebb földtani kutatások egyértelművé teszik, hogy ha aszteroidák érkeznek, gyakran nem csupán egyetlen darab száll magában. Gyakran törmelékfelhők utaznak

együtt. Kisebbek, nagyobbak, s az idő távlatában egyre jobban széthúzódóan. A bolygók közelében még az egy darabban érkező égitest is szétdarabolódhat. (Amiként a Lévy-üstökös a Jupiterbe becsapódás előtt.) Elképzelhető, hogy az arizonai okozta az első, kis lehűlést. Azután eltelt egy kis idő, helyreállt a békés nyugalom, s akkor újabb becsapódás, vagy becsapódások érkezhettek. Ha a mai óceánok valamelyikébe érkeztek, a nyomukat azonnal elfedte a friss iszap, nehezen kutathatók fel, csupán a tengerfenék részletes feltérképezése adhat majd a bizonyítékot erre. (Az is lehet, hogy az arizonai előtti kisebbek okozták az első lehűlést, s arizonaival azonos időpontban érkezett többi aszteroida együttesen okozta a tartós lehűlés bekövetkeztét.)

Véleményem szerint az a tény, hogy a törés és glaciális kezdete egybeesik, nem tekinthető véletlennek, hanem csillagászati történésre és globális hatásra utal. A Föld többi barlangjára kiterjedő vizsgálatok eme hipotézist megerősíthetik (vagy elvethetik).

Miskolc, 2005 február 23.; Módosítva: 2005. november 15. M. Zs.

3.2. Jelentősebb kutatási eredményeink a Kis-fennsíkon, a Lusta- és a Hollósi-völgyben

(Várszegi Sándor, Kiss János)

2002 őszén egyeztettük elképzeléseinket, s ezt követően úgy döntöttünk, hogy közös munkával elkezdjük a Kis-fennsík K-i szakaszának komplex barlangkutatását.

Tevékenységünk kezdetben igen sikeresnek bizonyult, mivel ekkor a Bronzika-barlang hosszát közel 200 m-nyi járathosszal sikerült megnövelnünk. Ezt követően a terület néhány kisebb barlangjának átvizsgálása nem hozta meg a várt eredményt, mivel ezek néhány méter után elszűkültek, vagy áthatolhatatlan omlás állta utunkat.

Az év elején a Bronzika-barlang bejárat közeli omladékát kitakarítottuk, s ezzel a lejáratot biztonságossá tettük. Az igen reményt keltő végponti szifon (amit lengyel kutatótársaink Riviérának neveztek) átbontását mindaddig nem tudjuk elképzelni, amíg a "Rókafogó" szűkületet nem tudjuk megbővíteni, vagy egy kellőképpen karcsúsított rohamcsapatot összehozni a feltárások folytatására.

További lehetőségek után kutatva a legkézenfekvőbb kutatási helynek a vízmű ÉNy-i kerítésének sarkától kb. 25 m-re, a sziklafal oldalában nyíló hasadék tűnt, melyet Kiss János korábban 5,6 m hosszúságban tárt fel. A rossz megtartású járatszakasz átbővítése után folytattuk a korábban forrásbarlangként funkcionáló ősbarlang további feltárását. Hamar kiderült, hogy egy színlős, tipikus eróziós barlanggal állunk szemben, melynek vonalában, az eddig feltárt 20 m-es szakaszon, a barlang korához képest jóval fiatalabb korú levető húzódik, mely, mint ez a barlang 7. méterében látszik, a járat kb. egyharmadát formálisan lenyírta, és ismeretlen mélységbe levezette. A vető okozta geológiai különlegesség mellett sajnos számunkra azt is eredményezte, hogy a járatot a barlang fölötti lazább üledékkel teljesen eltömedékelte, igen nehéz bontási körülményeket teremtve. Végül is barlang jelenlegi végpontján egy nagy méretű kürtő hozta be a nagy mennyiségű kitöltést a járatba, s emiatt a további feltárást időlegesen megfontolás tárgyává kellett tennünk. Az eddigi 20 méteres szakasz feltárására Kiss János 12, Várszegi Sándor 7, Mogyorósi József 2 munkanapot fordított. További vizsgálódásunk és méréseink során az derült ki, hogy a barlang végpontja fölött, ezzel az ominózus kürtő túloldalán, a várható folytatás nyomvonalán egy termecskékből, egy rövid lejtős szakaszból álló kisebb üreg található, ezt korábban szintén Kiss János tárta fel. Amely, egyelőre úgy tűnik, hogy kedvező esetben a hiányzó

láncszem lehet a Bronzika egyik ága és a Hasadék-(egyébként Eróziós-)barlang között. Így a következő években az is kiderülhet, hogy honnan került a Hasadék-barlangba a járat aljából kihordott agyagpala törmelék és némi kvarckavics és porfiritdarabkák? Mivel ilyen kőzetek legközelebb csupán a Lilla-barlangtól D-re húzódó vonulatban találhatók.

Időközben K-i irányból is megpróbáltunk bejutni a Kis-fennsík legnagyobb, s forrásközelben Béke-barlangnyi méretű járatrendszerébe, a Bronzika-barlangba. Korábban Kiss János a sziklás terepen 50 méterre egymástól két helyen is barlangi fellevegőzésre utaló deresedéseket talált. Mindkettőt megástuk. Az alsóbb szintű kifújás törmelékkúpból származott, így ezt háromnapos munka után fel kellett adnunk. A felső kifújásnál viszont egyből sikerült rábontanunk a szálkőben induló lejtős barlangjáratra, s kétnapi munkával 5 méterre jutottunk. A nehéz anyagkiszállítási körülmények miatt viszont - az időközben Angyalvári-barlangnak elnevezett objektumban - a munkálatokat decemberig szüneteltettük. Ekkor azonban újabb négy bontási partit szerveztünk. Összességében Kiss János és Várszegi Sándor 6-6, Galán Mihály 3, Kovács Attila 2 napig bontotta a barlangot. A járat 20% lejtéssel tovább mélyül, s a jelenlegi végpont mintegy 15 méterre van a bejárattól. A további feltárás bíztatónak tűnik ugyan, de az anyag kiszállítása egyre nehézkesebb, s jelenleg már 4-5 főt igényel.

Kiss János indítványára augusztus 12-én úgy döntöttünk, hogy kirándulunk egyet a Lusta-völgybe, majd innen a Kurta-bércen át a létrási házat is megcélozzuk. Már jócskán benne voltunk a Lustában, amikor megkerestük a hegyoldalban fellehető Egyenes-barlangot, ami egyébként görbe is, meg lejtős is, e mellett tele van kőtörmelékkel, a sok szúnyogról nem is beszélve. Egyszóval nem nyerte meg tetszésünket a téma, s így elindultunk lefelé a lejtőn. Egyszerre csak Jancsi veszettül ásni kezdett egy sziklafal tövében, majd örömmel konstatálta, hogy új barlangot talált. Mit mondjak? Ettől féltem ... Ez a fiú mindig talál valamit, s így lehet tovább szenvedni. A körmeink elkoptak, s a tetejébe még ránk is esteledett. Ekkor azzal mentünk haza, hogy holnap, kipihenten folytatjuk a Bükk "legifjabb" barlangjának életre keltését. Összesen hét alkalommal volt szerencsénk megtapasztalni, hogy a barlangfeltárás nem mindig "fenékig tejföl". Volt itt kőtörés "orrvérzésig", iszapos agyaggal megtöltött zsákok kihúzgálása a lejtős járatból, mindez különleges tornagyakorlatokkal fűszerezve. De végül mindennel sikerült megbirkóznunk. Ám közben rájöttünk, hogy mindezeket azért kellett végigszenvednünk, hogy új barlangunk 5. méterénél a plafonból belénk jöjjön az Egyenes-barlang. Ez kőtörmelékes agyaggal - a hosszú évezredek alatt - szinte betemette, az irányát tekintve merőleges barlangunkat. Mindennek ellenére sikerült még hat métert előrehaladni.

Közben Kiss János hosszabb külföldi úton vett részt, én viszont ezalatt megbontottam az Angyalvár-barlang alatt tíz méterre található sziklafal aláhajlását, amely - nézetem szerint - barlangfeltárási szempontból igen bíztatónak tűnt. Néhány nap kemény munka után beigazolódott sejtésem, miszerint: igaz, hogy egy nagyméretű - az Angyalvár-barlang irányából teljesen feltöltődött - barlangszakaszon kell áttörnöm, de ezt követően megnyílhat az út az ismeretlenbe. Tanulmányútja után Jancsit meghívtam egy kis Húsvét-barlang "kóstolóra". (Úgy tűnt a látottak nem nyerték meg tetszését, mert azóta sem indítványozta a folytatást.) S bár a Húsvét-barlangi 16 napi bontásom csupán egy 5 méter hosszúságú járatot eredményezett, de a közel szintes barlang jelenleg egy fő számára is könnyen továbbontható. Nehéz megjósolni, hogy a két közeli barlangból melyik jut majd célba. (Én viszont úgy döntöttem: amikor összejön egy 4-5 fős parti, akkor beszállok az Angyalvári-barlang bontásába is.)

Még volt egy "dobásunk", amiről szintén említést kell tennem. Szeptember 28-át írtunk, amikor Jánosunk kirándulni hívott a Déli-Bükkbe. Már félúton jártunk Hollóstető és Ilona-kút

között, amikor váratlanul bekormányozta kocsiját az út melletti csalánosba. Épp aggódni kezdtem, hogy kifogyott a benzinünk, amikor megnyugtatott, hogy csupán meglepetést akart okozni. Ezt teljességgel sikerült elérnie, amikor a csomagtartóból elővarázsolt egy 5 kg-os bunkókalapácsot, és egy egész véső arzenált. Ezután néhányszáz méteres gyalogtúra következett, majd egy sziklafalhoz érkeztünk, melynek tövében két, méreten felüli kőtömböt véltem felfedezni. Kiderült, hogy ő már hosszú ideje tervezi, hogy itt kibontja a Hollósvölgy-barlangot. De mindezidáig nem sikerült olyan kalapácsot szereznie, hogy a bejáratot őrző ágyneműtartónyi "Nagyság" szétütésének kellő eséllyel vágjon neki. (Milyen szerencse, hogy pont most, igen!) Nem volt mit tenni. Elkezdtük az "Üsd, vágd, nem apád, nem anyád!" játékot. Végül is mindent szétverünk, ami utunkat állta, s ezen felül jócskán vödröztünk is napestig. Ekkor már be tudtunk volna nézni a nyiladozó sötétségbe, de - mint kiderült - lámpát egyikünk sem hozott magával. Így aztán egyikünk sem tudta mibe keveredtünk. Következő alkalommal a fiammal erősödött kis csapatunk, s ekkor már öt méter mélységűre sikerült növelni a legújabb barlangunkat. Négy nap múlva Jancsival ketten - bár nagy nehézségek árán -, de sikerült egy ferde járatszakasz kibontásával a barlangszakasz hosszát 6,7 méterre növelnünk. A jelenlegi végponton erős borsókövesedés tapasztalható, ami a további feltárás szempontjából is bíztatónak tűnik.

Az itt közölt kutatási eredményeinket - úgy tűnik - kellő biztosítéknak tekinthetjük, hogy amennyiben újabb kutatótársakat is sikerül megnyernünk feltárásaink kiterjesztése és hatékonyságának növelése érdekében, szeretett Bükkünk rövidesen igen jelentős új barlangrendszerekkel gazdagodhat.

	Bronzika	Hasadék	Angyalvár	Húsvét	Alsó kifújás	Egyenes	Hollósi	Összesen
Kovács Attila			2					2
Kiss János	3	12	6	1	3	7	3	35
Várszegi Sándor	3	7	6	16	3	7	3	45
Galán Mihály			3					3
Mogyorósi József	1	2						3
Várszegi Attila							1	1
Juhász István						1		1

3.3. Barlangi szifontavak vízszint-változásainak vizsgálata

(Sűrű Péter)

TDK dolgozat (első változat, a mérések megkezdésekor)

Magyarországon a karsztvíznek igen nagy gyakorlati jelentősége van, mivel a hazai ivóvíztermelés 30%-át adja, és a mélykarszton keresztül táplálja a legfontosabb hévforrásainkat. A legjobb minőségű ivóvíz a karsztforrásokból nyerhető. Több nagyvárosunk vízellátásában jelentős szerepet játszik, Miskolc ivóvizei, pl. a bükki karsztforrásokból származnak. A karsztvíz azonban igen sérülékeny, a karsztos felszínre kerülő szennyeződések szinte akadálytalanul mosódhatnak be, nagy mennyiségű vizet elszennyezve. Ezért kell lehetőleg minél pontosabb ismeretekkel rendelkeznünk a víz mozgásáról a karsztban. Miskolc ivóvizeinek jelentős része származik a lillafüredi Szinva- és Anna-barlangi-forrásokból, melyek a konyhasóval végzett víznyomjelzés szerint kapcsolatban állnak a Létrástető környéki barlangokkal. A különböző vízfestéses és egyéb vizsgálatok alapján ezek a barlangok egy, a Létrási-Vizes-barlangtól a lillafüredi István-barlangig

terjedő barlangrendszer részei. Az ezt bizonyító első bükki barlang összekötés, amely a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület nevéhez fűződik, 1993-ban történt a Szepesi- és a Láner-barlang összebontásával. A további feltárásokat elősegítheti a barlangok végponti tavainak vizsgálata, amely a karszt vízháztartásának ismerete szempontjából is fontos. Ugyanis így megtudhatjuk, hogy a csapadék milyen gyorsan és milyen mennyiségben jelenik meg a barlangban, és mennyi idő alatt szivárog el a száraz időszakban.

Ezért vizsgálom a tavak vízszintjét a terület két legjelentősebb barlangjában a Létrási-Vizes- és a Szepesi-barlangban. A barlangok a Jávorkúttól Lillafüredig húzódó felső-triász fennsíki mészkőben képződtek, melyet északról és délről vízzáró vulkáni és metamorf kőzetek határolnak. A Létrási-Vizes-barlang a terület keleti végében nyílik, valószínűleg a rendszer első tagja. ÉK-DNy-i irányú hasadékok mentén alakult ki. Két kisebb patak vizét is elnyeli, a patakok a végponti tóban találkoznak a föld alatt, a tó nagy vízszintingadozásokat mutat. Vízszintjének vizsgálatára 1983 februárjában lapvízmércét telepítettek. A vízmérce a tó keleti oldalában található, nulla pontja a rögzítési pont alatt 2,81 méterrel van. 1990 végéig heti-havi gyakoriságú megfigyeléseink vannak a vízszintről. Ennél sűrűbb adatsort a lapvízmércés méréssel csak hosszabb távú (több napos) lent tartózkodással lehetett volna nyerni. (Ilyen kísérletet eddig csak a Mátyáshegyi-barlang tavánál végeztek 1965-ben). A régi mérésekből csak a heti-havi csapadékösszeggel való összefüggésre lehetett következtetni és a tó éves vízjárásáról kaphattunk általános képet. Az árvízi vízhozamokra csak az uszadéknyomokból következtethettek. Nem tudták megfigyelni a csapadék megjelenésének, és a tó leapadásának folyamatát sem.

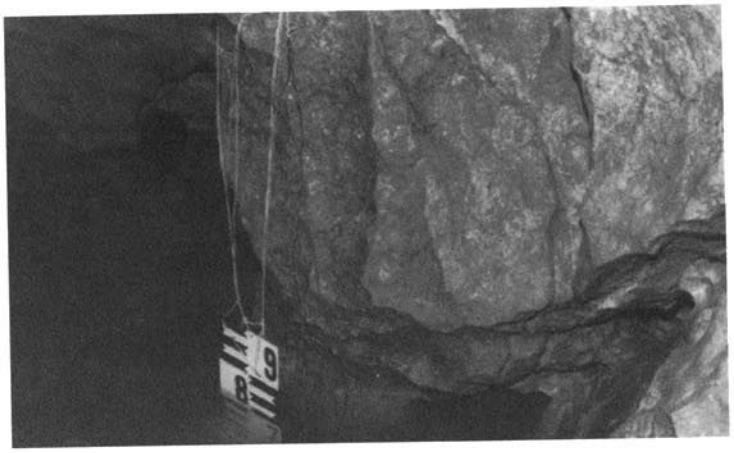

Ezek tisztázására kezdtük meg májusban a folyamatos vízszint megfigyelést a Dataqua 2002 Kft. által felajánlott műszerek segítségével. A Létrási-Vizes tavában a műszert a vízmérce rögzítési pontjához erősítettük és tizenöt-percenkénti mérésre állítottuk. Így naponta közel száz mérési adatot kapunk, melyek centiméter pontosságúak. A mérési gyakoriság minimum kéthavonta tette szükségessé a műszer leolvasását, amit csak számítógép (esetleg hordozható számítógép) segítségével hajthattunk végre, ezért a körülmények miatt úgy döntöttünk, hogy a felszínen oldjuk meg. Ilyenkor néhány nap kiesés történt, mert a kihozatal időigénye miatt nem volt megoldható a műszer azonnali visszahelyezése.

Az eddigi adatok alapján a csapadék 1-2 órán belül megjelenik a tóban, a vízszint igen gyorsan tetőzik, majd fokozatosan lassuló apadásba kezd. A vízszint helyreállása több mint egy hónapig is eltarthat. A gyors vízszintemelkedés oka az, hogy a tavat elsősorban a nagy keresztmetszetű járatokban áramló B-karsztvíz táplálja, míg a lassú apadás a kisebb hasadékokból, pórusokból később beérkező víznek köszönhető (Maucha László).

Létrási-Vizes, Tó, számított vízmérce állás [m]

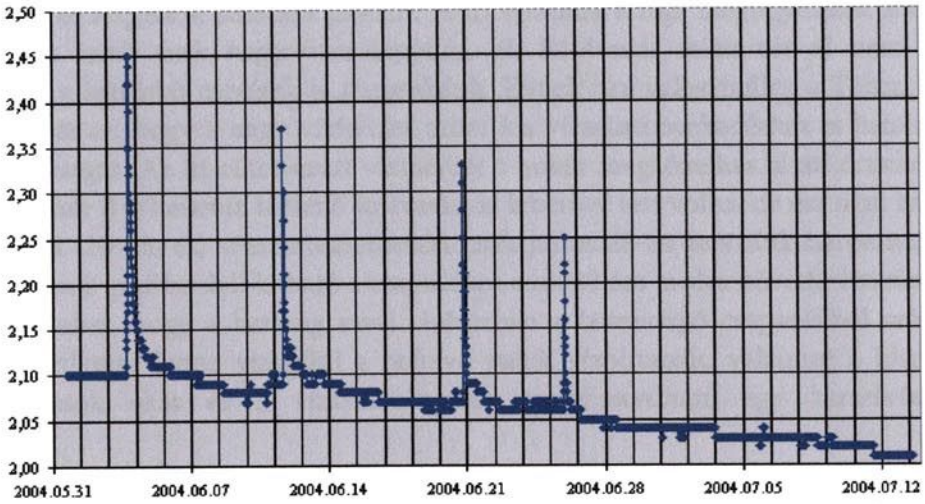

A Szepesi-barlang K-Ny-i irányú, jelentős vertikális kiterjedéssel (kürtők, fejlett felső járatok), a barlangi vizek elsősorban a töbrökön át leszivárgó csapadékból származnak. A főágban patak folyik, mely egy időszakos és egy állandó forrásból kapja vizét, ezért csak egy szakasza állandó. Általában csak hóolvadáskor, vagy nagy esők után folyik víz a barlang teljes hosszában. A végponti tó vízszintingadozása nem igazán ismert. A feltárás után nem sokkal még a hatvanas években beépített vízmércén leolvasott adatok szerint a tó vízszintje közel állandó. Pl.: 1983-ban a következő adatokat olvasták le:

02.27. -4,5 dm
04.07. -6,0 dm
08.18. -4,7 dm
12.01. -4,5 dm
12.29. -4,4 dm

Szepesi-barlang, Keleti-ág. A Tó vízszintje (napi átlag) [m]

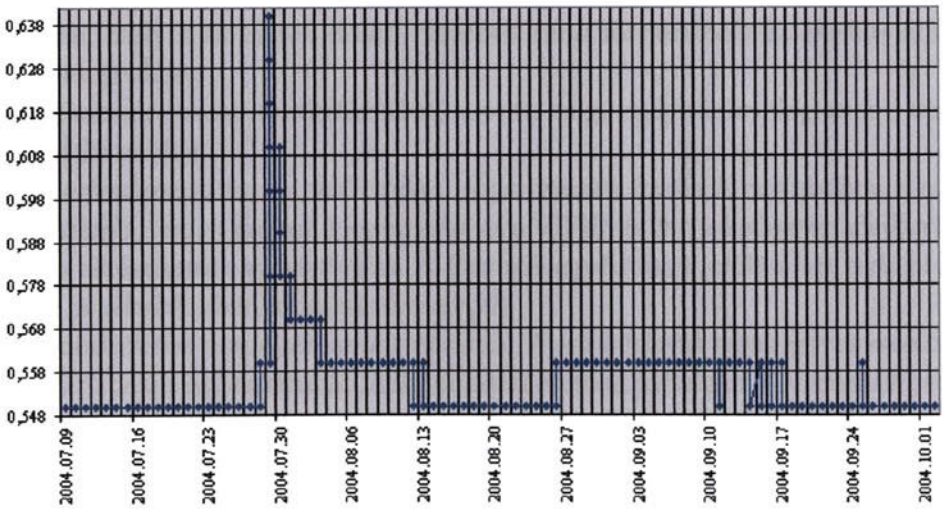

Mint látható az adatok igen szórványosak, ami azzal magyarázható, hogy a barlang nehezen, és csak tapasztalt barlangászok számára járható. A tó vízállása a régi megfigyelések szerint 4,5 dm körül ingadozik, ettől csak nagy vízutánpótlás, pl. hóolvadás miatt tér el nem túl jelentős mértékben. Ezt a legújabb mérések is megerősítik. Ennek oka valószínűleg a Tóban tárolódó víz nagy térfogata, és az, hogy a nagy vízfelület miatt kis vízszintnövekedéshez is hatalmas térfogat növekedést szükséges. Az itt elhelyezett vízmércét a nehéz megközelítés miatt óránkénti mérésre állítottuk, ami akár 3-4 havonta történő leolvasást is lehetővé tett volna, de ezt nem használtuk ki. Nagyobb arányú (10 cm-es) vízszintemelkedést csak július 28-án mértünk háromnapos intenzív esőzés után. Mint a grafikonból látható a csapadékot csak 48 óra múlva követte vízszintemelkedés. Ennek oka az lehet, hogy a barlang vizei elsősorban a beszivárgó csapadékból származnak. A továbbiakban érdemes lenne vizsgálni a befolyó patak vízhozamát, valamint a kisebb 1 cm-es vízszintingadozások okát és a vízszintváltozást összehasonlítani egy karsztvízfigyelő kút vízszintjével.

3.4. A Bükk-hegység ÉK-i részén lévő források természetvédelmi célú felmérése

(dr. Lénárt László)

A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága a működési területén levő források kataszterezése keretében a Bükk hegység ÉK-i része forrásainak felmérésére szerződést kötött a Karsztvízgazda Bt-vel. A tényleges munkát részben az MLBE tagjai (Kutas Tamás, dr. Lénárt László, dr. Lénárt Lászlóné, Balla Béla és Balla Bea) végezték, a térinformatikai feldolgozás Hernádi Béla munkáját dicséri.

A szerződés 1. sz. melléklete alapján a 29 db M=1:10.000-es térképszelvénnyel lefedett területen a megrendelő 161 db forrást prognosztizált. A felmérő munkában a 29 db térképszelvényen 205 forráshely került felmérésre.

A felmérés a szerződés 1. sz. melléklete alapján kiterjedt az egyes térképlapokon szereplő forrásokra, vízfakadásokra, kataszterezett (VIFIR-es) forráshelyekre, valamint a helyszíni bejárás, adatgyűjtés során fellelt forrásokra.

A megrendelő ehhez rendelkezésre bocsátotta az alaptérképeket helyszíni betekintésre és (szürke színben) másolásra, valamint az észak-magyarországi régió VIFIR-es forráskataszterét. A munkát nagyban nehezítette a csökkentett színmélységű térképmásolatokon a forrás és fakadási helyek felismerése, melyet az esetek döntő részében (más forrásokból) az eredeti színes térkép beszerzése tudta megoldani.

A VIFIR-es adatbázist excel munkafüzetben kaptuk meg, melyből leválogattuk a területünkre eső kataszterezett forrásokat.

A térképen meghatározott forrás, vízfakadás, kataszterezett források bejárásához, a megrendelő faxon küldött adatlapja, annak szóbeli kiegészítése és a VIFIR-es forráskataszter adatbeviteli mezői alapján excel-ben elkészítettük az adatbázist. A források egyértelmű jelöléséhez térképi azonosítót képeztünk (mely az adatbázisban kulcsmező szerepű).

A térképi azonosítókhoz rendelten az adatbázisból Word körlevél segítségével kétoldalas terepi felmérést segítő űrlapokat nyomtattunk, mely minden esetben tartalmazta a források térképi vagy kataszteri EOV-s koordinátáját és a kataszterezett források esetében a VIFIR-es adatbázisból ismert adatokat. A terepi munkák megkezdése előtt a terepi űrlapok mintapéldányait egyeztetésre

a megrendelőnek megküldtük. A munkát véleménye nélkül és a GPS-es helymeghatározó műszerek hiányában mégis megkezdtük.

A terepi munkák során a koordinátákat a terepen térkép alapján ellenőriztük és ezek közül csak néhányat kellett módosítani. A magassági adatok leolvasása térképről történt. A vízhozam mérését általában köbözéssel, egyes esetekben Thomson bukóval határoztuk meg. A fotó file(k) neveit a terepi nevek mellett a forrás térképi azonosítójának felhasználásával képeztük.

A terepi felmérések során kitöltött adatlapokat a kialakított adatbázisban rögzítettük és a dokumentációs lehetőségeket is figyelembe véve egyoldalas kimeneti formában nyomtattuk ki. A kialakított adatbázisból a megtalált forrásokat a mért hozamok függvényében tematikusan ábrázoltuk.

Össszefoglalva

A forrásfelmérés előkészítése során számos nehézséget küzdöttünk le. A terepi munkákat ennek ellenére egy biztos adatbázisra épített, részben kitöltött űrlap segítségével sikerült elvégezni. A kitöltött űrlapokból feltöltöttük az adatbázist. Az adatbázisból 205 db forráshely adatlapjának kinyomtatása mellett tematikus térképek készíthetők.

3.5. Nyári denevérszámlálások néhány bükki barlangban

(Barati Judit)

Bevezetés

Fauna- és ökológiai vizsgálatok céljából rendszeresen végzek téli megfigyeléseket négy Bükk-hegység-beli barlangban, a Kecske-lyukban, a Létrási-Vizes-barlangban, a Láner Olivér-barlangban és a Szent István-barlangban. Felmerült bennem, hogy jó lenne összehasonlítani, milyen mértékben használják az adott - téli szállásként ismert - barlangokat az egyes denevérfajok nyáron. Kíváncsi voltam, milyen denevércsaládok lehetnek jelen, és milyen egyedszámban. Ezért elkezdtem egy nyári megfigyelés-sorozatot, melynek során ún. denevérkapu segítségével számolhattam az éjjelre kirepülő denevéreket.

Anyag és módszer

A denevérkapu egy 1x1 m-es alumíniumkeret, melynek két, egymással szemben lévő oldalára 20-20 infraledet szereltek fel. A ledek mindkét oldalon két sorban futnak, a két sor közötti távolság 6,5 cm, adott sorban pedig egymástól kb. 8 cm-re helyezkednek el. A szemben lévő ledek pontosan egymásra néznek, a sugarak irányítását az elektromos vezetékeknél használt törésgátlók segítségével oldják meg; így a szerkezet fotocella módjára működik. Az egyik oldalon találhatók az adók, míg a másikon a vevők. Ha két szemben lévő led között átrepül valami, az a fénysugarat megszakítja, és a műszer érzékel. A két sor egy oldalon azért szükséges, mert így a gép meg tudja különböztetni az irányokat; és ennek köszönhetően az adatok 0 és 1 iránynak megfelelően kerülnek tárolásra.

A kerethez egy fekete doboz kapcsolódik, ami maga a számolóegység. A kis doboz minden megszakítást érzékel, és ilyenkor számol; az adatokat pedig 5 perces időközönként összesítve tárolja. Az adatok letöltése egy csatlakozón keresztül számítógépre történik.

Mind a keret, mint a doboz egy 12 V-os autóakkumulátorról működik.

A szerkezetet a barlang megfelelő nagyságú nyílása elé kell helyezni. Ez általában nem nehéz, mert a barlangokat ajtókkal látják el, melyeken kisméretű denevérnyílás található.

Ezen a nyáron három barlangnál folytattam méréseket: a Létrási-Vizes-barlang I. és IV. bejáratánál, a Láner Olivér-barlangnál és a Szepesi-barlangnál. A vizsgálatok mindig egy-egy éjjel, de szabálytalan időközönként, véletlenszerűen folytak, kivéve a Szepesi-barlangot, ahol csak egy ellenőrző mérést végeztem. A szerkezet kirakása és felszedése az egyes esetekben nem ugyanabban az időpontban történt, de minden alkalommal az este fél 9-től fél 12-ig terjedő időtartamot vettem figyelembe. Egyes esetekben magam is a szerkezet mellett maradtam és figyeltem a működést.

Eredmények és értékelés

Az adatok letöltése némi meglepetéssel járt. A műszer ugyanis nagyon érzékeny, ezért ha valamilyen törmelék (pl. egy falevél, agyagdarab, pókháló) eltakarja valamelyik ledet, akkor a kis doboz ezt úgy értékeli, hogy folyamatos megszakítás történik, és folyamatosan számol is. Ehhez hasonló elrontott méréseim nekem is szép számmal voltak. Az alábbiakban feltüntetek egy-egy mintát a saját mérési eredményeimből mind a jól sikerült, mind pedig az elrontott mérésekre vonatkozóan.

Jó mérés		Rontott mérés	
0 irány	1 irány	0 irány	1 irány
4	9	4	11
4	2	5	1
3	6	9	7
1	2	11	9
3	2	283	3736
18	6	144	3911
3	4	156	1441
1	1	2	4076
4	2	1	3123
2	4	5	2839
4	3	6	4346
3	3	4	4416
8	2	5	4419
7	5	3	4419
2	0	17	4409
4	2	2	4428

Ugyanakkor más problémák is felmerültek. A műszer megfigyelése során rájöttem, hogy egyrészt a denevérek nem csak egyszerűen kirepülnek, hanem mielőtt ténylegesen elhagynák a barlangot négyszer-ötször oda-vissza repkednek, és így többször is áthalad ugyanaz az egyed a kapun; másrészt a gép nem csak a denevéreket számolja, hanem a barlangok bejárati szakaszában nappalra meghúzódó és szürkületkor kirepülő szúnyogokat és egyéb rovarokat is. A denevérek többszöri áthaladásának korrigálása az irányok megkülönböztetésének köszönhetően megtörténhet egy egyszerű módszerrel, amikor a "ki" irány összegéből kivonjuk a "be" irány összegét. Azonban a rovarok áthaladása egy olyan hibát jelent, amely nem korrigálható, és mivel ezek az állatok a denevéregyedszámot többszörösen meghaladó számban vannak jelen, nem tekinthetünk el tőlük.

A rovarok kirekesztése érdekében próbálkoztunk szúnyogriasztóval és a műszer mögé elhelyezett lámpával, de ezek sajnos nem váltak be. Éppen ezért a rovarok legnagyobb számban történő közlekedésének időtartamát, a szürkületi időszakot kihagytam a mérési eredmények értékelésénél, és az adatokat csak este fél 9-től vettem figyelembe.

Ennek eredményeképpen a következő megközelítő értékeket kaptam:

- A Létrási-Vizes-barlangban a két bejáratnál végzett mérések alapján a műszer egy kb. 60-100 fős nyári denevérkolóniát mutatott; azonban meg kell jegyeznem, hogy amíg a gép ilyen adatokat mutat, én szabad szemmel történő számolás alapján mindössze 15-20 kirepülő denevért figyeltem meg ugyanazon idő alatt ezen a helyszínen.
- A Láner Olivér-barlangban a műszer eredményei szerint megközelítőleg 50 fős nyári kolóniát találhatunk.
- A Szepesi-barlangban szintén 50-60 fős nyári kolónia helyezkedik el.

Szeretném azonban megjegyezni, hogy ezeket az eredményeket éppen az előbb elmondottak miatt, ill. szabad szemmel történő megfigyeléseim fényében csak fenntartásokkal fogadom el.

A denevércsaládok minden esetben kb. azonos módon oszlanak meg: elsősorban nagy termetű Myotisok figyelhetők meg, jóval kisebb számban kistermetű Myotisok is előfordulnak, és szórványosan patkósok jelenhetnek meg. Ennél pontosabb - tehát faj szerinti meghatározást nem tudok adni, mivel a denevéreket faj szerint felismerni röpülés közben elég nehéz és gyakorlatot igényel.

Azt hiszem, a méréseket pontosabbá lehetne tenni, ha a műszer kis változtatásokon menne keresztül. Arra gondolok, hogy nem minden megszakítást jegyezne találatként, hanem csak azokat, amelyek esetében a két sor egymás melletti ledjeinek sugarát meghatározott időtartamon belül megszakítják, vagyis páros megszakításról van szó. Vagy pedig a gép egyszerűen csak jegyezze meg, hogy melyik led megszakítása mikor történt, és ezekből az adatokból egy számítógépes program adott szempontok alapján kiválaszthatja a megfelelőeket.

Végül szeretnék köszönetet mondani azoknak, akik lehetővé tették számomra ezeket a méréseket: GOMBKÖTŐ PÉTERnek amiért kölcsön kaphattam a műszert és hasznos tanácsaiért, valamint GYÚRÓ LEHELnek és BOTOS ZSOLTnak a helyszínekre való kiszállításért.

3.6. A Bükk barlangjainak térinformatikai rendszere

(File Ferenc)

Diplomadolgozat - bevezető

A barlangok kutatói, kedvelői gyakran találkoznak azzal a problémával, hogy egy-egy barlang megtalálása, helyének pontos meghatározása sokszor csak úgy lehetséges, hogy meg kell keresni azt az embert, aki tudja, hol van a barlang.

Ez nem csak a hobbiként barlangokat felkereső emberek számára fontos. Több mint 20 éve barlangászom, és több mint 10 éve vagyok barlangi mentő. Meglehetősen sok időt töltöttem barlangok bejáratának keresgélésével, "barlangászni ment" gyerekekről kellett kitalálni hol is lehetnek, akikről senki sem tudta, melyik barlangba mentek. (Több mint 1000 barlang van a Bükkben!)

Sokféleképpen próbálták összegyűjteni, rendezni a barlangokról szóló ismereteket. Régebben többnyire kataszteri-lap rendszert hoztak létre, melyeknek több alapvető hibájuk is adódott:

- valamennyi papír alapú rendszer, ezért a barlangok keresése, leválogatása nehézkes;
- a barlangok helye zömmel csak leírásként szerepelt benne;
- nem volt naprakész a rendszer;
- nem volt teljes, nem tartalmazta az összes ismert barlangot;
- a szűk adminisztrációs rendszerhez tartozókon kívül mások nehezen férhettek hozzá.

Néhány éve történt egy kezdeményezés, melynek keretében a Barlangtani Intézet részére meghatározták a barlangbejáratok koordinátáit GPS technológiával, illetve felvették a barlangok adatait. A felmérésnek az volt a célja, hogy létrehozzák a barlangok adatbázisát. Az intézetet a 13/1998. (V.6.) KTM rendelet kötelezi ezen nyilvántartás létrehozására és kezelésére. A rendelet mellékletében megtalálható, hogy milyen adatokat kell az adatbázisban nyilvántartani.

Ebben a munkában részt vettek a barlangkutató egyesületek, többek között az az egyesület is, melynek tagja vagyok. Azonban olyan helyzet állt elő, hogy nem használhatjuk fel, nem tehetjük nyilvánossá azokat az adatokat, amelyeket összegyűjtöttünk. Bár rendszeresen kapunk olyan információkat, hogy mindenki számára hozzáférhető lesz ez az adatbázis.

A diplomamunkámhoz adatgyűjtés céljából megkerestem a Barlangtani Intézetet, és megtudtam, hogy az adatbázis még nem teljes, további adatokkal történő feltöltése folyamatban van. A barlangok helyének koordinátái hozzáférhetőek, de mivel közhiteles nyilvántartás hatálya alá tartoznak, barlangonként fizetni kell azokért.

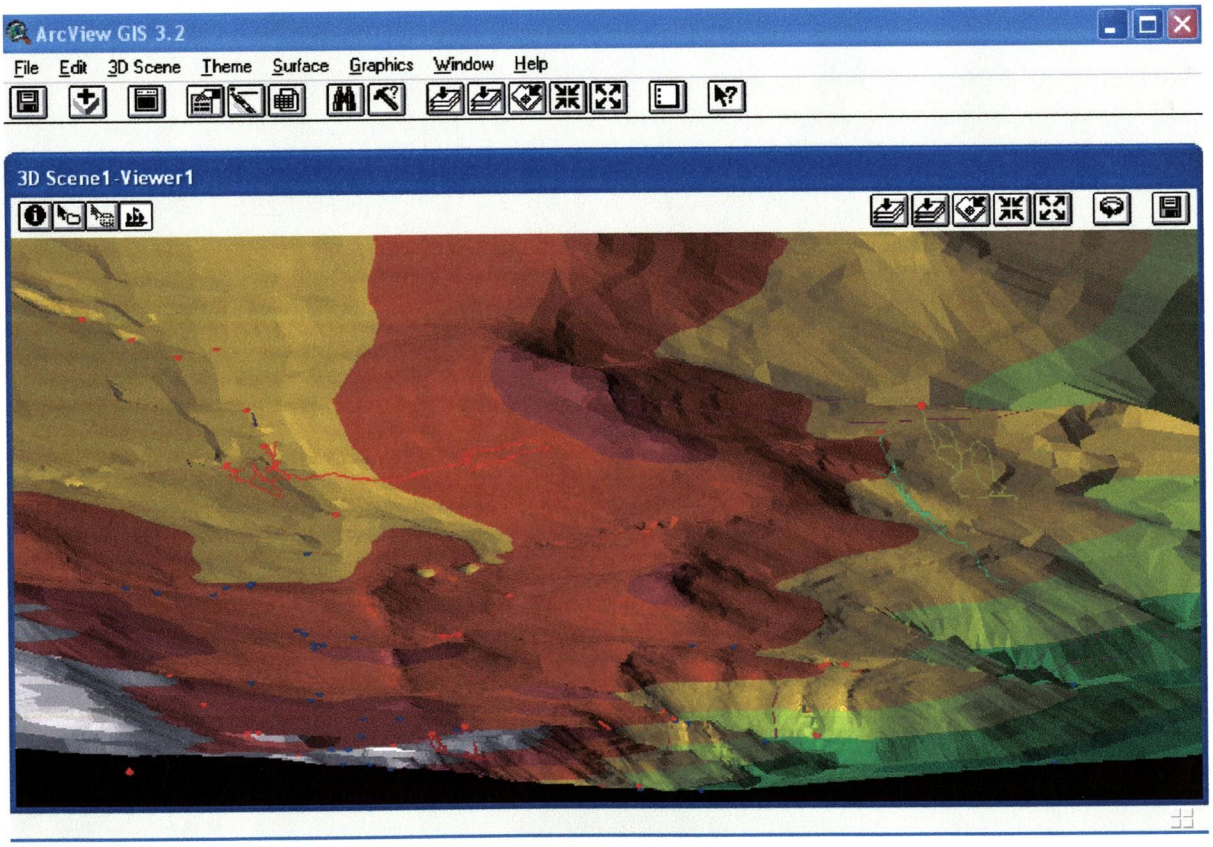

A domborzati modell alulról
Jól látható a Létrási-Vizes-, a Jáspis- és a Balekina-barlang poligon-váza

A Bükk-hegységben található összes barlang koordinátájának a megvásárlása egy adatbázis számára, amit kutatási célokra használnának olyan tetemes összeget jelent, ami például egy kis létszámú barlangász egyesület számára elérhetetlen. Megfontolandó lenne a közhiteles barlangnyilvántartás adatainak ingyenessé tétele, például kutatók számára, de ehhez a jogszabályokon is változtatni kellene. A Barlangtani Intézettől is segítőkészen álltak rendelkezésemre a munkámhoz szükséges adatok szolgáltatásához, azonban ők is csak a jogszabályok keretein belül tudták ezt megtenni.

A barlangkutatók számára fontos lenne egy ingyenes, hozzáférhető rendszer, ezért kezdtem hozzá egy mindenki számára hozzáférhető térinformatikai adatbázis létrehozásához.

A tervezett rendszer nemcsak barlangászok, barlangkutatók számára használható. A rendszer alkalmazható például a Bükki Nemzeti Park barlangnyilvántartásához, a hidrogeológusok, geológusok számára kutatásaikhoz, vagy például biológusok részére a barlangkedvelő denevérek populációinak kutatásához is.

4. Csoportélet

4.1. Háztakarítás Létráson

(Lénárt Emese)

A június 12-13-i hétvégén háztakarítás volt Létráson. Kitakarítottuk és kifestettük a mi szobánkat, a konyhát, lecsiszoltuk és lefestettük a korlátokat a mi ajtónk és a vendégszoba ajtaja előtt, kisúroltuk a konyhaszekrényeinket és a vendégszoba konyhaszekrényét, kívül-belül lesúroltuk a mi gáztűzhelyünket és a vendégszobáét is, valamint lemostuk az ablakokat. Egyéb munkálatokra szombaton nem maradt idő, vasárnap pedig az egész napos zuhogó eső lehetetlenné tette, hogy bármi mást lefessünk.

Köszönet azoknak, akik részt vettek a munkában: Maci, Mogyi Anikó, Gino, Matyi, Zsófi, Szifon, Krisztián, Fegyenc, Marcsi, Láce, Kata, Pözsö, Horváth Eszter, Emese, Galán Misi, Sári.

Segítő szándékkal feljöttek, de pont lemaradtak a munkáról: Oláh Sanya, Németh Ági és Misi, Básti Edina, Boti, Tóth Zoli.

A Németh-Básti-csapat egy héttel korábban a kübliürítéseknél jeleskedett. Dupla köszönet.

4.2. Természetismereti gyermektábor

(F. Nagy Zsuzsanna)

Tizenegyedik alkalommal rendeztük meg a bükki Létrás-tetőn július első két hetében azt a természetismereti gyerektábort, mellyel mindannyiszor a természetjáráson alapuló természetismeretet tűztük ki célként, bár a másodlagos eredmények is fontosak számunkra: év közbeni természetvédelmi pályázatok születnek, utánpótlás nevelődik a barlangkutatás számára.

A gyermekek felszerelését az indulás napján autóval szállítjuk fel, majd autóbusszal és gyalog jutnak fel Diósgyőrből Létrás-tetőre. Itt ismerkedési játékokat követően kialakítjuk a tábort: sátrat verünk, előkészítjük a szelektív hulladékgyűjtéshez szükséges zsákokat, komposztládát, és feliratokat, faleveleket gyűjtünk a komposzt-toalett használatához, és emlékeztetőt helyezünk ki a forrás és patak környékére a vízszennyezés megakadályozására. A Létrás-tetői kutatóháznál nincs áram, sem vízvezeték, félnomád körülmények vannak. A forrásról magunk hordjuk a vizet, az erdőből a fát, esténként gyertyákkal, karbidlámpákkal, elektromos lámpákkal világítunk. 10-15 sátrat, rossz idő esetén a kutatóház vendégszobájában fedett menedéket biztosítunk a gyerekek számára.

A túrákra reggel indulunk, melyekről többnyire 5-6 óra körül érkezünk vissza. Emiatt fontos a megfelelő turista felszerelés (magasszárú bakancs vagy cipő, hátizsák, esőkabát). Fokozatosan növeljük az útvonalak hosszát, közben többkevesebb időt töltünk a felszíni és felszín alatti természeti értékek megismerésével.

Tábori induló

Mi vagyunk a turisták!
Szél, vagy eső meg nem árt,
Felvesszük a nadrágot,
És az esőkabátot.
Jöhet eső, víz vagy, szél,
A turista útra kész,
A vihar az kemény ám,
Turistáról nem szólván.
Visszaérsz a táborba,
Vár rád már a vacsora.
Hideg víz és kis lavór,
Mindenki így pancsikol,
A fejlámpa felkattan,
A sok kullancs kipurcan.
Kemény föld és hálózsák,
Ne keresd a kispárnád,
Ez a nap is véget ért,
Mindenkinek jóééééjt!

Naponta ötször étkezünk. A táborhelyen este van alkalom főtt ételt fogyasztani, napközben a hátizsákokból falatozunk. Estig természetismereti és egyéb játékokkal telik az idő, majd a tábori kondérban melegített vízben, lavórokban fürdünk. A mosakodás végén minden este "kullancs-kukkancs" során távolítjuk el a fellelt élősködőket a táborozókból.

Megismerkedünk a gyógyteákkal, a barlangász csomókkal és nótákkal, hajnali vadlesre megyünk, s barlangokat járunk be. A nagyobbakhoz engedélyt, túravezetőt, s megfelelő felszerelést biztosítunk. A leghosszabb túra előtt pihenőnapot tarunk, amikor kézműves foglalkozásokon, elsősorban természetes anyagok felhasználásával készítünk használati és emléktárgyakat. A szombati záró napon kerül sor a komolyabb barlangtúrákra. Ezen csak a táborozás során fizikailag és pszichikailag alkalmas gyerekek vehetnek részt. Este, ha az időjárás engedi, tábortűz mellett búcsúztatjuk a tábort.

I. turnus: július 5. - július 11. Táborvezetők: F. Nagy Zsuzsanna, Tari Edit, Vincze Ferencné

Hétfő: Lillafüred – Létrás-tető – Nyavalyás-hegyi dolomitbánya

Kedd: Létrás-tető – Jávorkút – Nagy Hárs – Létrás-tető

Szerda: Létrás-tető – Jávorkút – Csipkéskút – Csipkés-kúti-víznyelő barlang – Bánkút, Bálvány, Petőfi kilátó – Nagymező (lipicai "lovaglás") – Jávorkút – Kühne Andor-út – Létrás-tető

Csütörtök: kézműves nap. Nemezelés, fakanálbáb-készítés, papírmerítés, szalmakunyhó építés, gipszöntés-festés

Péntek: Létrás-tető – Sebesvíz-völgy – Lendeczky-forrás – Csókás-tető – Udvarkői-szakadékbarlang - Forrás-völgyi-barlangok – Kecske-lyuk – Lillafüred – Savós-völgy

Szombat: Létrási-Vizes-barlang (rövid, közép, hosszú túra)

Vasárnap: Létrás-tető – Vesszős-völgy – Lillafüred

II. turnus: július 12. - július 18. Táborvezetők: Vincze Klára, Juhász Zsuzsa, Vincze Ferencné

Hétfő: Lillafüred – Létrás-tető – Nyavalyáshegyi-dolomitbánya

Kedd: Létrás-tető – Sebesvíz – Jávorkút – Csipkéskút – Nagymező – Létrás-tető

Szerda: Létrás-tető – Lillafüred – Herman Ottó Emlékház – Szent István-barlang – Vízesés – kisvonat – Garadna – Sebes-víz-völgy - Létrás-tető

Csütörtök: Létrás-tető – Ómassa – Szentlélek

Péntek: Szárdóka – Nyavalyás-hegyi dolomitbánya – Garadna-völgy – Pisztrángtelep – Ómassa – Őskohó – Lillafüred – Szeleta – Lillafüred – Hámori-tó – Savós-völgy – Szepesi-rét – Létrás-tető

Szombat: Létrási-Vizes-barlang

Vasárnap: Létrás-tető – Vesszős-völgy – Lillafüred

Bejárt, illetve érintett barlangok:

Létrási-Vizes-barlang, Szepesi-Láner-barlangrendszer, Bolhási-víznyelő, Cubákos, Diabáz, Kecske-lyuk, Kőlyukak, Hillebrand, Udvarkői-szakadékbarlang, Forrás-völgyi-sziklaüregek, Jávorkúti-víznyelőbarlang, stb.

Megismert lágyszárú növények:

Baracklevelű harangvirág, hegyi here, erdei szegfű, erdei deréce, szurokfű, télizöld meténg, acsalapu, kígyószisz, réti boglárka, turbánlilom, kaszanyűg bükköny, erdei nenyúljhozzám, nadragulya, réti margitvirág, legyezőfű, fekete nadálytő, varjúháj, stb.

Gyógynövények:

Mezei zsálya, borsmenta, mezei zsurló, orbáncfű, kakukkfű, cickafark, orvosi tisztesfű, lósóska, stb.

Gombák:

Rókagomba, galamb gomba, gyilkos galóca, párduc galóca, erdei csiperke, taplógomba, szömörcsög, stb.

Rovarok:

Színjátszó lepke, róka lepke, ganajtúró, szarvasbogár, acsalapu-ormányos, bőrfutrinka, 14 cseppes füsskata, sárga gyűrűs álcsüngő lepke, stb.

4.3. Barlangi és felszíni túrák

4.3.1. Szlovák-karszt

(Lénárt Emese)

Az április elejére tervezett túrát a nyílt nap miatt elhalasztottuk, és végül egy jó hónappal később keltünk útra. Többeket próbáltunk magunkkal csábítani, de végül is csak öten vágtunk neki: Krisztián, Szifon, Kenyér Anikó, Láce és jómagam.

Krisztián vállalkozott vezetőnek, kölcsönkért Sáritól egy térképet, és kijelölte utunkat: Tornanádaskától felgyaloglunk a Szádelő-völgyön, fel a Felső-Hegyre, majd átvágunk a Torna völgyén, fel a Szilicei-fennsíkra, és Aggteleknél térünk vissza kis hazánk területére. A táv 50 km, a szintkülönbség nem tűnik soknak. A térképen legalábbis.

Szombat reggel 7 órakor indulunk a tornanádaskai vonattal, ami fél 9 körül ér a végállomásra. Innen busszal megyünk a határra. Rövid útlevél-ellenőrzés után már át is keltünk. Szemben, kicsit balra látszik a völgy bejárata, de köztünk és közötte ott egy hatalmas repceföld, meg valami gyár. Nem akarván repcesárgára festeni a ruhánkat, az ültetvény kikerülésére szavazunk. Jónéhány kilométert baktatunk a műúton, az egyre nagyobb forróságban.

Az első faluban egy bácsi megtölti kulacsainkat, és megállapíthatjuk, hogy az ő vizük sokkal klórosabb, mint a miénk. Jobbra fordulunk, innen már a patak mentén haladunk, végig a falucskákon, majd elérjük a völgy bejáratát. Itt megállunk reggelizni, és vásárolunk fejenként egy-egy Kelt sört (26 korona).

A Szádelő-völgy nagyon szép. Ennél már csak akkor lehetne szebb, ha lefelé haladnánk benne, és esetleg könnyebb hátizsákokkal. Mert így nagy pakkal azért nem olyan könnyű az ügy.

Jó órás séta után elérünk egy elágazást, ahol balra meredeken elindulunk felfelé a hegyre. Anikóval csodát tesz a sör: úgy vágtat az élen, hogy alig lehet utolérni. A kapaszkodón azzal biztatjuk magunkat, hogy ha felérünk, ott már szintben megyünk. Mi az nekünk!

Az elágazásig megtettünk kilenc kilométert, onnan még 29 km a célunk, Krisztián szerint. Mivel szlovák szomszédaink állítólag nagyon szigorúan veszik a sátrazási tilalmat, azt tervezzük, hogy első nap elmegyünk majdnem Szilicéig, mert a falu néhány kilométeres körzete kívül esik a Nemzeti Park területén, tehát ott kisebb büntetést kapunk, ha sátrazáson kapnak minket. Szilice Szádelőtől majdnem 36 kilométer.

A Felső-hegyre felérve könnyítünk Szifon terhén. Megisszuk a liter sárgabaracklevét, amit eddig cipelt. Kutyagolunk a fennsíkon, néhol erdőben, néhol a napon, ami szerencsére nem olyan

erősen tűz, hogy ne lehetne kibírni. Egy helyen kilátót jelez a fára festett ábra: innen látszik a gyár, a repcetábla, ami mellett eljöttünk. Szemben Alsó-hegy, aminek a szlovák oldala nagyrészt hiányzik, a bányának köszönhetően. Itt megebédelünk, de nem időzünk sokáig: egyrészt erős szél fúj, másrészt messze még Szilice.

Ballagunk, bandukolunk, hol gyorsabban, hol lassabban. A növényzet nagyon buja erre, látszik, hogy itt nem járnak autók és népes turistacsapatok, amelyek lekoptatnák. Később forrást is találunk, kicseréljük klóros vizünket valami ihatóbbra.

Anikó kezd sántikálni, mivel a cipő alaposan összenyomorgatta a lábát. De még bírja.

Késő délután elérjük a műutat, amit keresztez a turistaút. Itt egy darabig jönnek néha szembe, főleg kutyasétáltatók, de aztán ők is elmaradoznak. Már hat óra körül jár az idő, esélytelen, hogy még ma elérjük Szilicét. Megállapodunk, hogy hét körül elkezdünk sátorhelyet keresni.

Közben az egyik fán felfedezünk egy vadászt, kölcsönösen úgy teszünk, mintha nem vennénk egymást észre. Lehet, hogy mégsem jó terv ez a titkos sátrazás?

Egyre gyakrabban állunk meg pihenni. Végül, úgy hét körül, találunk egy házat, amit a térkép is jelez. Kerítéssel van elkerítve, de a kapu nyitva áll, hátul, az erdő felé pedig teljesen nyitott. A ház zárva, spaletták az ablakokon, viszont van egy fedett verandája. A kertben kis játszótér, hinta, meg egy szalonnasütő hely, hosszú asztallal és padokkal, mindez tető alatt.

Itt letelepszünk vacsorázni, és megegyezünk, hogy itt fogunk aludni a tornácon, még sátrat sem kell állítani. Nem messze egy forrás is van.

Sötétedésre már mindannyian a hálózsákban heverünk. Felbontunk egy üveg bort, körbeadjuk. Mire elfogy, már beszélgetni sincs kedvünk. Fáradtak vagyunk, hosszú volt a mai nap, ki-ki számba veszi a vízhólyagjait és sebes lábát, meg az aktuális aggodalmakat: vajon van-e a környéken medve, farkas, aki esetleg erre látogat - Krisztián szerint esetleg medve, de más nem -, nem jön-e majd később esetleg valaki, aki jogosan akar majd bejutni a házba, nem fog-e szakadni az eső?

Senki nem jön, se farkas, se medve, viszont az eső rákezd. Dobol a veranda feletti műanyag lapokon. Ezek a lapok helyenként elég repedezettek: mint kiderül, pont Szifon és Anikó felett. Így hát ők alaposan átázva közelebb húzódnak hozzánk, ahol már nem éri őket annyira az eső. Krisztián kerül a szélre, a beszivárgó víz pont mellette csöpög a padlóra, ami egyfolytában a hálózsákjára fröccsen.

Kihúzza maga alól a polifómot, abból alkot barikádot. Miután így kivédte az elázást, jóízűen elalszik - Láce matracán. Aki természetesen ettől átkerül az én polifómomra, és csak reggel jövök rá, hogy miért szivárgott olyan hideg alulról: nekem nem jutván hely a nyoszolyán, így a földre kerültem.

Pirkadatkor ébredünk, az eső még csepereg, hatalmas köd van. Összecuccolunk, megreggelizünk. Anikó még hálózsákban van, amikor terepjáró megy el a földúton: határőrök ülnek benne, de csak lassítanak, nem állnak meg. Ezt megúsztuk.

8-kor indulunk tovább. Felszereljük a hátizsákokra az esőelleni ponyvát, de nincs rá szükség: hamarosan kitisztul az idő, napsütésben gyalogolunk. Messzebb, ahonnan jöttünk, fekete az ég. Ott esik. Szilice körül már szántóföldek fogadnak. Itt ugyan nehezen találtunk volna alkalmas sátorhelyet. A faluban találunk egy boltot, ami még negyedóráig nyitva van. Jégkrémet, kólát veszünk.

Anikó teljesen lesántul, lejtőn lefelé alig bír közlekedni. Szifon és Láce besegít a hátizsák cipelésében. A második falu körül elkap minket egy futó zápor. Nagyon látványos, és igazán el sem ázunk. Utána hamar kitisztul. Itt már főleg szántók, legelők mellett gyalogolunk, erdő csak

helyenként van. Kecsőn megállunk 10 percre pihenni. Ivás a kútnál, lábmosás a patakban, csokievés. Anikó szalámijának hamar a végére járunk.

És az út végére jön a kitolás: Kecsőt elhagyva a műúton kell továbbmenni, meredeken fel, átvágni a hegyet, Domica felé. Ez sportszerűtlen nehezítésnek bizonyul. Krisztián otthagy minket, mint Szent Pál az oláhokat: legközelebb Magyarországon látjuk viszont. Szifon és Láce előttünk menetelnek, én magamban baktatok, és időnként bevárom Anikót, aki mostanra már alig tud lépegetni. Végül leveszi a cipőjét, és zokniban halad tovább. Ez határozottan javít a helyzeten, most már egész jó tempóban sántikál.

Egy kanyar után meglátjuk a határt, Anikó diadalüvöltéssel elszáguld mellettünk, bár nem sokkal távolabb megint lelassul mára már megszokott tempójára.

A határon megnézik útleveleinket. A kérdésre: "Hol mentek át Szlovákiába?" nem tudunk felelni: összenézünk, agyunk nem forog, végül a határőr súg: Tornanádaskánál, ugye? Fellelkesülten kapunk a szón: hát persze, hogy ott! De arra már nem emlékszünk.

Pont időben érünk be Aggtelekre, hogy elérjük a fél kettes buszt. Anikó Jósvafőn leszáll, ő a kocsmában fogja megvárni a 3-kor induló kazincbarcikai buszt.

Mi pont elérjük a fél hármas vonatot. A fülkében 10 perc alatt felfaljuk a maradék kaját (főleg én), morgolódunk a vonat és utazóközönsége miatt (főleg Krisztián), és alszunk (főleg mindenki).

4 órakor érünk be Miskolcra. Enyhén szólva elfáradtunk.

4.3.2. Izland

(dr. Riskó Ágnes)

2004. szeptember 30. - október 4.

Régi vágyaim egyike Izland, és most valóra vált. Viszonylag kedvezményes áron jutottam ki a Barakával. Úgy indultam neki egyedül, hogy egyetlen leendő útitársamat sem ismertem. Indulás előtti nap felhívtam a Barakát, hogy megtudjam, ki lesz a túravezetőm. Igen megörültem, amikor másodiknak Jimmyt nevezték meg. Első Barakás utamon, mely Szicíliába vezetett a vulkántúrára, ő volt a túravezetőm, és azóta is tart a barátság vele is és a feleségével is. Így mégsem kellett teljesen egyedül nekivágnom az útnak.

A repülőtérre másik vezetőnk késve érkezett, így én segédkeztem Jimmynek az indulásnál. Ettől kezdve sokan hozzám fordultak a kéréseikkel, mert azt hitték, én is túravezető vagyok.

Repülőnk pár órás késéssel indult, így sajnos kaptunk egy ingyen ebédet. Azért sajnos, mert sokunknak gyomorrontása lett a hústól. Szerencsére felszerelkezem némi széntablettával is, így leküzdöttük az első akadályt.

Kb. négy órai repülés után érkeztünk Izland nemzetközi repülőterére, Keflavíkba. Innen autóbusszal a fővárosba, Reykjavíkba indultunk, ahol az izlandi lakosság kétharmada, kb. 180.000 ember él.

Sétánkat a kikötőben, a bálnavadász hajók között kezdtük, majd megnéztük a bazaltorgonákat utánzó Hallgrims templomot. A templom előtti téren jópofa szobrok ültek a padokon, ill. ácsorogtak a tér közepén.

A Perlan víztározó épületében a történelmi panoptikumba éppen csak bekukucskáltunk, mert zárás előtt 2 perccel érkeztünk. Szállásunk a szokottnál sokkal elegánsabb volt, a Duna Hotelban kaptunk 2-3 ágyas szobákat.

Másnap a Thingvellír Nemzeti Parkba látogattunk. Itt ült össze először az ország parlamentje, az Althingi 930-ban. Megnéztük azt a törésvonalat is, mely az Atlanti-hátság része és egyedül Izlandon látható a Föld felszínén. (Az Atlanti-hátság osztja ketté az Atlanti-óceánt és ennek mentén távolodik Európa Amerikától. A hátság átlagos mélysége 2.000-4.000 méter, de itt a Föld felszínén találjuk, nem pedig az óceán fenekén.)

Mivel Jimmy civilben földrajztanár, így bőséges és érdekes túravezetésben volt részünk. A csoport elején Gergő haladt, mi pedig Jimmyvel hátul: egyrészt, hogy bevárjuk a lemaradókat, másrészt pedig, hogy fotózzunk.

Következő célunk a 60 méter magas Skógafoss vízesés volt, és a mellette lévő skanzen a múzeumával. Egy aranyos öreg bácsi vezetett minket körbe, és még játszott is nekünk az orgonán.

Ezután egy rövid gleccsertúra következett, majd egy gyönyörű tengeri sziklakapu. Itt Izlandon alapvetően megváltoztak a szélről alkotott elképzeléseim, és sajnáltam, hogy nincs ólomövem. Mindenesetre némi kőzetet összeszedtem, bár nemcsak nehezéknek ...

És a napnak még mindig nem volt vége, elindultunk a Felföld irányában. Kicsit gyanakodni kezdtem, amikor átszálltunk egy terepjáró buszba. Először csak átfolyt a patak néhányszor az úton, aztán folyó lett belőle, és mi már nemcsak keresztben, hanem hosszában is közlekedtünk benne. Kopasz sofőrünk értette a dolgát. Így értünk el Pórsmörkbe, egy menedékházba, ahol két éjszakát is aludtunk három gleccser között.

Másnapra három gyalogtúra jutott, az első a Stakkholtsgja kanyonba. Számolatlanul keltünk át ugra-bugrálva a patakon, majd egy vízesés állta utunkat.

Visszafele találtunk egy kis vulkanikus barlangot, ahova végül is hárman keltünk át a gyors sodrású folyócskán.

Délután a Krossá folyón keltünk át, és az Istenek Földjére érkeztünk, mely különleges lávaformációiról kapta a nevét.

Estére pedig a menedékház melletti 458 méter magas Valahnúkur hegy csúcsára másztunk föl. Csodálatos panoráma fogadott minket: körülöttünk gleccserek és patakok-folyók szabdalta völgyek és mindenütt vulkanikus sziklák ...

Másnap reggel elhagytuk ezt a mesevilágot és egy gleccserlagúna érintésével a Seljalaus vízeséshez kanyarodtunk, melynek zuhataga gyalog teljesen körbejárható. Ezután egy rekonstruált vikingtanya következett, melyet 1104-ben a Hekla vulkán kitörésekor hamuval temetett be.

Az időjárás az Izlandon szokásos: egyik percben szemetelő eső, a másik percben napsütés és persze az elmaradhatatlan szél.

A változatosság kedvéért egy újabb vízesés következett, a bazaltorgonákkal körbeölelt Hjalparfoss.

Majd Izland leglátványosabb zuhataga következett, az Aranyvízesés gyönyörű szivárványával.

Ezután megsimogathattuk a híres izlandi lovakat az út mellett. Amikor buszunk megállt, azonnal hozzánk szaladtak, és tűrték, hogy fotózzuk és simogassuk őket. Bundájuk olyan tömött és selymes, mint a mi macskáinké télen.

Ezután következett Izland leghíresebb látnivalója, a "Gejzír". A Föld összes gejzíre az izlandi Geysirről kapta a nevét. Sajnos, ma már csak igen ritkán tör ki. Szerencsére nem messze tőle a Strokkur kb. 10-15 percenként kitör, így a fotósok nem maradtak téma nélkül.

Utolsó éjszakánkon a Természet kegyes volt hozzánk és igazi sarki fényt mutatott nekünk.

És sajnos eljött utolsó izlandi napunk is. Kora reggel indultunk, és egy gyönyörű lávamezőn haladtunk át, melyet olyan vastag zuzmó és moha borított, hogy jobb fekvés esett rajta, mint bármelyik ágyon ...

Némi fotózás és egy kis lávabarlang felfedezése után következett utunk utolsó fénypontja, a Kék Lagúna: a lávamező közepén egy hatalmas természetes forróvizes tó, fehér gyógyiszappal.

Itt búcsúztunk el Izlandtól, és siettünk a repülőtérre, mert várt ránk a budapesti gép.

4.3.3. Lamprechtsofen

(Lénárt Emese)

2004. február 13-18.
Miskolc - Weissbach bei Lofer - Miskolc

Mint a szervezési listából kiderül, jó sokan megyünk az idén a Lampóba. Nincs elég kocsi. Ráadásul egy-két ember visszamondta az utat, főleg a jogosítvánnyal rendelkezők. Utolsó kétségbeesésünkből Szifon húz ki minket, aki megkapja a szülői áldást a régi családi mikrobuszukra, amivel elmehetünk. Papírilag rendben van, kicsit át kell nézni indulás előtt, és máris meg van oldva 9 ember kijutása. Nem lesz egy luxusút, de hát nem is az a lényeg.

Az utolsó pillanatban visszamondja még néhány ember az utat. Így már meg lehetne oldani személyautókkal is, de senkinek sincs kedve indulás előtt 12 órával variálni. Maradunk az eredeti tervnél, és még örülünk is, hogy 9 helyett csak heten leszünk a kisbuszban. Legalább lesz hely.

A kitűzött indulási idő péntek este 8 óra.

Péntek-szombat

Hatra érünk Szifonhoz Juhász Bélával, hogy felvegyük az útra előkészített mikrobuszt. Olajcsere, kipufogócsere, minden egyéb napokkal előbb lerendezve. Becuccolunk a buszba, papírok előkészítve, aláírva, matricák felragasztva; indulás tankolni, majd felvenni Attilát Lillán.

Egyes számú meglepetés: nincs meg az egyes. Mármint a sebesség. A sebváltóval vívott hosszabb-rövidebb küzdelem után Béla megleli a kettest. Abból indít. Hamarosan meglesz a négyes is, de a hármas fokozat valahol eltűnt a süllyesztőben. Sebaj, ezzel a két sebességgel el lehet jutni a benzinkútig. Ott újabb probléma üti fel csúnya fejét: a rükverc sem ad életjelt magáról.

Kisebb-nagyobb dudálások után, amiben részünk van, sikerül kijutnunk a főútra karambol nélkül. Irány Lillafüred!

A Szikla előtt Matyi parkol. Kisebb tanakodás: ne menjünk-e inkább mégis Létrásra? Maradunk a Lampónál.

Attila is becuccol. Klári megkér minket, hogy vigyázzunk élete párjára. Béla megnyugtatja, hogy ez a kocsitól függ. Klári rögtön "megnyugszik". Szerintem egy heti álmatlanság várja.

Elindulunk a Búza tér felé felvenni Bubót, Zolit és Katát. Miután mindenki becuccol, befut Mici, aki Zolinak hozza a vadiúj kabátját, ami kicsinek bizonyul (Bélára pont jó!). Nem hozta azonban Kata bagjét, amiben a barlangos motyó van. Kis csúszás, amíg kiszalad Diósgyőrbe a cuccért. 3/4 9-kor hagyjuk el Miskolcot.

Az autópályán kiderül, hogy a busz végsebessége 90 km/óra. De ez csak olyan pedál-lábtartásban érhető el, ami a sofőr számára kényelmetlennek bizonyul hosszú távon. Tehát 80-nal robogunk Pest felé. A lágymányosi-híd kapcsán nekünk is sikerül kavarnunk egy baromi nagyot, ami után diadalmasan konstatáljuk, hogy végre az M7-n vagyunk. Csak Velencénél ébredünk rá, hogy mi nem a Balatonra indultunk. Na, vissza valami falusi utakon az M1-re. Közben befut a hóvihar, aminek érkezésére Fegyi órákkal korábban felhívta a figyelmünket telefonon. Végighaladunk Magyarország leghosszabb faluján, és végre elérjük az M1-et. Hátul a kocsiban

mindenki alszik, csak az orruk látszik ki a sapka-sál-dzseki-hálózsák-pluszműnyúl halomból. Hiába megy a fűtés, mindhárom ajtó résein bőszen fütyül be a szél. Igen jeges nótája van. Aki teheti, közelebb bújik a többi fagyhalotthoz. Hajnali 5 órakor lépjük át a határt. A Myotis már órákkal korábban megtette ezt, pedig jóval később volt a startjuk. Az útlevelünket meg sem nézik. Hamarosan Kata nézi a térképet, és Zoli veszi át a volánt. Ismerkedik a sebességekkel. Lilul a feje. Semmi sem ott van, ahol lennie kéne. De azért jól bírja. Bécs után 30 km-rel kiderül, hogy megint nem jó helyen vagyunk. Kata a hiányos útmutató táblákra fogja, szerintem pedig a szélvédő a ludas, amin már ki sem lehet látni. Akartunk ablakmosót önteni a tartályba, de a kocsi többszöri aprólékos átvizsgálása után sem leltük meg a megfelelő beöntőnyílást. Kis falvak közt tekergünk, az utat keresve vissza az A1-re. Ezekben a falvakban megfordult Beethoven! Én ezt tudom az életrajzából, de nem teszem szóvá, mert attól tartok, senki nem érezne igazi meghatottságot a hír hallatán. Reggel 8 körül lehet, lassan 12 órája úton vagyunk, és még jócskán van hátra. Sikerül megtalálni az autópályát. Újra Béla ül a volánhoz. Zoli a hátsó ülésen nyugtatgatja a sebváltó által felzaklatott idegeit. Közben ragaszkodik hozzá, hogy ő nem ideges. Én a helyében az lennék, tehát csodálom a nyugalmát.

Közben kiderül, hogy Botiék kb. 50 km-rel mögöttünk nyomulnak. Ők reggel 6-kor eredtek útnak Pestről. Megbeszéljük telefonon, hogy mihelyst beérnek minket, lehúzódunk egy csevelyre az első adandó parkolóban. Nem sikerül. Egyszer csak fura zaj hallatszik, karistolva haladunk tovább, és elgurul mellettünk egy kerék. Béla rögtön fel is világosít minket, hogy az a mi kerekünk. Sikerül kikormányoznia a leállósávra az autót, szépen felsorakozunk a betonkorlát mellé. A korlát túlsó oldalán 2-szer 2 sávban megy a forgalom, ugyanis ez pont egy nagyobb letérő valami forgalmas hely felé. Tehát állunk a háromlábú busz mellett, az autópályát semerre sem tudjuk elhagyni, és vészjelzést adunk le Botinak. Zoli elkalamol hátra az elakadásjelző háromszöggel, Szifon pedig Bélával elindul megkeresni a hiányzó csavart, miután a kereket sikeresen becserkészte az út másik oldaláról. Előszedjük az emelőt, pedig világosan látszik, hogy nincs mire visszaszerelni a szökevény kereket, mivel az alkatrészek fele lemorzsolódott a csúszás következtében.

Befut egy egészségügyis autó. Miután tisztázzuk, hogy mindannyian marha jól vagyunk, az elsősegélyláda helyett a rádiót veszik elő, és rendőrt hívnak. Megígérik, hogy a rendőr 5 percen belül itt lesz. Fél óra múlva megérkezik a rendőr bácsi, aki alaposan megszemlél minket, majd annak tisztázása után, hogy van nálunk pénz, hív egy trélert. Közben befut Boti Fegyenccel, beül hozzájuk Kata, Bubó és Attila, és így a rendőr felelősségtudatát már csak 4 személy terheli. Többször elmondja, milyen veszélyes helyen vagyunk. Boti megígéri, hogy miután lerakta a háznál a rakományt, visszajön értünk üres kocsival, meg vele jön majd Riskó Ági is, és így fognak minket és hetünk csomagját eljuttatni a Lampo-házhoz. Ekkor Ági még valahol Győrnél jár. Gyors kalkuláció: most van délelőtt fél 11, délután 4 előtt nem ér vissza értünk senki. Szép nap lesz a mai.

Közben Boti riasztja Micit, hogy kiesett a kerék. Mici kiszámolja, hogy 100.000 Ft alatt nem tud senkit, aki segíthetne. A helyzet rohamosan romlik.

Boti elhúz Lampo iránt, a rendőr is lelép, mivel balesethez hívták. Ott árválkodunk négyen az út szélén, a háromlábú busz mellett. Nagyon hideg szél fúj. Nem érezzük valami jól magunkat. Végre-valahára befut a tréler. A sofőr egy kukkot sem beszél angolul, mi egy kukkot sem németül, de azért sikerül vele megértetni, hogy az első lehajtó első falujába akarunk menni. Beparancsolja Bélát és Zolit a rokkant buszba, és így húzza fel őket a platóra. Ez nem valami szabályos, de hát ez

egy ilyen nap. Mi beülünk a sofőrfülkébe Szifonnal. A pasas talál valami kolleganőt, aki beszél magyarul, és így sikerül megértenünk egymást a mobiltelefontolmács segítségével.

Beérünk Vorchdorfba. Ez egy kis falu, közvetlen az autópálya mellett. Egy hatalmas kavicsos parkolóval kezdődik, amin kamionok, utánfutók és autók parkolnak. Ide teszi le a pasas a mikrobuszt. Itt tényleg nem fogunk kilógni a képből. A fickó ezek után 115 euróval jutalmazza magát a 12 km-es fuvarért. De még ír egy cetlit is, amit kitesz a szélvédőnkre: "3-4 nap múlva a kocsit elszállítják!"

Hamarosan kiderül, hogy semmit nem tudunk tenni az autó érdekében. Nincs más hátra, mint várni Botiékra, mint mentőosztagra. Lehetőleg türelmesen. De az még minimum 4 óra.

Felajánlom a csapatnak, hogy fizetek mindenkinek egy kávét, csak menjünk már el valami meleg helyre. Jó lesz nekem presszó, kocsma, kávézó, pékség, oly mindegy. Közben kössük össze a kellemest a hasznossal: nézzünk autószerelőt!

Szombaton déli 12 óra után Vorchdorfban nincs autószerelő. Valamint nyitvatartó vendéglátóipari egység sincs. Körbejárjuk a falut. Találunk egy csodás kis patakot, nagy, kövér pisztrángokkal. Ennyi a látnivaló. Visszasétálunk a kocsihoz. Eközben a rohamos elzombulás összes tünetét produkáljuk, kommunikációs készségünk nagymértékben lecsökkent, csak úgy pakolásszuk a lábunkat, egyiket a másik után, miközben konstatáljuk, hogy Galileinek igaza volt. Mégis forog a Föld, nem is kicsit, de ezt szóvá tenni már nincs erőnk.

Találunk egy benzinkutat, ahol a mosdó meglátogatása után vásárolunk egy palack vizet, amiből majd teát főzünk a buszban, fagyhalál ellen. A kúttól visszafele jövet szemet szúr egy nyitott üzlet, ami MiniTextil névre hallgat, és határozottan úgy néz ki, mintha törölközők és párnák lennének kitéve akciós áron. Az ilyesmi általában akciós pokrócokkal is együtt jár, tehát megszemlélem közelebbről a boltot. Nyertem egy hangszórót: veszek egy pokrócot árleszállítva, és rögtön magunkra is terítem. Így legalább a lábunk nem fázik. A busz közepén Béla a gázfőzőn teát alkot. Bámulunk ki a semmibe, és megállapítjuk, hogy akár véglegesíthetnénk is ezt az életformát. Itt benn a buszban tudunk főzni, vécére eljárhatunk a benzinkútra, mosakodni meg ott a patak. Ki is foghatjuk a pisztrángokat. A többiek cuccainak az árából egy darabig egész jól meglennénk, és legalább elmondhatnánk, hogy mi Ausztriában élünk!

Fél kettőkor telefonál Boti, hogy most indulnak értünk Lengyel Janóval, két kocsival. Kettőkor újra hív, hogy mi is a neve a helynek, ahová jönniük kell. Várakozunk. Próbálunk aludni, de nem nagyon sikerül. Világos van, hideg van, túlhajtottuk magunkat, szóval inkább csak bóbiskolunk. Fél négykor felhívjuk Botit, hogy mi van már. Kiderül, hogy Janónak volt egy defektje az autópályán, most cserélik a kereket. Négy után valamivel befutnak. Nagy termosz forró teákat hoznak, amit nagyon tudunk értékelni. Janó utassal jön, jól meg is van rakva, hozzá befér némi csomag és egy fő. Szifont beültetjük. Botihoz, bepakoljuk a többi cuccot, és bezsúfolódunk hárman a hátsó ülésre, mivel az elsőn Bubó pöffeszkedik. Azt nem pontosan értjük, ő miért jött vissza. Ésszerűbb lett volna, ha nem jön fölös ember Botival, mert így is nagyon meg voltak terhelve az autók. Végre melegben ülünk, robogunk Lofer felé. Béla bealszik. Zolival csak nézünk ki a fejünkből. Pont alkonyatra érünk be a hegyek közé, nagyon szép a táj. Nézelődni van idő, nem padlógázzal megyünk, mert Janó kényelmes 100-as tempóban halad, kerülendő egy újabb defektet, mi pedig követjük.

Akármilyen fáradtak vagyunk, megérkezés és vacsora után még muszáj átmenni a kocsmába meginni egy korsó sört. De azért sikerül korán takarodót fújnunk. Nem is baj, kicsit hosszú volt az utóbbi 24 óra.

Vasárnap

Meglepően korán sikerül kiverni magunkat az ágyból. Még a Myotis is csak ébredezik. Kisebb-nagyobb számítások után megegyezünk benne, hogy kicsit átlépjük az engedélyben szereplő 15 főt, mondjuk plusz 3-4 emberrel, de legalább ez az egész bagázs két különböző csapatban fog lemenni a barlangba. A kimaradottak ma felszíneznek.

Az első barlangos csapat Béla, Zoli, Fegyi, Szifon és én. Másfél óra múlva indulnak a Myotisosok, plusz Kata. Az éppen befutó lengyelek, valamint Ági és csapata Attilával, Bubóval és Botival felszínezni fog.

Nekivágunk a barlangnak. Hosszabb túrát tervezünk, 10-12 órást, viszünk szendvicset, gázfőzőt, miegymást.

A kezdeti idegenforgalmi szakasz után rácsajtón áthaladva már kezd a dolog barlangosabb jelleget ölteni, valamint a víz zúgását is hallani itt-ott. Hatalmas kövek lógnak mindenhonnan. Nem valami megnyugtató. Egy idő múlva kis vasajtóhoz érünk, amin csak négykézláb lehet áthaladni. Itt bömböl a víz, és a huzat elfújja a lámpáinkat. Egy vízesés vájta mélyedés felett kell átaraszolni vékony vassínen. Innen már igazi barlang a barlang. Könnyítésekkel. Mindenhol kötelek (kapaszkodás, kantáraggatás céljára), lépőcsavarok, létrák (egyik-másikat még most is siratja előző gazdája, a takarítónő), indiánhidak. Persze mindez úgy, hogy attól még nagyot lehet esni, ha az ember nincs észnél. De ha észnél van, akkor ennek elég kicsi az esélye. A Lamprechtsdom 73 m-es emelkedője jól megizzaszt minket. A tutaj és az azt követő indiánhidak nagyon megtetszenek. Nagyon szép a rengeteg víz a járatokban. Végül nem jutunk el a kitűzött célunkig. Még érezzük magunkon a zombi-állapot nyomait. Egy randa nagy karbiddomb mellett lecuccolunk, és levest, teát főzünk a huzatban. Mikor már a kifele útra felcihelődnénk, befut a Myotis. Ők továbbmennek. Visszafele is tetszik a barlang. Cseppkő nincs ugyan, de szűkület sincs (ezen a szakaszon), elég tiszta is (a sáros részek később jönnek), és mindenhol csupa víz. A bejárattól kb. 1 órányira egy mellékjárat magas terembe torkollik, ahol egy jó kis vízesés található. Állítólag 20, 25, 30 vagy 40 m magasról jön a víz. Attól függ, kit kérdezel. A vízpárától csuromvizesek leszünk, a huzat pedig ismételten elfújja a lámpáinkat. Mire kiérünk, már sötét van. Végül a túra csak 8 órásra sikeredett.

Kaja és mosdás után irány a kocsma. Beállít Pözsó egy üveg Zubrowkával, amit a lengyelektől kapott ajándékba, valamint egy "Ki nevet a végén?" társasjátékkal. A Zubrowka hamarosan elfogy. Sebaj, befutnak a lengyelek, és hoznak még egy üveggel. Közben Boti megpróbálja elmagyarázni a "bölény" fogalmát a csak németül beszélő kocsmáros hölgynek. A pantomimje nem jár sikerrel, de mi mindannyian jól szórakozunk. Közben előkerül két dobókocka a Ki nevet a végén?-ből, és mindenki bősz kockázásba kezd. Beszállnak a lengyelek is, innentől fogva angolul megy a báshoz szükséges hazudozás. Söralátétben játszunk. Marha nagy elázás lesz az este vége. Kocsmazárás után Fegyi hosszan beszél a Nagy Fehér Telefonon, aminek következtében mindenki a ház mögé kényszerül járni pisilni. Szifon még randalírozik egy sort, valamikor éjszaka betámolyog a hálóba, ahol az emberek javában durmolnak, és fennhangon italozni invitálja a gyenge csürhét, akik alszanak, ahelyett, hogy mulatnának. Sikerül kizavarni a szobából, mielőtt meglincselnék. Sértettségében a konyhaasztal mellé telepszik, ahol be is alszik.

Hétfő

A másnap az másnap, elég sokunknak. Nem is bánom, hogy ma rajtunk a felszínezés sora. Boti, Attila, Bubó, Ágiék és a lengyelek mennek ma barlangba, a vezetőjük tizenkettedikként Lukács Laca a Myotisból.

Béla, Zoli, Szifon és jómagam elindulunk a faluba vásárolni. 12 óra után 10 perccel érünk oda, amikor kiderül, hogy a bolt 12-kor bezár, és csak 3-kor nyit újra. Sebaj, hol az a kanyon?!

A kanyon zárva van. Ez a kisebbik baj. A nagyobbik, hogy a derék osztrákok figyelemmel kísérnek minket (biztos gyanús elemek vagyunk), ráadásul a kanyon nincs is lefagyva, mivel minden olvad már napok óta. Szifon és Zoli azért bemásznak a kerítésen, azzal a felkiáltással, hogy 20 perc be, 20 perc vissza, mindjárt jönnek. 2 óra múlva tanakodni kezdünk Bélával, hogy vajon ilyen esetben mi a teendő. Szervezzünk mentést? Kövessük őket? Hagyjuk sorsukra? Megpróbálunk bekukucskálni a kanyonba egy hegyi útról, de esélytelen. Visszaindulunk a házhoz azzal, hogy kajálunk, és visszajövünk vásárolni 3 óra után, és akkor majd utánajárunk, ha addig nem kerülnek elő. De azért aggódunk. Nem ismerjük a terepet, az olvadástól mindenféle havakjegek megindulhatnak, és nem úgy ismertük meg őket, mint akik nem tartják be adott szavukat.

A házat Fegyi őrzi, aki a tegnapi estét próbálja kiheverni. Ahogy kipakoljuk a kaját és elmeséljük a történteket, feltűnik a két mákvirág a ház sarkánál. Teljes megrökönyödéssel szemlélik, hogy nem örömmel fogadjuk őket. Alig vagyok mérges. Végül tisztázzuk, hogy nem volt órájuk, cserbenhagyta őket az időérzékük, és nem akartak minket ilyen jól megszívatni. Helyreáll a béke.

Együttes erővel elvonulunk vásárolni. Mindenfélét veszünk, élvezzük a kicsi számokat: camembert sajt, csak 0,49! Sonka, csak 0,99! És így tovább.

Este unalom ellen bemegyünk a barlangba, megnézni mégegyszer azt a jó kis vízesést. Másfél óra alatt megjárjuk, pedig Fegyencnek közben belobban a levegőztetőcsöve, és alaposan leperzseli az arcát. Szerencsére nincs komoly külsérelmi nyom, viszont a villanástól és hőtől a szeme káprázik és fáj egy jó darabig. Kissé bizonytalanul teszi meg a kivezető utat, de semmi gond nem történik.

A házba érve hamarosan befutnak a felszínezők, megindul a vita: a hajnali 4-re jelzett visszaérkezés vajon mennyire reális? Menni kell-e utánuknézni már 2-kor? Vagy inkább csak 6-kor? Végül a kompromisszum az, hogy ha 4-ig nem jönnek, cuccolás, forró tea termoszba, és elindul a csapat befele. Balesetre senki sem számít, csak átfagyásra (sok a fotós), meg kimerülésre (sok a bag, nagy a csapat). A dilemma megoldódik hajnal kettő magasságában, amikor (két csoportban, de) mindenki kijön a barlangból. Fegyi átalussza az örömhírt. Így ő négykor felkel, és megszámolja az embereket, amikor a telefonja ébreszti. Megnyugszik, hogy mindenki kijött.

Kedd

Reggel a Myotis búcsút vesz tőlünk. Béla, Szifon, Zoli és Fegyenc ismét lemennek a barlangba, végig szeretnék járni az egész szakaszt, amire az engedély szól. Dél körül elhúznak, éjfélre tervezik a kijövetelt. Attila és Bubó társaságában terepszemlére indulunk. St. Martin felé sétálunk a kerékpárúton. Kb. 2 kilométerre a háztól találunk egy szép kis kanyont. Oda be is megyünk. Csavargunk is benn vagy 2 órát. Attila fotózik. Süt a nap, szikrázik a hó, folyik a patak. Nagyon szép hely. Már visszafele jövünk, amikor összefutunk Pözsóékkal, akik befele igyekeznek a völgybe.

A faluba végül is nem megyünk el, hanem visszatérünk a házhoz. Már úgyis alkonyodik. Közben befut egy mikrobusz, aztán elmegy. Hamarosan kiderül, hogy a Szifon szülei voltak. Sikerül utolérni őket telefonon. Visszajönnek, és elújságolják, hogy a mikrobusz meg van javítva, és 25 km-re Vorchdorftól vár ránk. A Szifon-szülőket leültetjük, teával kínáljuk, térképeket mutogatunk nekik a barlangról. Közben Boti megkíván holmi sütőben sült halott szárnyasokat. Elindulnak vásárolni. Itt nagy lakoma lesz! Lett is, mindenki csipegetett a sültből, amit főként Kata

készített el. Közben teljesen váratlanul, még 8 óra előtt befutott Zoli, Béla, Szifon és Fegyenc. Nagyon jól haladtak, ennyi idő alatt megjárták az egész utat, amit terveztek.

Vacsora után néhányan lemegyünk megnézni a barlang idegenforgalmi részét. Tényleg nem valami látványos kivilágítás nélkül. De mivel holnap indulunk haza, kivilágításra már nincs esélyünk.

A lengyelek és Ágiék átcuccolnak a panzióba. Magunk maradunk a házban. Pakolászunk, készülődünk. Az indulás másnap reggel 10-re van kitűzve. Bubót és Katát Boti viszi haza, mert nekik dolguk van csütörtök reggel. Maradék ötünket pedig Szifon szülei elfuvarozzák a mikrobuszig, ahol átülünk, és megyünk haza. A csomagok viszont az ő mikrobuszukban maradnak, hogy ne legyen nagyon leterhelve a mi kocsink.

Szerda

A kitűzött indulási idő után negyedórával sikerül is elindulni. Van nálunk előregyártott szendvics, pokróc, némi folyadék. Másfél óra alatt érünk a mikrobuszhoz. Átülünk. Innentől kezdve érezhetőbben fagyosabbá vált a levegő. Béla oldalán az ajtó többször megpróbál kinyílni menet közben. Zsinórral és a biztonsági övvel odafogjuk a fejtámlához. Innentől fogva a sofőrülésből kiszállni csak az utasoldalon lehet.

Megegyezünk, hogy még mindenki akar venni kaját, valamint söröket, tehát álljunk meg egy boltnál. Letérünk egy városka felé, amit a térkép az autópályához közel jelez. Ez így is van. Beérünk a belvárosba, lerakjuk a kocsit, nekiindulunk. 15 percen belül megállapítjuk, hogy ebben a városban az emberek nem esznek, csak öltözködnek, mert kizárólag ruházati boltokat és drogériákat látunk. Ja nem, van egy kisállat-kereskedés is. Áttérünk egy másik utcára. Megtaláljuk a helyi és helyközi autóbuszjáratok pályaudvarát, valamint a vasútállomást. Végre találunk egy bevásárlóközpontot, ahol van élelmiszerbolt is. Megvesszük a cuccokat, majd vissza kocsihoz. Sikerült egy órát eltölteni valamivel, ami max. 20 perc lett volna, és mindezt csak a helyismeret teljes hiánya miatt.

Innen már egyenesen megyünk a határig. Sikerül áthaladnunk fennakadás nélkül délután 6-kor. Többrendbeli telefonok jönnek, hogy rendben vagyunk-e. Pesten kitesszük Zolit, aki így még eléri a 10 órás vonatot hazafelé, miután találkozik az unokatesójával. Háromnegyed 9 van, mire kievickélünk Pestről. Szerintem végigmentünk az összes úton és bele az összes kátyúba, de a többiek szerint eltúlzom az eseményeket. Szerintem Bivalycsesznéd legutolsó mellékutcája is simábbra van gyalulva, mint Pest egyes főbb útjai.

Fél tizenegykor érünk be Miskolcra. Hazaértünk.

4.3.4. Radnai-havasok

(Gyúró Lehel)

Nyár elején vetődött fel a gondolat, hogy ki kellene menni a Radnai-havasokba, nyomni egy túrát.

Hosszas kavarás után végül is Krisztián és Szifon volt az a két ember, aki el tudott jönni, így aztán hármasban pattantunk be a Suzuba és vágtunk neki az útnak.

Az utazás maga eseménytelen volt, Felsővisón az unokatestvéreméknél kaptunk szállást egy éjszakára, amit csak egy percegő egér, és egy üzekedő macskapár zavart meg rövid időre.

Másnap nekivágtunk a mászásnak. Az időjárás napos, és izzóan meleg volt. Maga a hegy csodálatos, és kegyes volt hozzánk. Meg-megintett minket, hogy itt ám nem úgy jár a tánc, ahogy

nálunkfele, rögtön az első napon a tűző napsütéstől a szemerkélésen és a zuhén át a jégesőig minden megvolt.

A környéket elárasztották a turisták, még sohasem láttam ekkora tömeget a Lovak-vízeséséné l. A helyiek két kézzel irtják az erdőt, a hét évvel ezelőtti sűrű fenyves helyén már csak egy ritkás satnya erdő meregette magát az ég felé.

Szinte fájt a szemnek látni a pusztítást.

Fenn a gerincen már csak a juhászok, kutyák, juhok és a lengyel/cseh turisták kolbászoltak. Oda felmászni elég szép móka volt, de a lassan kibontakozó panoráma úgy hiszem minden fáradtságot megért. Sikerült jó alaposan megpakolnom magam, jó 6-7 kilóval nehezebb zsákkal másztam, mint a két túratárs, és ez összeadódva a 20 cm magasságkülönbséggel is, azt eredményezte, hogy jócskán lassabb voltam mint ők.

Az első napon tuti sátorhelyet sikerült találni egy szélvédett kis mélyedésben, király volt. Másnap a 9 óra már úton talált minket, húztuk a belünket nyugat felé, a délkeleti gerincet nem vállaltuk be (mint kiderült jó ötlet volt, mert ha elmegyünk arra, akkor alaposan megszívtuk volna), a távolban virított a felhősapkába burkolt Puzdra és Pietros.

Ez a nap úgy istenigazából tök eseménytelen volt. Gyaloglás, evés, pihenés, bambulás volt a fő jellemző. "Estére" elértük az aznapra kijelölt táborhelyet, az időjárás, amely egész nap felhősbe hajlott volt olyan kegyes, hogy engedélyezett egy meleg leves főzéséhez szükséges időt, aztán nekiállt esni. És esett másfél napon át kitartóan, hol az eső, hol a felhők óriáscseppű permetfelhője kopogtatta kitartóan a sátrat. Délután költöznünk kellett, mert a mélyedésben, ahol megtelepedtünk, elkezdett meggyűlni a víz, richtig a sátor alatt, és Szifon hátizsákja jó alaposan elázott. Jó móka volt a szitáló esőködben. Egész nap csak ettünk, aludtunk, beszélgettünk, és időnként kisasoltunk a sátorból, de mindig csak ugyanaz a látvány fogadott.

Remek volt.

Este felhívtam az unokatesómat (hálistennek a mobil működött fenn a hegyen), ő mondta, hogy az időjárásjelentés további esőt jósolt ... Ami nálukfelé nagyon sok esőt jelent. Így aztán megszületett a döntés: másnap lefelé a hegyről.

Másnap isteni csöndre ébredtünk. Döntés, megváltoztatva, megpróbálunk egy nap alatt átrongyolni az egész maradék gerincen, és le a varosba. Jó mulatság volt, fújt a szél rendesen, én három réteg ruhán át is éreztem néha a fogát, és ha a köd is felkúszott, akkor jó hűvös párost alkottak ők ketten. Félúton a Pietros felé szépen kifogyott az akksim, muszáj volt kajálnom egyet, így aztán a Rebra csúcsát ki is hagytam. Fenn állni a Pietroson jó érzés volt, húsz éve szemeztem ezzel a csúccsal, kár, hogy a felhők mindent eltakartak, épp csak néha nyílt meg egy-egy ablakocska ... Ezután jött a lefelé mászás, amiről csak annyit, hogy Krisztián meg Szifon is megsínylette. Egész nap ez volt a legmókásabb szakasz - így visszanézve mar kellemesebb az élmény, ott néha igencsak anyázós hangulatban voltam és ezt az áfonya sem enyhítette - majd a városban futkosás a közlekedési eszközök után. Eleinte azt reméltem, hogy felhívom unokatesómat, és majd ő eljön utánunk a Suzuval, de a telefonom bekrepált a nagy párától, vagy mitől és benyújtotta lemondását. Így aztán Krisztián meg Szifon megtapasztalhatta a kárpáti hegyi közlekedés összes vállfaját, a komfortos mikrobusztól a dobozos teherautóig, amelybe a bányából hazafelé tartó ruszin bányászok hívtak meg.

A zuhany isteni volt, majd másnap jött egy hatnapos autókázás haza (méghogy a magyar utak vannak rossz állapotban!).

4.3.5. Szelek-barlangja

(Lénárt Emese)

2004. április

Mivel Kata szerencsésen eljutott Jordániába és vissza is, úgy döntött, élménybeszámolót tart az útjáról kolozsvári barátainak. Ebből az alkalomból néhányunkat meginvitált, hogy tartsunk vele, s azzal kecsegtetett, hogy esetleg sor kerülhet egy Szelek-barlangja túrára.

A szó gyorsan terjed, hamarosan több mint egy tucat jelentkező volt az útra. Az egyeztetések után végül nyolcan indulunk április 23-án Miskolcról, ehhez csatlakozik majd négy ember Debrecenben.

Az indulás délután 6 óra 10 percre van kitűzve, mert a kiszemelt találkozási hely, a parkoló, 6 óra után ingyenes.

Misike a Ladájával jelenik meg, ide beül Zsófi és Szifon. Micihez Sári és Marcsi kerül. Juhász Bélával én utazom.

Szép idő van, viszonylag hamar sikerül odaérni Debrecenbe, minden különösebb fennakadás nélkül. Mindjárt felvesszük a debreceni útitársainkat, és irány a határ! Épp egy piros lámpánál veszteglünk, amikor a visszapillantóból látjuk, hogy Misike kocsijának a motorházfedele alól nagy gőzfellegek törnek fel. Gyors logikával hamar kiszámítjuk, hogy ezt a felforrt hűtővíz okozza, tehát egy kis utántöltéssel néhány perc múlva újra úton lehetünk. Mélyrehatóbb tanulmányozás után kiderül, hogy a víz azért forrt fel, mert nem hűtötte a ventilátor. Ez pedig azért történhetett meg, mert nevezett ventilátor nincs a helyén. Valahol menet közben leesett, elszállt, odalett.

Álldogálunk az autó mellett, amíg Mici és Sári a Nissannal elindulnak alkatrészt szerezni. Elég reménytelen vállalkozásnak ígérkezik ez péntek este 8 óra után.

Többrendbeli telefonok jönnek-mennek: tájékoztatjuk Katát a fejleményekről, aki nem perdül táncra az örömtől a hír hallatán. Épp az előbb beszélt az erdélyiekkel, akik felajánlották, hogy fizetik az esetleges büntetést a gyorshajtásért, csak menjünk már, mert várnak.

Így Debrecen két különböző pontján várakozunk a csodára, ami egy Lada-ventilátor képében, sajnos, nem akar megjelenni. A csomagtartóból eszegetünk, kólázgatunk, majd előkerülnek a dzsekik, mert közben hideg este lett. Anikó csatlakozik a társasághoz, majd hamarosan a legtöbbünk egy közeli késdobálóban köt ki. Miciék még mindig nem értek vissza a beszerző körútról. Misike nem túl vidáman támogatja hűtlenné vált autója oldalát.

Végül jóval 9 óra után ítélet születik: mivel a Lada nem szerelhető meg, valakinek még Misin kívül maradnia kell, a többiek pedig folytatják az utat. Marcsi önként jelentkezik a hátramaradott szerepére. Nem is igazán van időnk megköszönni neki a dilemma gyors megoldását, már be is zsúfolódunk az autókba, és indulunk. Egyelőre csak a többieket felvenni, amíg Mici hazaviszi Marcsit a szüleihez. Úgy 10 óra tájban sikerül ténylegesen elindulni. Most már mindkét kocsiban öten ülünk, még szerencse, hogy a Nissanba befér az összes cucc, nem kell szorongani.

Éjféltájra kellően kimerült állapotban elérjük a határt. A késői óra ellenére is van forgalom. A magyar oldalon hamar átengednek, de a román oldalon várni kell. A rádióból Hofinak a Macskadala szól, ez végképp tetőzi amúgy is lefáradt hangulatunkat: minden hülyeségen vihogunk. Kezdjük úgy érezni, hogy tényleg megyünk valahova, s tán még oda is érünk.

Ibi elrohan pénzt váltani. Hatalmas örömmel jön vissza: ő még 500 forintért ilyen sok pénzt soha nem kapott!

A román határőr alaposan megszemléli útlevélképeinket. Ibinél megállapítja, hogy "szép lány", Bélánál, hogy "itt még volt haja". Aztán számonkéri rajtam az útlevelem, amit az előbb adott vissza. Felmutatom a könyvecskét, mire rezignáltan legyint: hát persze, hogy látta, de ki emlékszik már arra?!

Előrébb gurulunk az autóval. Mivel az előttünk levőknek kivétel nélkül végignézték a csomagtartóját, jogos a feltételezés, hogy velünk is ez fog történni. Béla megáll az autóval a mappáját bőszen szorongató, középkorú, marcona küllemű román határőrrel egyvonalban, és várja a csomagtartó nyitására utasító kézmozdulatot. Ehelyett a zordon mappás összeráncolja a szemöldökét, még szigorúbb arcot vág, majd egy hátrafele legyintő mozdulattal imigyen szól: Hőőőaa!

Megszeppenve engedelmeskedünk, és gyorsan elhúzunk lőtávolon kívülre. Itt összenézünk, és kitör belőlünk a nevetés. Üdvözöljük a román határon!

Innen már szinte alig van forgalom, hamar átszeljük Nagyváradot, majd egy MOL-kútnál megállunk tankolni és egyebekre. Itt beszerzek egy üveg ásványvizet, ami másnap majd vészesen kevésnek bizonyul. De hiába: kedves kocsitársaim rá sem hederítenek célozgatásaimra, hogy egy üveg ásványvíz szomjúság idején, hej, de jó! Nem vesznek innivalót. Balga lelkek.

Továbbrobogunk az éjszakában. Sokat nem látni kifelé, mert a hátsó ülésről előreszűrődik a Fikka fénye, amit Szifon abból a célból kért kölcsön, hogy egy Matematika című könyvet tanulmányozhasson. Néha megjegyzi, hogy milyen lebilincselő.

Egy idő múlva fellázadok, és követelem, hogy oltsa el a lámpát, egyrészt éjfél után úgysem fog az ember feje, másrészt így nem látunk semmit.

Most már kirajzolódnak a sötétből a táj körvonalai, de sokat így sem látunk. Viszont az ég teljesen tiszta, és úgy tele van szórva csillaggal, hogy komolyan megkérdőjelezem a földrajzórán tanultakat: biztos, hogy ez ugyanaz az égbolt, mint otthon?

Egy útelágazásnál letérünk, innen már kanyargósabb az utunk. Hosszú macskaköves szakaszon zakatolunk végig alvó házak között, majd hamarosan újabb letérőt teszünk egy földútra. Itt már erdő és sziklák néznek ránk két oldalról. Hamarosan meghalljuk a víz zúgását. Egy ponton az út annyira megközelíti a folyót, hogy már-már belemegy, majd éles kanyar után kiszélesedik a tér. Megérkeztünk.

Hideg, tiszta éjszaka van, néhány sátrat látunk, és egy kis tüzet. Köszönés után gyorsan tábort verünk. Még szerencse, hogy a fiúk jobb erőben vannak, s tudnak segíteni a sátorállításnál, mert elgémberedett végtagjaim nemigen akarnak mozogni. Sátortársnőm csak álldogál, kezében a cövekekkel, ponyvával, jobbára állva szundikálva.

De azért marad erőnk a tűz köré telepedni a nekünk kiszorított helyre. Sörök, borok kerülnek elő és járnak körbe, egyre apadó folyadékszinttel. Nem nagyon vagyunk már képben, ami inkább az álmosságnak köszönhető, nekem fogalmam sincs, miről is folyik a társalgás, de azért maradunk, építeni a kapcsolatokat.

Reggel 4 körül feladom a kapcsolatépítést, elvonulok aludni. Vannak, akik még bírják.

Másnap már 8 körül mozgolódik a társaság. Mindenki dögfáradt, de mégsem megy a továbbalvás. Kicsit felhős az ég, nincs túl meleg, bár a Nap néha kibújik. A sátrak feletti oldalban megreggelizünk. Itt hamarosan kiderül, hogy a környéken nincs ivóvíz, esetleg a Nagy-Magyar-barlangból lehet hozni, de ott is csak egy kis csermely van, és oda különben is csak egy függőhídon lehet átjutni, amely hidat a helyiek őrzik. Béla nem fakasznizik sokat: a Körös vizéből főz teát. Mivel még másnap is életben van, hasmenés sem támadta meg, példáját később többen követjük.

Reggeli után - mivel még senkit nem látunk barlangra cuccolni - kicsit körülnézünk a környéken. A tábor felett sziklás hegyoldal, a tetején fiatal fákkal, cserjéssel, szép füves sátorhelyekkel. A gerincet fedő sziklák között fel lehet menni a tetőre, ahonnan szép kilátás nyílik mindenfelé. Az egyik irányban látszanak a civilizáció nyomai: innen gyorsan elfordulunk. A kép többi részét az éppen itt kanyarodó Körös völgye teszi ki.

Mire kibámészkodjuk magunkat és visszabaktatunk, már elkezdődött a cuccolás a barlangra. 11 körül indulunk el a Szelek-barlangja felé. Mint kiderül, a harmadik függőhídon kell átmenni, és onnan már csak néhány perc a bejárat. A függőhíd elég szédítő élmény, utána még percekig hintáznak az erdő fái.

A bejáratnál hamar felfogjuk, miért kapta a barlang éppen ezt a nevet: a huzat úgy húz kifelé, hogy csak hunyorogva lehet lemenni a bejárati létrán.

Rögtön az első teremben cseppkövek fogadnak, majd a patak. Ez az aktív szakasz. Később felmegyünk az egyik felsőbb szintre.

Tizenöten vagyunk, három vezetővel. Egyikük az élen halad, kettő a sort zárja. Jobbára. Mert menet közben azért felborul a sorrend imitt-amott.

Hát ez a barlang nem a Létrási-Vizes. Hatalmas termek, többszintű, lépcsőházszerűen kiöblösödő terek, felmászások, lemászások, létrák, meanderek, mindent beborító csillogó fehérség a plafonon, a falak repedéseiben, kúszás, mászás, csúszdázás. Cseppkő, patak, víz, meg ami szemszájnak ingere.

Más szempontból is hamar kiderül, hogy ez nem a Vizes: abban legalább végig tudok menni többé-kevésbé önerőből. Itt nem. Szerintem a barlangban legsűrűbben elhangzó szavam az engem irányító és segítő emberek felé irányuló "Köszi! Köszi!". Egy szakaszon elfogy a folyosó, helyette sötét lyuk tátong a fekete mélységbe, felette, a falra pár ponton rögzítve vízszintes kötél. Az egész kötélhossz talán 4 méter, de a falon a lépések csak a rutinosabbak számára egyértelműek, számomra majdnem hogy nemlétezőnek tűnnek. Megragadom a kötelet, majd egy laza mozdulattal kirúgom magam a mélység fölé, persze anélkül, hogy lépésről gondoskodnék a lábamnak. Egy pillanatra teljes bizonyossággal érzem, hogy itt a vége, fuss el véle, írjátok ki a bejáratra, hogy "Itt nyugszik", de aztán győz az életösztön. Ezt a pontot kifelé jövet nem érintjük, amiért igazán hálás vagyok.

Mint kiderül, tulajdonképpen egy nagy hurkot írunk le a barlangban. Csak a be-, és kivezető szakasz egy rövid része azonos, egyébként majdnemhogy körjáratszerűen közlekedünk. Így próbálhatjuk ki például kétszer a csúszdát, mindenki legnagyobb megelégedésére. Mivel odabenn elmulasztok kérdezősködni, nem tudom, pontosan merre járunk, csak a November 7. ág neve marad meg a fejemben, meg a Kacsa, amihez fel kell mászni, hogy megnézhessük. A helyszínt látva erre nem vállalkozom, inkább letelepszem valahol a tér magasságának közepén egy kőzetlapra, és figyelem a mozgó fényeket alattam és felettem. A látványos nem is jó szó rá. Lenyűgöző.

Jobbára loholva közlekedünk, amihez minden nagyobb teremben leülés jár, szusszanás és cigiszünet számára. Mert náluk lehet a barlangban is. Ezt ki is élvezik a dohányosok. Megint loholás, megint leülés. Helyenként víz utántöltés a tartályokba, és ivás. A fontosabb vízlelőhelyeken bögrék, ivóalkalmatosságok várják a szomjazókat. Elképzelem, amint a Szepesi Nyugati-ágat végigrakjuk bögrékkel. Fantáziaképnek nem rossz. Nem kéne sétáltatni a szívócsövet.

Egy helyen megállunk, komoly szussz és karbidolás céljából. Szifon végre megszabadul a cipelt bag eddigi tartalmától, az ugyanis szinte teljesen kiürül. Legalább van hely a karbidmésznek.

Befaljuk az összes csokoládét, begyömöszöljük az összes tartalék karbidot a tartályokba, dűznit pucolunk.

Innen már kifelé vezet az út. Hamarosan teljesen szétszakad a csapat, az eleje eltűnik valahol az útvesztőben, a vége valahol lemarad, mi középütt árválkodunk. Béla természetesen ezer közül felismeri, melyik a jó út. Hamarosan beér minket a csoport vége, egyik vendéglátónk az élre áll. Most már eléggé érzem a fáradtságot, bár átestem a holtponton, meg a csoki is segített. Kicsit kezd elhagyni az egyensúlyérzékem, helyenként botladodozom, aztán térddel megpróbálok leszedni egy sziklaélt, amit nem veszek észre, persze a szikla az erősebb. Káromkodva szorongatom a lábam, de a hely továbbra sem veszít varázsából.

Hamarosan elérjük a létrasort, ez már ismerős terep, befelé is erre jöttünk. Kis változással: az egyik, rögzítetlen létra az utunk folytatása helyett a szemben levő falra támaszkodik, ahol nincs járat, tehát méltán megkaphatná a "vaklétra" elnevezést. Soros vezetőnk kimászik a falra, és becserkészi a mókás kedvű létrát. Néhány percen belül a kijáratnál vagyunk. Végül nyolc órásra sikeredett a túra.

Az eső örömmel üdvözöl bennünket, egészen a táborig kísér. Még marad egy darabig, halkan szemerkélve, ami kifejezetten gyorssá teszi az átcuccolást, mosdást, pakolászást.

Hosszasan elnyúló estebédünk közepén megjelenik egy román fickó, egy leányzóval, aki a tolmács szerepét tölti be. Közlik, hogy ez egy kemping és legyünk szívesek fejenként 15.000 lejt leperkálni. Kicsit bizonytalanul körülnézünk, hogy vajon jogos-e a kérelem, vagy csak turistacsapda, mert bizony ebben a kempingben nem túl sok a szolgáltatás. Van egy túlcsordult konténer, egy elég viharvert állapotban levő budi (bár azon tulajdonképpen rajta ékeskedik a kis matrica a női-férfi illemhelyiség nemzetközi szimbólumaival), ivóvíz nincs, de persze ott a Körös, csakhogy annak mi köze a kempinges pasashoz? Mindenesetre hamar tisztázódik, hogy ez bizony kemping, és fizetni kell. Mici fennakad a személyenkénti fizetésen, mert ő eddig mindenhol csak sátrankénti fizetéssel találkozott. A leányzó szorgalmasan tolmácsol, a felek csak nem tudnak egyezségre jutni a sátrankénti vagy személyenkénti fizetés dolgáról, amikor megjelenik a kempinges kutyája, és Mici földön hagyott, nyitott konzervjét kezdi lakmározni.

Erre aztán felcsattan a veszekedés, amiből főleg a "kutya felzabálja a vacsorám", a "miért nem sátrankénti?", a "mennyibe került az a kurva konzerv?" és az "el is lehet menni, ha nem tetszik" mondatrészek bukkannak fel, furcsa módon immár tolmács igénybevétele nélkül.

Az amúgy is ingatag román-magyar barátság megőrzésének érdekében Sári lép közbe, később ő is szedi össze a pénzt (személyenként!) és adja át a kempingesnek (a konzerv árát visszakapja).

A közjáték kicsit rossz szájízzel hagy bennünket, ezért sétára indulunk. Ezúttal a tábortól számított második hídon megyünk át. Ez a leghosszabb az eddigiek közül, és mire átérek, a tengeribetegség összes tünetét észlelem magamon. Az út egy völgybe vezet, patakkal, ösvénnyel, sziklákkal, de mindebből alig látszik valami, mert rohamosan sötétedik. Elhatározzuk, hogy másnap visszajövünk, és bejárjuk a terepet, amíg az időnk engedi.

A hídon való átkelés sokkal könnyebb, mihelyst az ember rájön a technikájára. Nem szabad lefelé nézni, mert akkor jön a szédülés, tehát a szemben levő sziklafalat bámulom mereven, és reménykedem, hogy nem fogok hasra esni az illesztéseknél.

Visszafelé találkozunk a többi táborlakóval, akik éppen a helyi kocsmába tartanak. Ez az intézmény mintegy 150 méternyire van a sátraktól, és egy helyiségből áll, ahol az összetolt asztalok mellé ülünk le. Szinte minden széket kisajátítottunk, de így sem férünk el igazán. Egy kicsit beszélgetünk, majd a fáradtabbja aludni vonul, a többi még marad.

Vasárnap ismét nyolc óra körül ébredezik a társaság. A program az előző napihoz hasonlóan reggeli a hegyoldalban, majd pakolászás. Az éjjeli eső miatt a sátrakat még nem bontjuk le, abban a reményben, hogy esetleg megszáradnak, amíg mi kirándulunk.

A kirándulás a következőképpen kezdődik: Ibi elfelejt a lába elé nézni, ennek következtében esik egy hatalmasat. Szerencsére az ijedtség nagyobb, mint a sérülés, bár a lába még két héttel később is kék.

Sorjázunk az ösvényen, ami hamarosan akadályverseny jelleget ölt: ha lemászol egy kis csúszós sziklán s utána újra fel egy kis omladékon, akkor jutalmul átkelhetsz a hídon. A híd három szál fa, összekötve, ami mellett egy negyedik fekszik, úgy is mint korlát. Ez néhol egészen térdig ér!

És még ez a könnyebb. Az ösvény még öt helyen keresztezi a patakot, de ott már nincs híd.

Az elsőnél Mici süllyed bokáig a vízbe. A csúszós köveket hibáztatja.

Mit nekem csúszós kövek, úgy átmegyek, mint a sicc! Mármint a vizes sicc, mert az első lépésnél megcsúszom, és teljes jobboldallal megmerülök a patakban.

Itt kicsit elvesztem a fonalat, nem is tudom, ki a következő fürdőző, talán Maja. De Béla is, Zsófi is térdig vizesek. Szinte senki sem ússza meg szárazon.

A második átgázolás előtt leveszem a cipőt, és így tényleg kevésbé csúszik, meg a vízbe is bátrabban belelépek. Nem is veszem vissza a bakancsot egy jó darabig, baktatok mezítláb, bár a föld néhol elég hideg, meg itt-ott szúrós is.

Forráshoz érünk, itt megtöltjük Sári kulacsát. Nagyon szép vidék, kár, hogy nem süt a Nap, de szerencsére legalább az eső nem esik, pedig igencsak lóg a lába.

Elérünk egy barlanghoz, amely a hegy derekán ékeskedik. Folyik kifelé a víz, mohossá varázsolja a köveket, s köztük sárga virágok nyílnak. Visszaveszem vizes bakancsomat, és felmászunk a barlanghoz. Hatalmas bejárat, teljes szélességben csordogál ki a víz, ami az alját simára csiszolta. Beljebb egy dombról csörgedezik a patak, mögötte sötétség. Szifon és Sári beljebb merészkedik a Fikkákkal, kb. 250 méteres hosszúságú barlangról beszélnek, amely utána beszűkül. Vagyis a gyenge fénynél csak ennyit lehet látni.

Készítünk néhány fotót, bár erős vaku híján ezek valószínűleg nem lesznek valami jó képek, majd elindulunk visszafelé. Most már utol is ér minket az eső. Nem komoly, csak úgy halkan szemelget, de arra elég, hogy száradásra kitett sátrainkat újfent eláztassa.

Nagyjából 3 órára sikerül mindent bepakolni, visszaöltözni civilbe. Elköszönünk a kolozsváriaktól, akik a vonathoz indulnak nagy hátizsákokkal.

Még a határ előtt megállunk elkölteni a maradék lejt, csokit, sört vásárolunk.

Béla izgul, mert neki este 7-kor meccsen kéne játszania Kazincbarcikán. Miután átlépjük a határt, már egyre-másra telefonálnak neki csapattársai, hollétét firtatván.

Este 6-kor érünk Debrecenbe. Béla bejelenti, hogy innen már a gázba tapos. Én arra nem vagyok kíváncsi, tehát Zsófival együtt átülünk Micihez, aki Sárival és Ibivel marad a kocsiban. Szifon elporzik Bélával.

Kényelmesen autózunk Miskolcig, itthon bezzeg nem esik az eső, pedig most már nem számítana.

Este 8 előtt érünk Miskolcra.

4.4. SpeoArta kiállítás

(Gyúró Lehel)

A hétvégén (május 21-23.) volt szerencsém a Temesváron megrendezett SpeoArta művészeti találkozón megjelenni pár képemmel, valamint Egri Csaba, Maucha Gergely, Frédi és Stanislaw Kotarba által a Valea Rea-barlangban készített képekkel (versenyen kívül).

Mikor a képeimet ragasztgattam ki a tablóra, már láttam, hogy kevesek lesznek a labdába rúgáshoz, a hazai terep előnyeit élvező emberek képei ugyanis fantasztikusak voltak. Megérkezésemkor kisebb meglepetést okozott az, hogy a Magyarországról szalajtott emberke, ha nem is kiválóan, de elég jól elboldogul a román nyelvvel. Az addig is nagyon barátságos arcok, ha lehet meg barátságosabbá váltak.

Viszont mindenképpen érdemes lenne jövőre egy jobban előkészített anyaggal kimenni, mondjuk például a Király-barlang témájában. Idén a pályázat feltételei voltak, hogy romániai barlangban, vagy karszton készített képekkel, diabemutatóval, filmmel, weblappal, festménnyel, vagy úgy általában képpel kapcsolatos alkotással lehet megjelenni.

Maga a fesztivál két és fél napos, délutánonkénti vetítésekkel, nagyon jó hangulattal, sok-sok ismerkedési lehetőséggel.

Ha valaki kíváncsi rá, az általam kivitt képeket megmutatom, de sajnos odakintre nem vittem fényképezőgépet (ami hülyeség volt), így nem tudok ízelítőt adni az ott látott anyagokból.

5. Mellékletek

A - **Ajánlás** Várszegi Sándor MKBT tiszteleti taggá választásához

B - **Búcsúbeszéd** dr. Nébli Vendel Temetésén

C - **Létrás-tető** dr. Gyurkó Péter írása

D - **Pocsolyavadász** Forrai Mária írása

Ajánlás Várszegi Sándor MKBT tiszteleti taggá választásához

Várszegi Sándor a II. világháborút követő években kezdett barlangkutatással foglalkozni. Míg mások a megélénkülő barlangos turizmus kapcsán elsősorban a barlangok felkeresésével és bejárásával foglalkoztak, őt érdeklődése a kutatás, az új barlangok feltárása felé vonzotta. Így vett részt a DVTK barlangok iránt érdeklődő turistáit vezető Szabadkay Béla munkáiban a Kőlyuknál és a bükki Kis-fennsík más részein, később a Balogh Tamás vezetésével feltárt Kőlyuk II. (ma Hillebrand Jenő-barlang) további feltárásainál, majd Kadic Ottokár 1950-es Kőlyuk ásatásában, de megfordult Jakucs László társaságában is, Aggtelek környékén.

1952-ben alapító tagja lett a kor bükki barlangosait tömörítő civil szervezetnek, a röviden csak Zsombolyosoknak nevezett társaságnak, amely az MHT égisze alatt, mint a Társaság Miskolc Csoportjának Zsombolykutató Munkabizottsága működött. A módszeres kutatások eredményeképpen a Zsombolyosok több jelentős barlangot tártak fel az '50-es években, pl. a Bolhási- és a Jávorkúti-víznyelőbarlangot. 1960-tól a Zsombolyosoktól kivált és a Diósgyőri Bányász Barlangkutató Csoportot megalakító Lukácsik Józseffel együtt a Diósgyőr környéki barlangok (Vadas Jenő-forrás környéke, Bodzás-oldal, Vártető) kutatását kezdte meg, majd a létrási területen a Bükkös-forrás víznyelőbarlangját bontották ki. 1960 végén az MHT-n belül működő barlangkutató csoport titkárává választották. E megbízatásából adódóan összevonta a Zsombolyosok és a Bányászok legaktívabb kutatóit, és 1962 tavaszán vezetése alatt hozzákezdtek a Szepesi-zsomboly intenzív feltárásához, amit június elején koronázott meg a siker: a bejutás a barlang patakos, szintes ágába. A bejutás után a munkák hasonló lendülettel folytatódtak (térképezés, a Keleti-ág tavának sózása), és mellette további feltárások folytak a lusta-völgyi Varga-zsombolyban, a borókási területen és a lyukas-gerinci Betyár-barlangban.

1963-telén Várszegi Sándor négy társával számos szifon átbontása után bejutott a Létrási-Vizes-barlang Twist-termébe, majd a Kuszoda hosszú szakaszon való átbontása után eljutott a barlangnak jelenleg is végpontját jelentő Tóig, de mintegy mellékesen az Ilona-kúti-hasadékbarlangban (Szalamandrás-nyelő) is dolgozott. Ezt követően lemondott titkári megbízatásáról, kilépett az MHT-ből, és a továbbiakban a Bányászokkal tevékenykedett.

Keringő-teber, Kőrös-hegyi-hasadékbarlang, Lyukas-gerinc, Bánkúti-visszafolyó következtek, de részt vett a Bányász-barlang bejárati aknájának kibontásában is, amelynek harmadik méterétől lefelé a harmincadikig tartott az agyagos kitöltés.

Kositzky Józseffel és Lukácsik Józseffel közösen fedezték fel a kis-fennsíki Vénusz-barlangot, amelynek hosszát 550 méterre sikerült növelni, majd a közelben a 150 m hosszú Őz-tebri-barlangot. Később a Hollósi-víznyelőbarlanban dolgoztak, majd hatalmas munkát végzett a Galuzsnya-tetői-zsomboly feltárásánál. Csoporttársaival megbontottak egy időszakos forrást a Felső-forrás közelében, majd az Udvarkőben próbáltak továbbjutást keresni. Emellett pár kisebb bontásban is dolgozott, majd ismét járhatóvá tették a feltárás óta újra feliszapolódott Jávorkúti-víznyelőbarlangot.

A Kis-fennsíkra visszatérve feltárták a terület legmélyebb barlangját, az 50 m mély Honvéd-barlangot, majd ismét a Nagy-fennsíkon dolgozva, a Svéd-fenyves melletti időszakos víznyelő hétméteres törmelékes zónáján áthatolva felfedezték a Szirén (Jávor II.)-barlangot.

1969-ben Kositzky Józseffel tárták fel a Szivárvány-barlangot, később a Sebesvíz-völgyben az általa irányított munka közben a Huba-források előteréből több száz köbméternyi törmeléket távolítottak el a Bányászok, melynek eredményeképpen egy addig ismeretlen, járható barlangból előtörő másik forrást találtak.

Az 1970-es évben az MKBT a karsztvidékek és barlangok feltáró kutatása terén elért kiemelkedő eredményekért adományozható Vass Imre Oklevéllel tüntette ki a Miskolci Bányász Sportkör Barlangkutató Szakosztályát. Az elismerés elnyerésében jelentős szerepe volt Várszegi Sándor töretlenül lelkes, aktív tevékenységének, amit az is jelez, hogy 1980-ban több évtizedes feltáró tevékenységének elismeréseként Vass Imre Emlékérmet kapott.

A '70-es éveket azonban még a Szt. István-cseppkőbarlang Poklának feltárása, a Fenyves-réti-víznyelők, a Szirén II., a Miskolc-tapolcai felhagyott kőbánya üregei, a Viktória-barlang, vízösszefüggés-vizsgálatok, a Bronzika-barlang feltárása (-8 méterig), új szakaszok a Szivárvány-barlangban, jelentős feltárások a Bolhási- és a Szivárvány-barlangban az Aqua-expedíció keretén belül, továbbjutás a Katowice (Ördögkút)-zsombolyban, a Lilla-barlang feltárása jellemezték ...

Lendületét csak a '80-as évek közepén törte meg a felesége halálát követő nehéz időszak, azonban Várszegi Sándor ma is aktív. Miközben példamutató gondossággal ápolja kiskertjét, mellékesen 50 méteres pincét ás a szomszédjának, és a Szabadkay Bélával az '50-es években félbehagyott kis barlangok, valamint újabbak feltárását kezdi és folytatja a Kis-fennsíkon, többnyire segítség nélkül, egyedül. Lelkes fiatalokat várva és keresve lépett be ismét a Zsombolyosok örökségét továbbvivő Marcel Loubens Barlangkutató Egyesületbe 1999-ben, de a lendületét, a feltáró aktivitását, csak kevesen tudták magukévá tenni. Kiss Jánossal (aki az MLBE hasonló mentalitású, többnyire egyedül dolgozó kutatója) való egymásra találásuk eredményezte 2002-2003 telén a Bronzika-barlang feltárását. Az akció során az egykori 15 méteres barlang végpontjáról indított bontással kb. 250 m hosszúságú, szintes jellegű, tágas termekből és jól járható folyosókból álló, cseppkőgazdag barlangba jutottak. Várszegi Sándor, akinek nevéhez csaknem az összes bükki nagy barlang feltárása kapcsolható valamilyen szinten, a bejutás évében, 2003-ban volt 70 éves.

Kovács Attila
2004. április 20.

Búcsúbeszéd dr. Nébli Vendel temetésén

Kedves Tanár Úr!

Nem tudlak, de nem is akarlak másként megszólítani. Pedig egyetlen percig nem tanítottál hivatalosan, egyetlen vizsgámat sem kellett nálad letennem. Szigorúságodat, kristálytiszta logikádat, a fizika tudománya iránti szeretetedet, annak mélységes ismeretét elismertem, csodáltam, de akkor nagyon örültem, hogy kevésbé szigorú fizikatanáraim voltak.

Mégis sokszor vizsgáztam nálad életemben. De azok a vizsgák a barlangkutatásról, kutatásszervezéséről, barlangi tudományos eredmények megvitatásáról, bélyeggyűjtésről szóltak. És sok-sok emberségről, segítőkészségről, amivel azok sorsát segítetted, akik mint te, szintén szerették a barlangokat, a barlangkutatást, a barlangkutató közösséget. Mindig szigorú, kemény, de egyértelmű, világos és értelmes feltételeket szabtál s azokat számon is kérted. Azt nem mondom, hogy mint ifjú egyetemista ezeket a szabályokat könnyen tudomásul is vettem. De azt tudom, hogy igazad volt, és ma már én is nagyon sok mindenben ugyanúgy gondolkodom, mint Te akkor.

Barlangkutató múltad, tevékenységed összefonódik a miskolci barlangkutatással, annak eredményeivel, problémáival, megoldáskereséseivel. Álláspontod mindig tiszta és világos volt. Nem voltál igazán tekintélytisztelő, a tettek voltak számodra a mérvadók. Ily módon a barlangkutató egyetemista barlangkutató partner volt a szemedben.

Az 1960-as évek elejétől vettél részt a miskolci barlangkutató életben, elsősorban az egyetemen keresztül. Az írásos feljegyzéseink szerint 1964-ben egy sikeres vizsga utáni éjszakai barlangjáró túra után a résztvevő diákok és Te, mint egyetemi oktató elhatároztátok, hogy egyetemi barlangkutató csoportot alakítotok. Az egyetem vezetése támogatta az elképzelést, és így rövidesen megalakulhatott a Tudományos Diákkör Karszthidrológiai Szakcsoportja (TDK) a Nehézipari Műszaki Egyetemen. A későbbiekben az MHT-ből kivált kutatóknak is lehetőséget biztosítottál a szervezett barlangkutatásra, megteremtve a csoport jogfolytonosságát. Ily módon a több mint 50 éves szervezett miskolci barlangkutatás e téren is sokat köszönhet neked.

A "TDK" fő kutatási területe a (Szent) István-barlang és környéke volt. Az "István"-ban rengeteget dolgoztunk, sokszor a személyes vezetéseddel, sokszor a szervezésednek köszönhetően. Bontottunk a Pokolban, a Vizes-ágban, a Tordai-hasadékban, a Kőpincében és nem véletlenül őrzi a nevedet ugyanitt a Vendel-ág. A munkát az Észak-magyarországi Intéző Bizottság – a Te javaslatod alapján – anyagilag is támogatta, de az egyetem is jelentősen segítette.

Az István-oldal kutatása nem mindig elégítette ki kutató kedvünket. Az István-lápai-barlang kutatásába egy időben igen nagy energiát fektetett az egyetemi csoport. Ennek az eredménye volt pl. az első "Lápa" térkép, melyet mások jobb, pontosabb felmérései követtek. Nemegyszer többnapos táborok voltak a barlangban, s ekkor mindig ragaszkodtál a telefonos kapcsolattartáshoz. Naponta legalább két alkalommal jelentkezni kellett a lenti csoportnak, hogy minden rendben van. Nem kívántál kockáztatni, tudtad, hogy a barlangkutatás "veszélyes üzem" Tudtad, hogy a balesetveszélyt körültekintéssel, óvatossággal jelentősen csökkenteni lehet.

Voltak más "kirándulásaink" is. Pl. két hétig segítetted a csoport munkájával a Vértes László által vezetett Szeleta-barlangi ásatást, s csaknem egy hétig dolgoztunk a Kis-fennsíkon, Sólyomkút környékén, egy kisebb barlangot feltárva. Vezetéseddel és szervezésedben tártuk fel az Egyetem-töbri barlangot egy kéthetes komoly tábor keretében. Az akkori idők legszebb ácsolatát építettük meg, mert a biztonsághoz mindenek fölött ragaszkodtál.

Te voltál az, aki egyetemi barlangkutató csoportban és a Marcel Loubens Barlangkutató Csoportban (ma Egyesületben) bevezetted a kutatási jelentés intézményét. Sok embernek nem tetszett, de ma mérhetetlen nagy eszmei kincs az, amit az akkori kutatásaink során érdemesnek tartottunk megörökíteni. Te szívósan megkövetelted már a leszállás előtt kitölteni a kutatási jelentést, aminek elsősorban biztonságtechnikai oka volt. A túra végén pedig a sikeres utat, az érdekes eseményeket és a munkavégzés tényének pontos rögzítését szintén megkövetelted. Ma ezek kordokumentumok, ezek alapján a történelmünk sokkal pontosabban, árnyaltabban követhető nyomon.

Társadalmi lehetőségeidet mindig a legnagyobb mértékben kihasználva igyekeztél segíteni a barlangkutatást, s ezen keresztül a Magyarországon a hatvanas években megerősödő természetvédelem ügyét. Te vetted rá Földváry professzort, hogy bár ő nem szerette a barlangokat és a barlangkutatókat, álljon ki az Esztramos barlangjainak megmentése érdekében. És neki (neked) köszönhetően a 312-es szinten megmenekült a letermeléstől egy, a romjaiban is csodaszép, fokozottan védett barlangunk, amit Te neveztél el Földváry-barlangnak.

Bár már elég régóta nem voltál barlangban, az egyetemi karszt-és barlangkutatás történései, eseményei mindig is érdekeltek. Cserébe szívesen adtál tanácsot, pontosítottad a visszaemlékezéseinket, szívesen vetted, ha valaki vitte tovább az általad megkezdett munkát.

Most már végleg a mi kezünkbe adtad a miskolci egyetemi karszt-és barlangkutatás szervezését. Bízom benne, hogy szigorú kívánalmaidnak a továbbiakban is meg tudunk felelni. De arra kérlek, hogy további hosszú utadon inkább a barlangkutatás élvezeti értékét nézd a munkánkban, s cserébe megígérem, hogy mindig körültekintően, gondosan és a balesetek megelőzésére törekedve fogunk dolgozni.

Az örök karbidlámpa fénye világítson utadon!

dr. Lénárt László

Létrás-tető

Parányi foltja a bükki tájnak a fennsík peremén, úgy 600 méteren. Erdők karéjában, mely az elmúlt 40-50 év alatt hol elfogyott, hol újranőtt. A rét összeszűkült, fenyves nőtt ki a tájból, másutt eltűnt. A terjedő nyírjes fehéres foltja tette színesebbé a képet a patak túloldalán. 40-50 év emléke lebeg a csillagok alatt. Barátok, szövődő és elmúló szerelmek, barlangi túrák, feltárás és lobogó, majd elhamvadó tábortüzek. Összeszűkül a táj a Szepesi, a Vizes, a forrás, a Cubákos és néhány más barlang között. A kép kicsit mindig más, ahogy az idő és az évek váltanak. Más, ha süt a nap, más, ha zuhog a nyári zápor, vagy hideg őszi szelek fújnak.

1. Tél. Korai fagy, zúzmara, hólepel, olykor térdig érő hó, a patak vize megdermed. A "földig érő ház"-on jégcsapok. Sokszor ronda köd, máskor szikrázó napfény a valószínűtlenül kék ég alatt. Kopik a hó déli fekvésben. A máskor láthatatlan vadnyom csapássá sűrűsödik. A nap későn kel és korán nyugszik. Hideg van. Az etetőn cinegék csipegetik a szalonnadarabokat. A bükkfák szürkéje, a fenyő zöldje színfolt a nagy fehérségben. A Vizes-barlang bejáratánál jégcsap-cseppkövek. A létrási ház kéménye csalogatóan pipál, odabenn meleg a fázós barlangászoknak túra után. Forró tea jó ebéddel, este karbidlámpa sárga fénye, bor, cigaretta, gitárszó és dalok.

2. Tavasz. Nagyon várjuk már, a tél mindig hosszú. Olvad, elolvadt a hó, sár, víz, sok csobogó kicsiny patak. A hó nyomán hóvirág a Vizes oldalában. Először néhány, aztán igen sok. A fagy és a hó többször visszaköszön. A hóvirágot nem bántja, de a fenyő zsenge hajtásait megcsípi. Később az illatos farkasboroszlán, majd az ibolya szerényen a bokrok alatt. Még később már esti tábortüzek. Még hűvös vagy hideg az este, de már jól esik nyársalni egyet. Egyre több virág jön elő, az élénksárga, barack illatú kankalin, virágzik a som, és egyre több más cserje és más réti virág. Május elsejére általában Létráson kizöldül az erdő. Előbb világos, majd sötétebb zöld lesz. Elrejti a korábbi árnyékokat, zárt lesz a rét karéja. Visszhang... váltja a hangokat. Megszikkad a tocsogó rét, eltűnik a tavalyi sás. A ház egyre népesebb, több a barlangi túra. A Vizes egy ideig tényleg nagyon vizes. Hosszabbodnak a napok, melegszik az idő, és szinte észrevétlen eljön a nyár.

3. Nyár. Meleg, olykor itt is forró napok. Sokszínű virágos rét. Hogy újra kaszálják, egyre több margaréta, mint régen. Élettel tele minden, a virágokon színes lepkék, bogarak, darazsak. Sok-sok, olykor nehéz barlangtúra, felfedezés. Ácsolás, bontás, nyári tábor. Vidám, sokáig, olykor éjfél utánig tartó tábortűz. Bor, sör és pálinka mellett. Ez is hozzátartozik. Így egész. Vidám dalok, időnként fölidézve rég elment barátokat, akik két-három, vagy tíz éve ültek itt a fatuskókon, és ma már "csak" nevek egy szürke táblán. Emlékükre csipetnyi pálinka lobban a tábortűzben. Ennyi lenne az emberi élet is a barlangok százezer, millió éves történetében. Nyári viharok, villámok, égzengés, zuhogó eső. Megduzzadt patakok tűnnek el a víznyelőkben, és odébb néhány kilométerrel jönnek elő a forrásokban. Sok gomba az erdőben, őzláb, pöfeteg, keserű és miegymás. Óvatosan, mert szép mérgező is akad közöttük. Tábori vendégek más országokból. Rotyogó bogrács, csábító illata és íze. Hosszú-hosszú, véget érni nem akaró nyári esték.

4. Ősz. Csípősebbek az esték, ködösek a hajnalok. Szarvasbőgés szeptember közepétől, még esti tábortüzek. Olyan csillagos fekete az ég, mint másütt sehol. Ha telihold van, ezüstös fényben úszik a táj. Sejtelmesen zúg az erdő, ha fúj a szél, és bő a harmat. Őszi kikerics a réten. Sokszínű az erdő,

egyre színesebb. Egyre vörösebb, barnább, sárgább, és egyre sűrűbb a lombhullás, dúsabb a haraszt. Kései virágok, gomba, rizike, lila pereszke. Egyre több a ködpára, jönnek a "nem szeretjük" idők. Közelít az elmúlás hangulata. Csendesedik a táj, kevesebb a mozgás, az élet. Jönnek a fagyok. Eltűnnek a lepkék, bogarak, szitakötők, elcsendesednek a madarak. Egy reggel arra ébredünk, hogy átadja a helyét az idő újra a télnek.

dr. Gyurkó Péter

Pocsolyavadász

Nagyon hideg van. Lassan sötétedik. Valami nyirkos hószerűség is hullik az égből, pedig így is van elég. A kis hevenyészett tűzrakás változatos ábrákat pöfékel az ég felé füst formájában. Ha sokáig nézem, mindenféle képeket látok benne megformálódni. De nem nézem sokáig. Hol az épp érkező teli vödröt ürítem ki, hol farönköket kínálok táplálékként ennek az ősi elemnek.

Órák óta bontjuk ezt a "Pocsolyavadász" névre hallgató "barlangreménységet" itt a sziklafal tövében, a Pes-kő katlantól nem messze. Már kivívta magának a "barlang" elnevezést, teljesítette az összes kritériumot, ami ehhez kell. De még csak egy üregnek látszik. Öten vagyunk, négy nő, és csupán egy férfi! Szokatlan összetételű, de jó kis csapat.

Viszont egyre fáradtabb. Már egy ideje próbáljuk meggyőzni Janót, aki most egyszemélyben képviseli a férfitársadalmat, hogy mennyivel jobb lenne már a jó kis meleg házban, kényelmesen bevackolva, eszegetve, mint itt ebben a hidegben, de érvelésünk nem igazán gyümölcsöző. Úgy tűnik, semmilyen kifogás, érv, vagy akár nyavalygás nem győzi meg erről, pedig igazán mindennel próbálkozunk. Egyre csak azt hajtogatja: még 50 vödör! Végül Nóra kitartásának köszönhetően kompromisszum születik: még 20 vödör anyagot termelünk ki. Ugyanekkor helycsere is történik, most Nóra és Kata dolgoznak legbelül, én Janótól veszem át a teli (és igen nehéz) vödröket. És kitartóan számolok.

Egyszer csak meglepett sikkantás hallatszik, a lányok valamilyen csontot találnak. Ki is kerül hozzám a felszínre. Egy állkapocstöredék. Nagyon érdekes, de kicsit csalódott vagyok, azt hittem, valami izgalmasabb történt. Számolok tovább.

A 17. vödörnél tartunk, mikor újabb, az előzőnél sokkal izgatottabb sikkantás hallatszik. Fülelek, hogy mi történt. Nóra egy járatot talált! Lelkesen magyarázza, hogy egy kis szűk átbújás után hosszabb járat látható, úgy tűnik, bejutás van! Blanka azonnal odamegy, és mivel ő a legkisebb, legott be is mászik a járatba. Hallgatjuk az eredményt. Szűk aknát lát, ami viszonylag mély is. Most már jóval izgatottabban ásunk tovább. Csak jönnek, jönnek a vödrök a felszínre. Érdekes módon most Janó az, aki lefújná a kutatást azzal, hogy majd holnap visszajövünk, de a fellelkesedett lányok, akár ha süketek volnának, meg sem hallják, csak túrják a földet tovább. Most már nekem is meg kell néznem.

Lemászok az üregbe, és már ott is vagyok a helyszínen. A sisakomat kint felejtettem, sebaj, nincs most rá olyan nagy szükség. Én is bemászok a szűkületbe, Nóra tartja a lábamat. Úgy meresztgetem a szemeimet, mintha pusztán attól, hogy kerekebbre nyitom, többet láthatnék. Valóban egy meredek lejtős akna látszik, és elég mély is, bár nem tudom megbecsülni a mélységét. Annyira szűk, legalábbis ott, ahol vagyok, hogy akár a falaknak kitámaszkodva is le lehetne mászni. Talán. Mert azt nem látni, hogy később milyen formákat alkotnak a sziklafalak, nem torkollik-e a lejtő mondjuk egy függőleges aknába. Alul valami fehér sziklaszerűt látok, talán a talaj, de lehet, csak egy kiugró. A hely a kicsisége miatt hamar bepárásodik a leheletemtől, így egyre kevesebbet látok. A talaj avarral kevert föld, nagyon laza. Mi lehet vajon lent? Hatalmas terembe torkollik a járat, csodálatos cseppkövekkel? Vagy szűk meanderes járatokban folytatódik? Esetleg izgalmas aknákat rejt? Itt a Nagy Bükki Barlangrendszer egyik lejárata? Muszáj megtudni, még ma!

Visszamászok, nem lévén elég bátorságom elsőnek lemenni. Katának viszont van elég bátorsága, rögvest el is indul. Mi Nórival addig izgatottan ássuk, túrjuk a földet. Fáradtság? Az mi? Nem is ismerjük ezt a szót! Most csak a lelkesedést, a türelmetlen izgatottságot érezzük, ami minden felfedező sajátja, mikor valami újra, valami kincsre bukkan.

Közben hallani a felszínről, hogy megérkeztek a fiúk is, akik eddig a Pes-kő katlanban bontottak. Janó felvázolja nekik az eseményeket, Qszma már itt is van mögöttem, továbbítja a teli vödröket kifelé. Legszívesebben többszörösére növelném a füleimet, hogy minden egyes szót halljak, ami Katától érkezik, bár lehet, hogy nem lenne rá szükség, elég hangosan, és lelkesen kiabál. Meredeken lejtő járatban megy lefelé, ami elég hosszú, és jó mély is. Egy kis terembe érkezett a járat, ahonnan háromfelé ágazik tovább! Nóra eddig bírta, hogy mindezt csak beszámolóból tudhassa, legott utána mászik. Én is mennék, de se sisakom, se lámpám. Végül bekönyörgöm a sisakomat kintről, Qszma ad egy lámpát, és már mászok én is.

Tényleg elég hosszú a járat, és meglehetősen szűk is, bár csak eleinte, később kitágul. A talaj nagyon laza és csúszós, tiszta élvezet lesz kifelé. De ez egyelőre nem érdekel, csak haladok beljebb "Hegykirálynő Csodabirodalmának" eme újabb gyöngyszemébe. A járat két oldalán a sziklafal gyönyörű, sima és fényes, egyre lejjebbre jutok, de a plafon nem tart velem, így a járat végén a kis terem nagyon magas, és a mennyezete fantasztikus meanderes formákat ölt. Rögtön tovább újabb járat lefelé, de csak pár méter, az alján nagyobb agyagdugó, ami további bontás szempontjából ígéretes. Itt már cseppkőképződmények is vannak! Kevés ilyen szépeket láttam, de meglehet, csak az elfogultságom beszél belőlem. A lányok izgatottan mutogatják a balra ágazó szűk kis járatban talált csontokat, amely járat egyből meg is kapja a "barlangi keresztségben" a "Csontos Ág" nevet. Nagyon érdekesek a csontok, van köztük egy majdnem teljesen hiánytalan és ép koponya is, arasznyi méretű. Jobbra szintén járat, a sziklafal itt már kreatív és változatos formákat ölt. Bemászok, amennyire tudok, de nagyon elszűkül a végén. Felül viszont ígéretes járatszerűség mutat magából pont annyit, hogy egy kíváncsi és bátor (no, meg kellőképp ügyes) barlangász mindenképpen felmásszon a falon felderítés céljából.

Közben megérkezik Qszma, majd Janó, és végül Doki is. Janó az első, aki a kíváncsi és bátor barlangász szerepét felvállalja, vagyis feltravizik a falon a fenti járatszerűség megtekintésére. Kicsit izgulunk érte, nem látszik könnyűnek a vállalkozás, de egy ilyen szép napon nem történhet semmi baj. Nem is történik, Janó szemrevételezi a helyszínt, és megállapítja, valóban egy felső járat kínálgatja ott magát. Meg is van a következő alkalom egyik célja: fel kell deríteni. Qszma eddig nem örült a nyaktörő vállalkozásnak, de most ő is felmászik szemrevételezni a terepet. Fényképezőgépet is hozott magával, és nem is hagyja unatkozni a gépet, egyre csak készülnek a jobbnál jobb felvételek a barlangról, és a csontokról is. Elég hosszú időt töltünk lent, és ez alatt próbáljuk minél inkább kiélvezni ezt a csodát, ezt a titkot, mely nem könnyű, és nem kevés munkával nyílt meg előttünk.

A felszínen még hidegebb fogad, mint ami eddig volt, de már kevésbé érzékeljük. Fáradtan, de nagyon lelkesen, és jókedvűen érünk vissza a jó meleg házikóba. Fantasztikus élményt nyújtott nekünk ez a mai nap. Azt hiszem, valahogy így érezhette magát Ali baba, mikor a kincses barlang megnyílt előtte. Vagy mint az első, Holdra lépő ember. Vagy akármelyik felfedező. Persze, a felfedezés jelentőségében hatalmas különbségek lehetnek, az érzés azonban szerintem hasonló.

2004. január 17-e, szombat van.

Forrai Mária

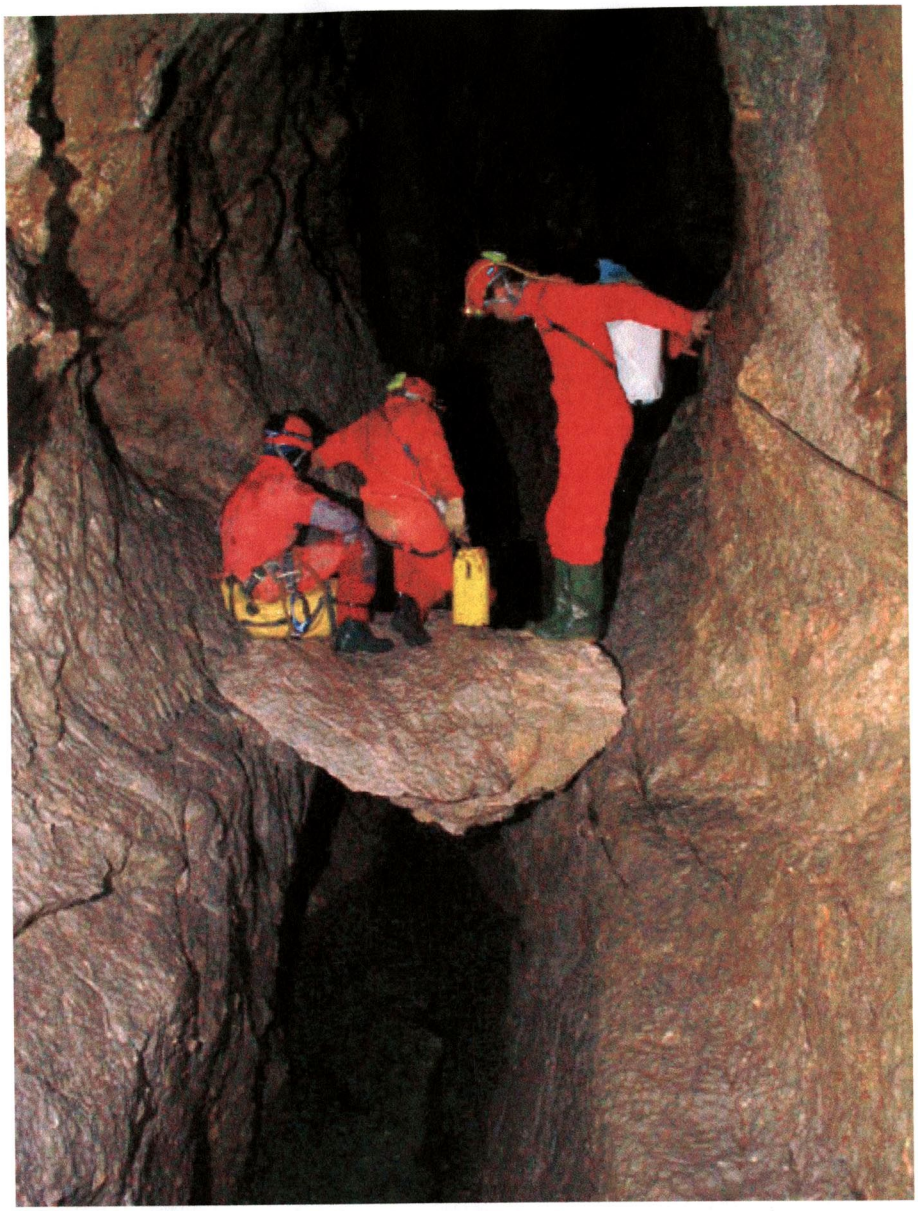

Lamprechtsofen

Fotó:
Pásztori Zsolt Márton

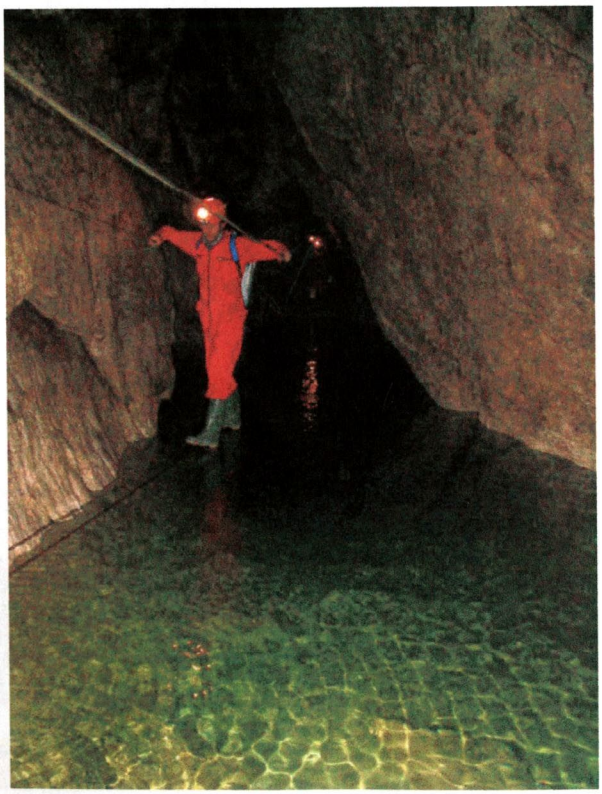

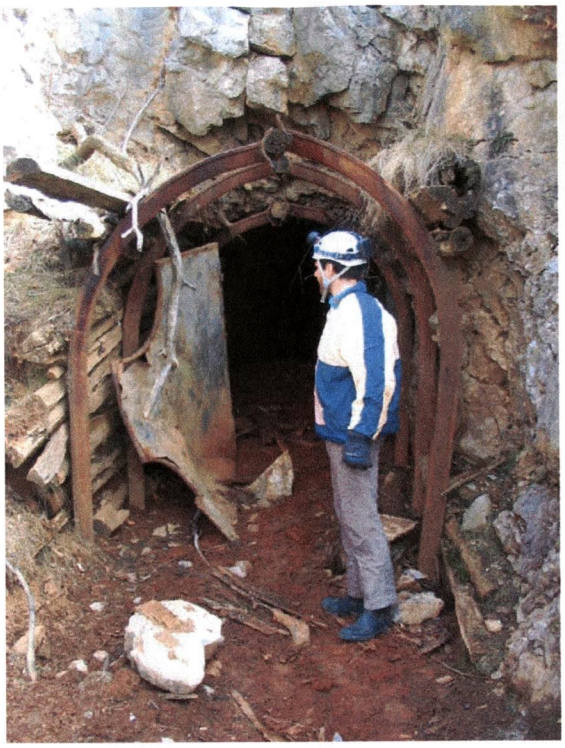

Farcu
(Románia)
2004. március 14.

Fotó:
Pásztori Zsolt Márton

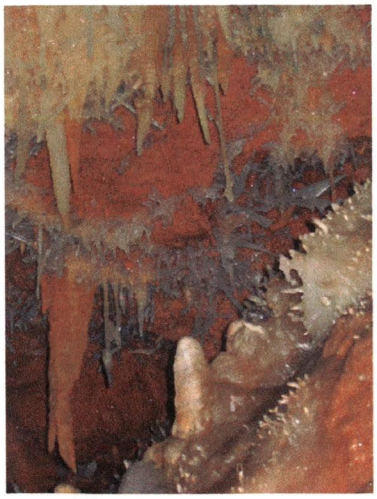

Osoiu
(Románia)
2004. május 28.

Fotó:
Pásztori Zsolt Márton

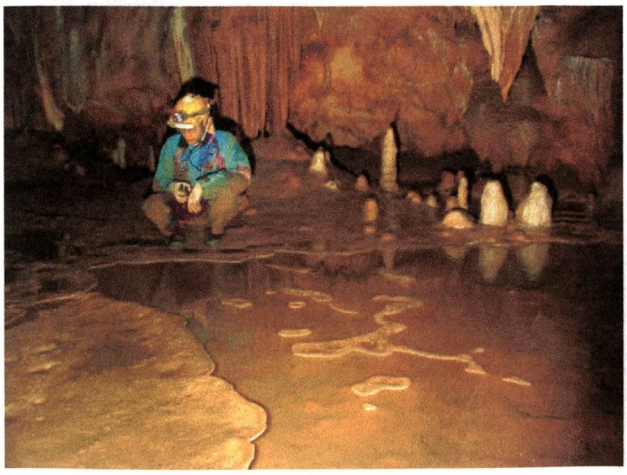

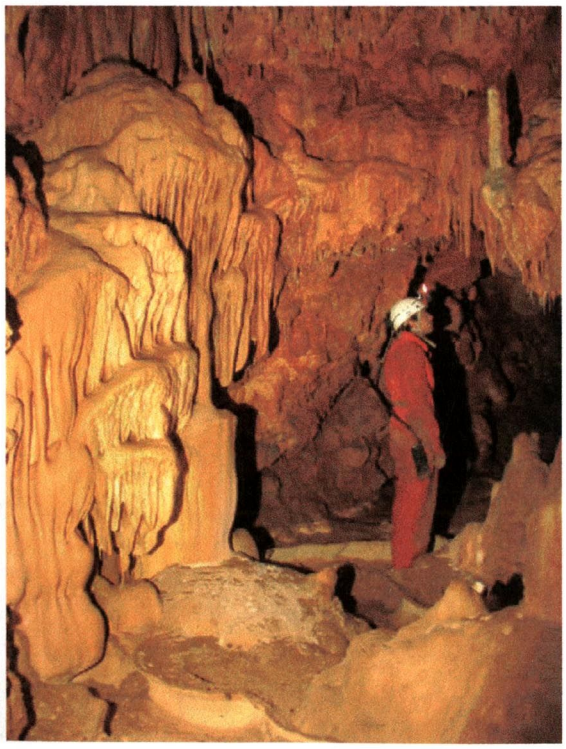

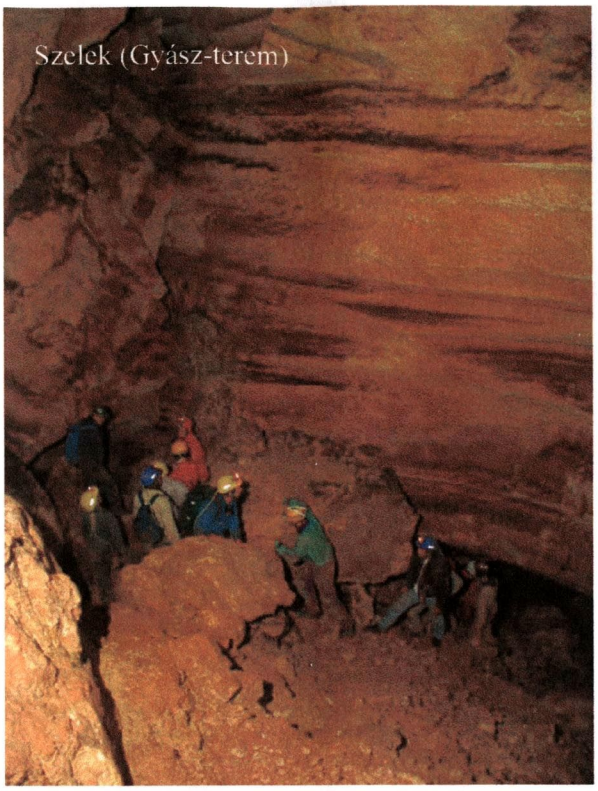

Románia

Pásztori Zsolt Márton, dr. Riskó Ágnes és Dobovicky István fotói

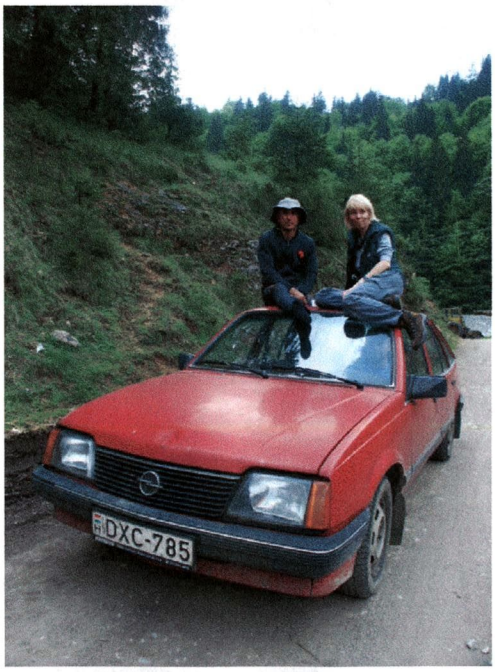

Zgurestyi

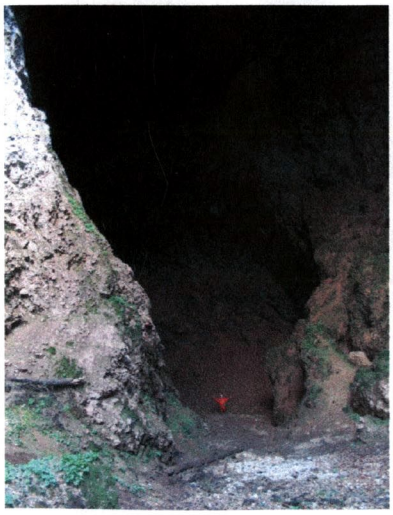

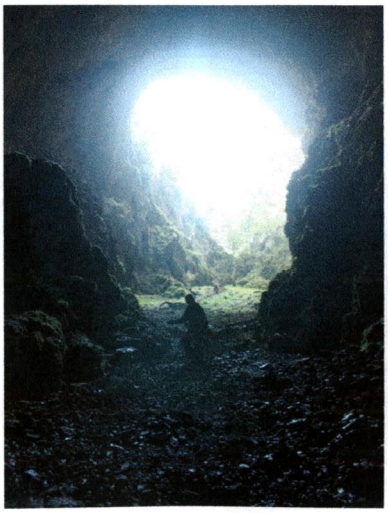

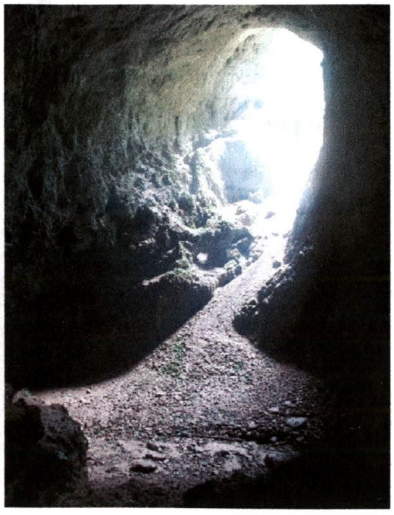

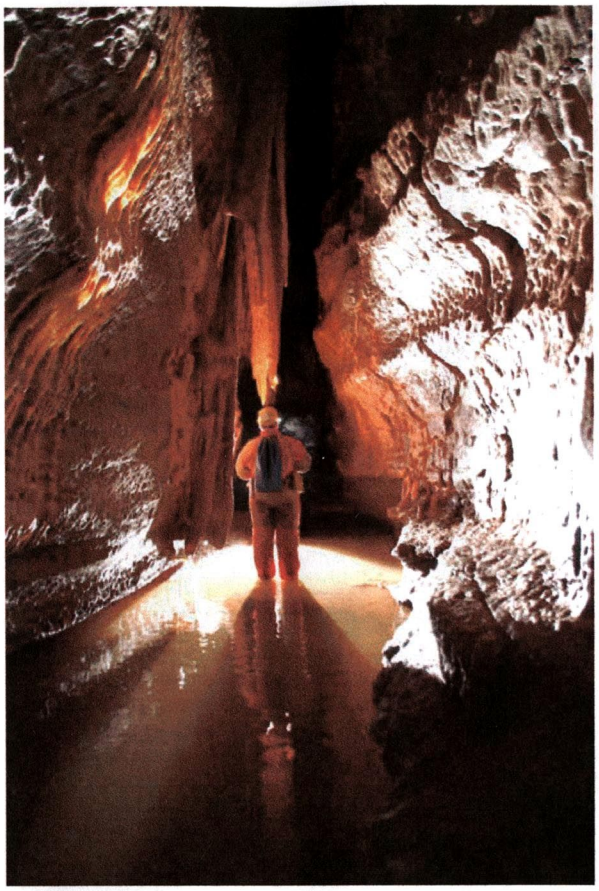

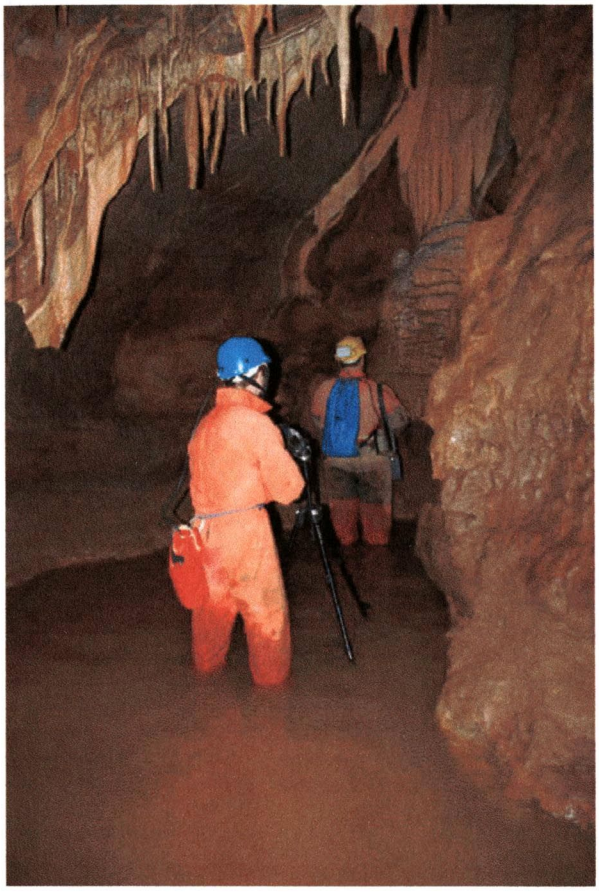

Béke-barlang
Fotóstúra

Botos Zsolt (fent) és Gyúró Lehel (lent) fotói

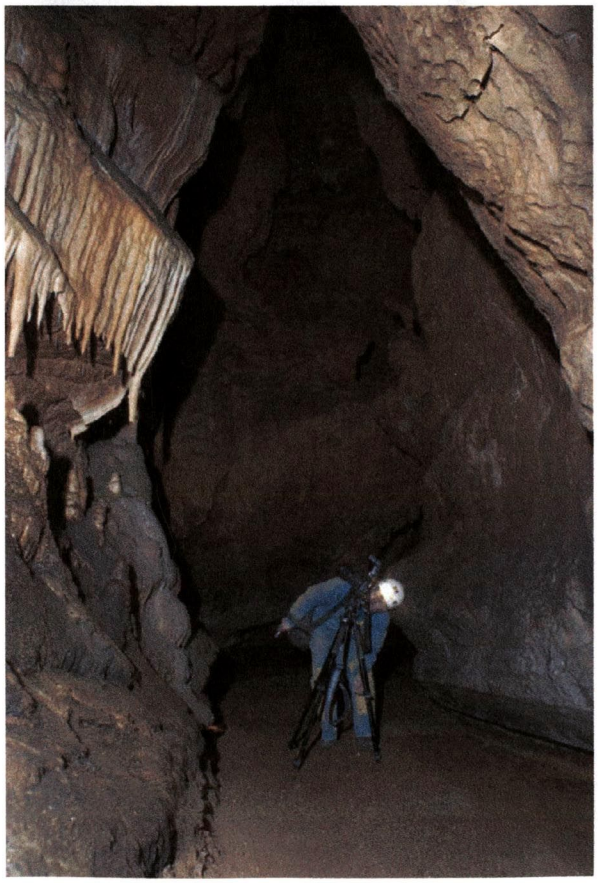

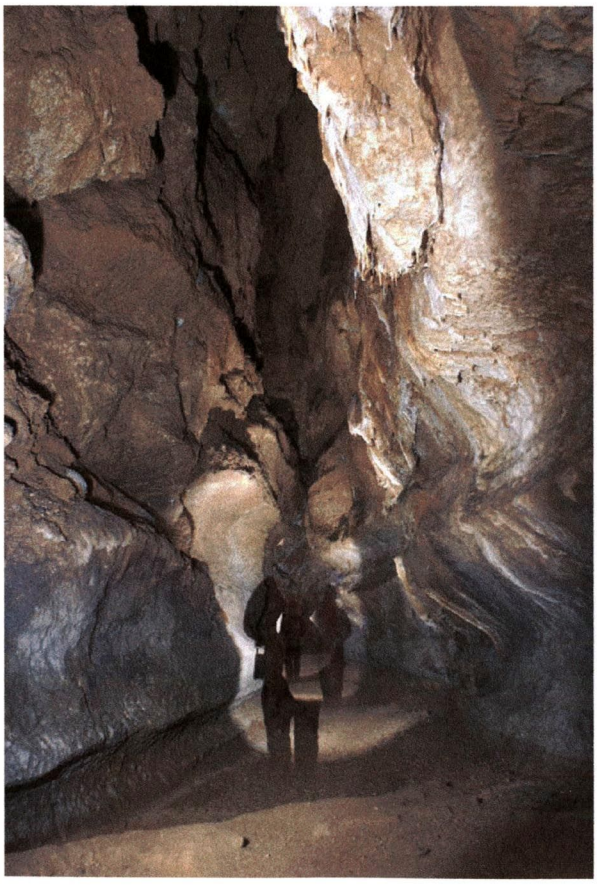

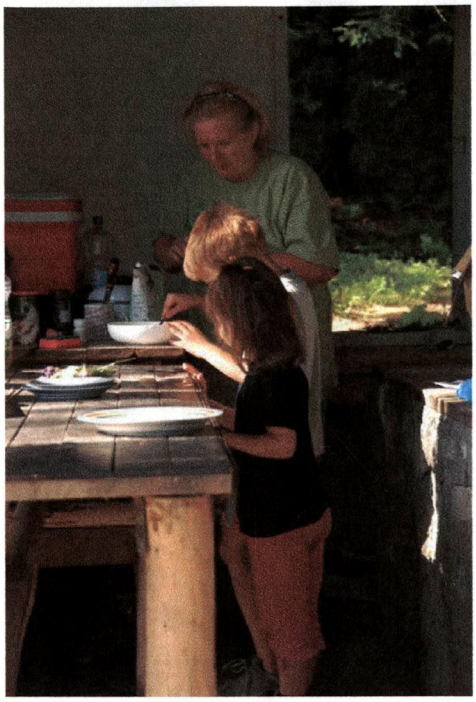

Nyári tábor

Botos Zsolt fotói

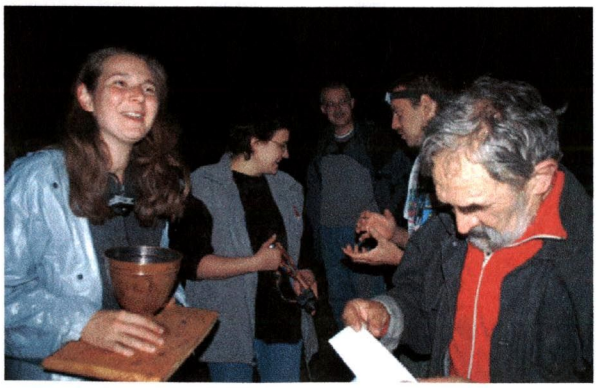

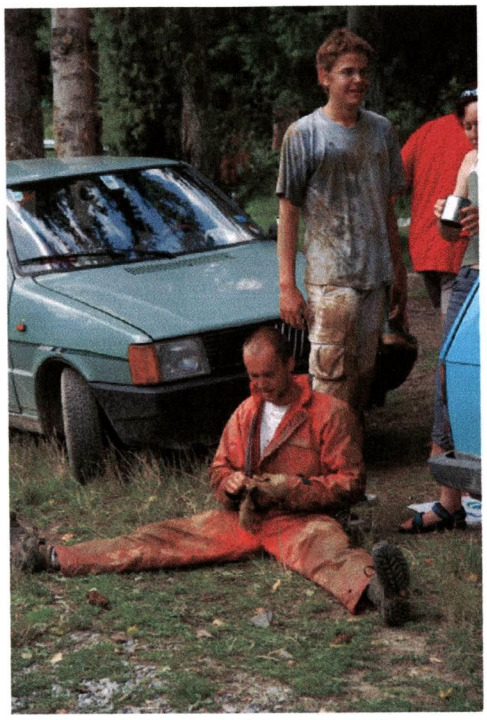

Maxi Kupa

Botos Zsolt fotói

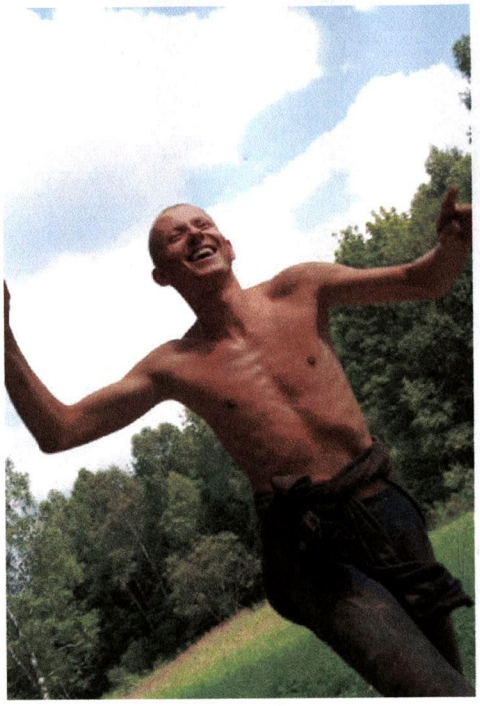

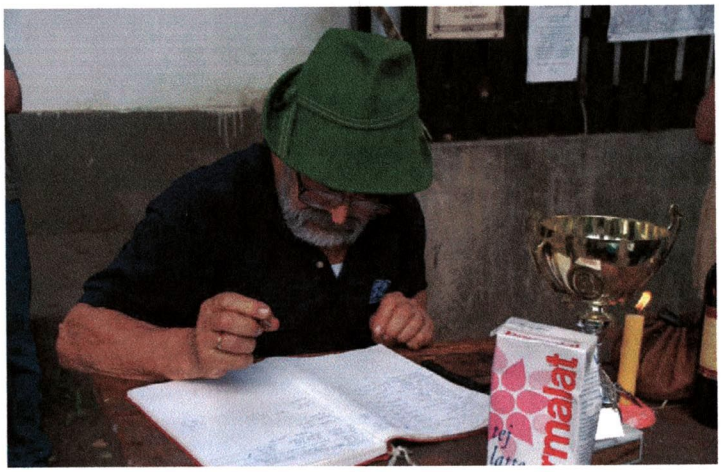

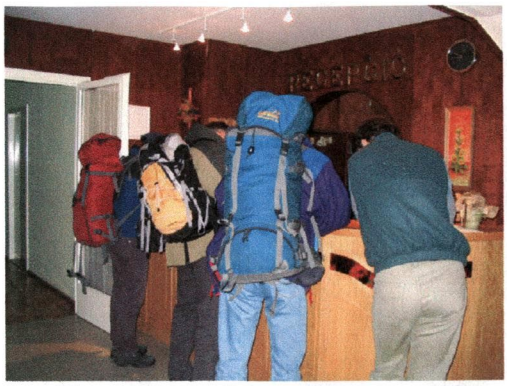

Beremendi-kristály-barlang

Ónodi László,
dr. Riskó Ágnes,
Pásztori Zsolt
és
Vadász István
fotói

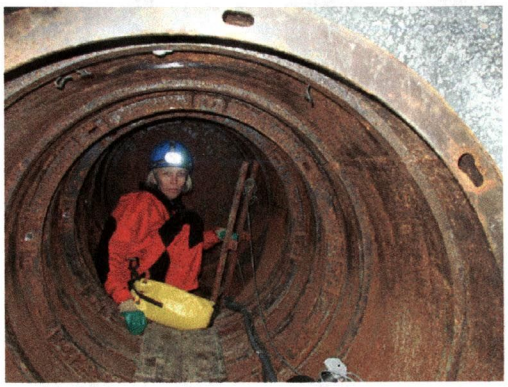

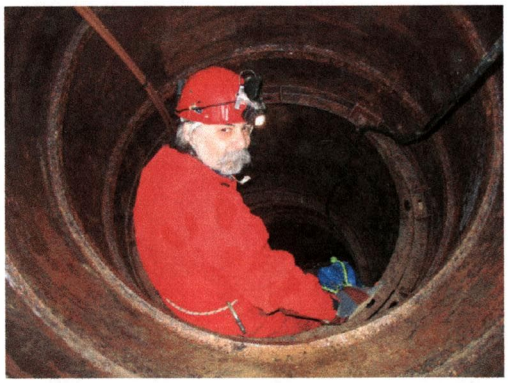

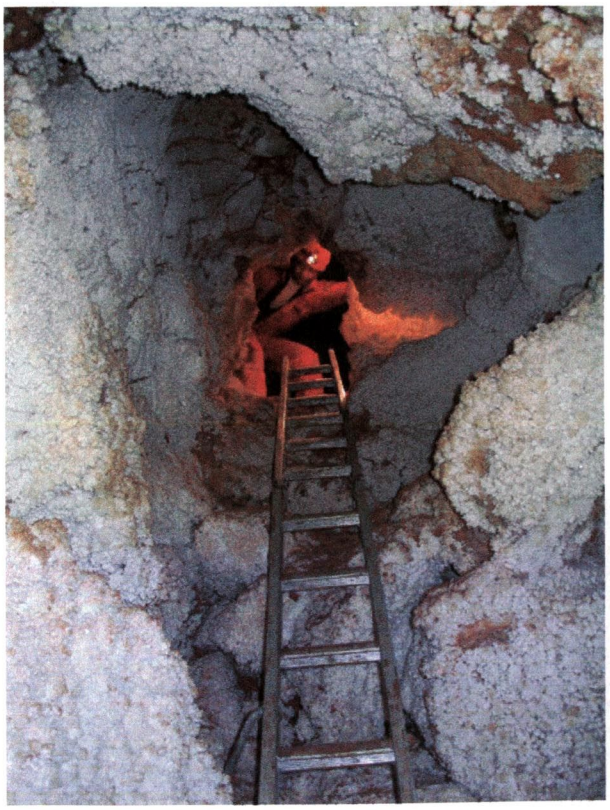

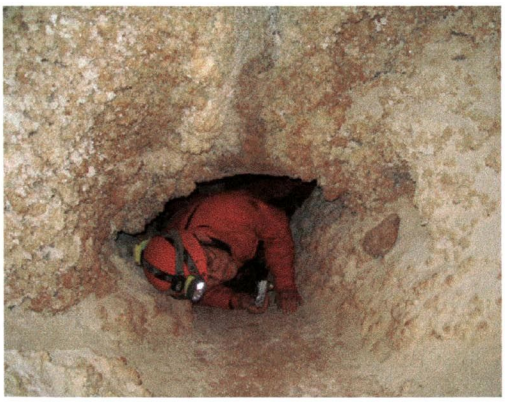

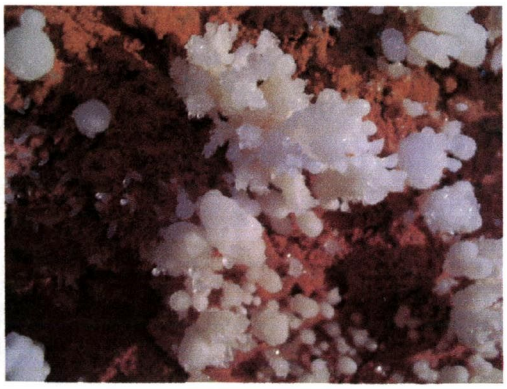

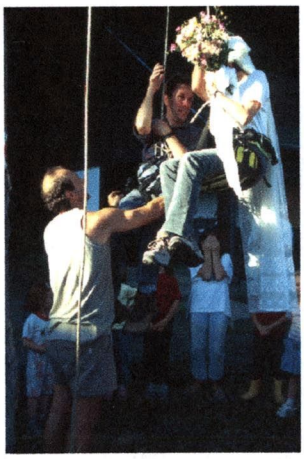

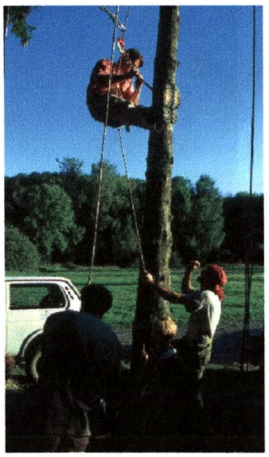

Tapír póteskü̈vője

Kovács Attila fotói

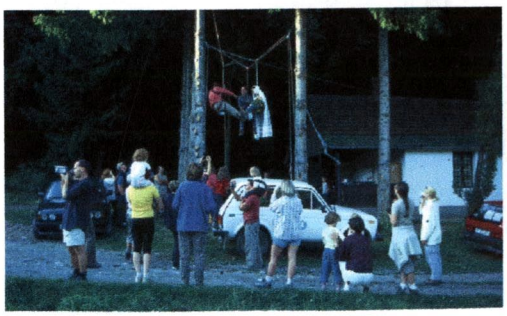

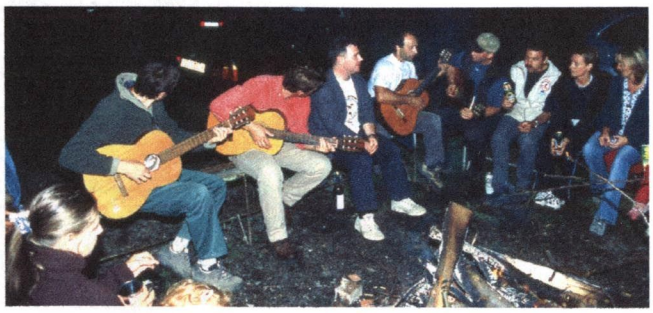

A Bükk-hegység ÉK-i részén lévő források természetvédelmi célú felmérése
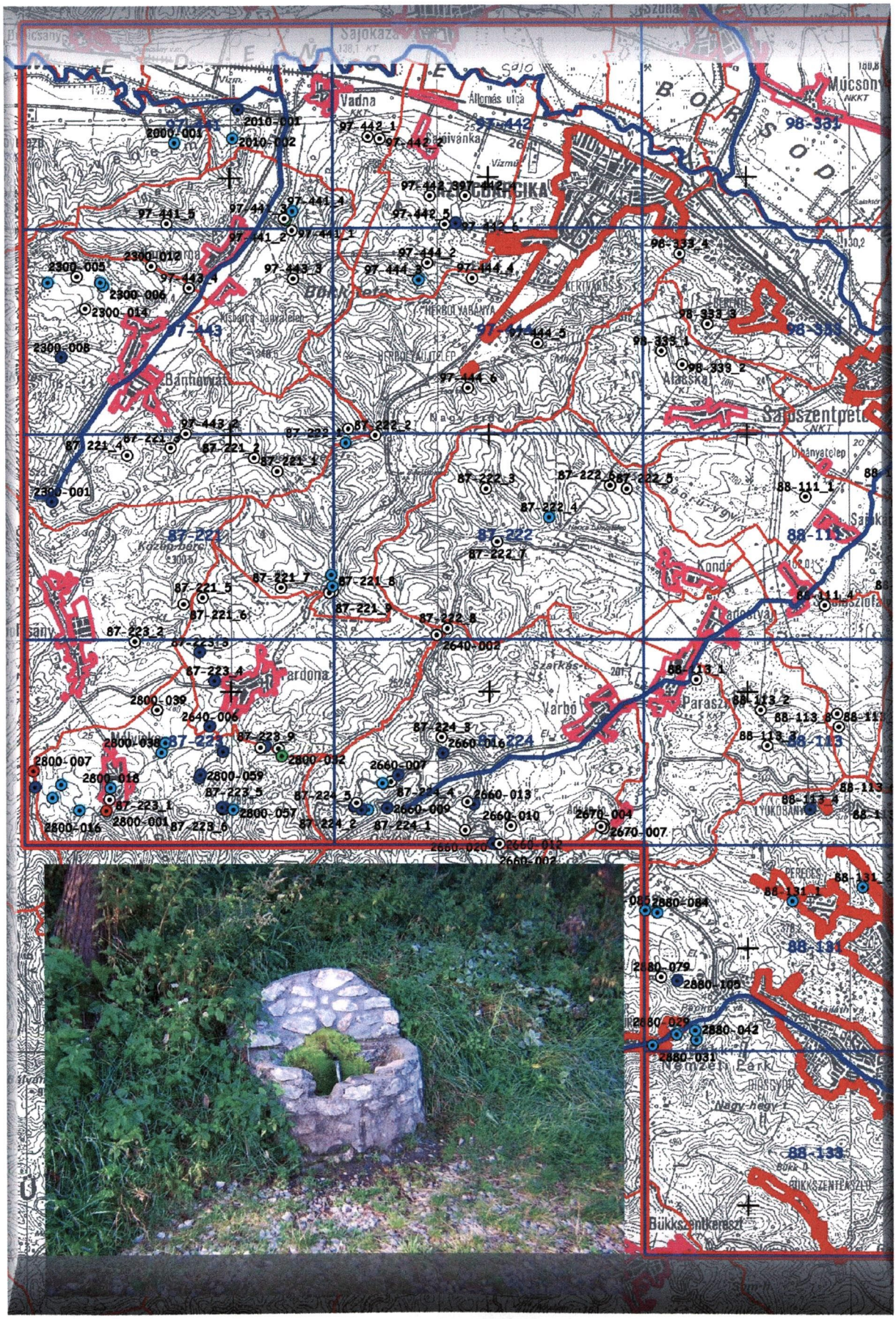
(illusztráció)